

శ్రీ రస్తు.

శ్రీరామబ్రహ్మ గురవేనమః.

భాగవతుల కృష్ణదాసుల వక్తృత్వ

రచియింపబడిన,

శ్రీ శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థములు.

197

ఇది,

అచలపతిపూర్ణులగు వారలకు మిక్కిలి యుపయోగార్థమై

నీతారామభ్యుచే

తాత్పర్య విశేషార్థ సహితము వ్రాయబడినది.

3814

186

చెన్నపట్టణము.

ప్రతచాకలపేటయందును

పమ్మి * త్యాగరాయసెట్టిగారి

శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ నికేతన ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రకటింపబడియె.

10—11—1922

ఈగ్రం.

[గ్రంథము నింలాఫీరెట్.]

[వెల అణాలు. ౧౨.]

శిష్యుడు గురుపాదముల

గురుమశిష్యునికి లెస్సగా భా

పాపవిమోచని.	౦-౨-౦
విగ్రహారాధనమీమాంస.	౦-౨-౦
నూత్నుమోక్షమార్గము.	౦-౫-౦
జీవన్ముక్తిదాయని, పుత్రోత్సాహ ప్రదాయని.	౦-౩-౦
హేమతారకవిద్య.	౦-౨-౦
మనోవ్యాధికి మందు అనుగ్రంథము.	౦-౨-౦
బ్రహ్మజ్ఞాన ఉపదేశవాక్యంబులు, పరమహంసవిద్య.	౦-౩-౦
సామెతల బ్రహ్మజ్ఞాన రహస్యార్థబోధిని.	౦-౫-౦
సహజాదైవతానుభవప్రకాశిక.	౦-౨-౦
గగనవిద్య. బ్రహ్మజ్ఞాన గాఢమృతము.	౦-౩-౦
మృత్యుంజయ బోధిని.	౦-౨-౦
అనుభవానంద దీపిక.	౦-౬-౦
కాశీయత్రప్రకాశిక.	౦-౬-౦
పరమార్థతత్త్వరహస్యబోధిని.	౦-౨-౦
మృతజీవబోధిని.	౦-౨-౦
మహాద్వైతబోధిని.	౦-౨-౦
అద్వైతామృతబోధిని.	౦-౨-౦
ఆశాపాశచ్ఛేదిని.	౦-౨-౦
లింగదేహభంగబోధిని.	౦-౨-౦
శ్రీవిదేహకైవల్యానందబోధిని.	౦-౩-౦
శ్రీసన్యాసోపన్యాసము.	౦-౩-౦
సంసారబంధవిముక్తిపాయబోధ.	౦-౨-౦
శ్రుతిమాలారానుభవబోధిని.	౦-౨-౦
జేగాంత కఠినపదార్థమంజరి.	౦-౪-౦
గురుగీత పద్యములు.	౦-౨-౦
నారసింహదాసు పద్యములు.	౦-౪-౦
సచ్చిదానంద బోధామృతం రాజహంస పరమహంస సంవాదము.	౦-౧౪-౦
నిష్పృతియోగిక బ్రహ్మబోధిని.	౦-౨-౦
వాసుదేవమననము.	౦-౬-౦
బ్రహ్మోత్తరఖండం	౦-౬-౦

జేదాంత ప్రశ్నోత్తరముక్తావళి అగ్రాణి గుడిశివ్య సంవాదము.	౦-౬-౦
సద్యోముక్తిబోధిని.	౦-౫-౦
పునర్జన్మ సందేహ నివర్తిని.	౦-౪-౦
దేవాంగపురాణము. శ్లో. తా.	౦-౧౪-౦
పరమ పురుషార్థ పంచ ప్రశ్నోత్తర రత్నములు.	౦-౪-౦
శుక్ల-జేదాంతసిద్ధాంతుల గర్వాపహారి.	౦-౩-౦
వీదేవాదు అనుగ్రంథము.	౦-౨-౦
మారీచహమ్మరీచిలాసము.	౦-౨-౦
మోక్షకాంతిచిద్విలాసము.	౦-౪-౦
శ్రీమద్రామానుజ చరిత్రము.	౧-౦-౦
మణిత్రయ తాత్పర్యసహితము.	౦-౬-౦
పరమభక్త్యావృత్తిబోధిని.	౧-౨-౦
స్వధర్మ మర్మబోధిని.	౦-౨-౦
నిర్వాసనామోనబోధిని.	౦-౨-౦
పురూరవచక్రవర్తిజననాటకం	౦-౨-౦
రత్నమాలికాపరిణయంహారికథ	౦-౨-౦
శ్రీనెంకటేశ్వర జేదాంతోద్దనలు.	౦-౪-౦
చిత్రాంగినాటకము	౦-౬-౦
అద్వైతసకుసు, బ్రాహ్మ్యండునకుసు, సంవాదము.	౦-౨-౦
మహాశుర్యబోధిని.	౦-౨-౦
నగకోఽర్ధారిణి.	౦-౨-౦
పగతత్వప్రకాశిక	౦-౧౨-౦
అత్యుత్తేజస్వి విచారణార్థచంద్రిక గురుబోధామృతము.	౦-౩-౦
శ్రీగామనామామృత సత్సన్వయాప సంకీర్తనలు శ్రీమద్దేవాంత పరిపూర్ణయచల నిర్గుణ వచనములు.	౦-౪-౦
ముముక్షుజనకల్పకము.	౦-౬-౦
సందేహనివాగణ ప్రకాశిక.	
శ్రీరాజయోగానందపయల్లాజీయగజ్డి	

శ్రీ రస్తు.

విషయసూచిక.

విషయములు.

కందార్థసంఖ్య.

* అవతారిక. ఈ గ్రంథము వినుడని లోకమును ప్రార్థించుట ఈ గ్రంథముయొక్క మహత్వమునున్న, ఎవరికొకటి గ్రంథము చేయబడెననుటయును, లోకముయొక్క మిథ్యతయును దెల్పుట.

౧, ౨, ౩, ౪

ఈగ్రంథముయొక్క వస్తువిధేశము అనగా యెందుకొకటి గ్రంథమును జేసినదనుటయు, ఈగ్రంథము దేనిని దెలియజేయునదనుటయు దెల్పుట.

౫, ౬, ౭, ౮

గురుపరంపర, వార్షిపాఠన.

౯, ౧౦

పెద్దలను, ఇందుండుతప్పలను దిద్ది, ఒప్పులను గ్రహింపుడని ప్రార్థన.

౧౧, ౧౨, ౧౩

ఈగ్రంథమునందు వ్యాకరణసంబంధములైన తప్పులుండుననుట. ౧౪
ఛందశ్శాస్త్రము దెలియకయే గ్రంథమును రచించి నందులకు కారణము.

౧౫

పునరుక్తిదోషమునకు సమాధానము.

౧౬

ఆంధ్రకవిత్వంబుని దీనిని రోయకుడనుటకు కారణము.

౧౭

తప్పొప్పులు దెలియని దుష్టులదూషణ.

౧౮

సజ్జనులకును దుర్జనులకును భేదము. ౧౯, ౨౦, ౨౧, ౨౨, ౨౩, ౨౪, ౨౫.

ఆగామికథను చెలుపుట.

౨౬

ఈగ్రంథము గురుశిష్యసంవాద రూపమునుట.

౨౭

గ్రంథము నింతపెద్దటిగా పెంచినందులకు కారణము.

౨౮

శిష్యుడు గురుపాదములను శరణుజొచ్చుట.

౨౯

గురుమశిష్యునికి లెస్సగా బోధించెదనని ధైర్యముచెప్పుట. ౩౦, ౩౧

విషయములు.	కందార్థసంఖ్య.
సాధన లేవియువలదనియు ఒక్క పరిపూర్ణబోధయే గొప్పదనియు, దానిని నీకు ఉపదేశము చేసెదననియు గురుడుచెప్పట. ౨౪	
శిష్యుడు గురుని పరిపూర్ణమెఱుకల నెఱిగింపుమని యడుగుట ఎఱుకను వదలుటకు మార్గమును దెల్పుమనియు నడుగుట. ౨౫	
గురుడు శిష్యునికి మొదట పరిపూర్ణమునా పీదప యెఱుకను దెలిపి యెఱుకను విడిచింప జేయుదునని జెప్పట. ౨౬	
శిష్యుడు గురుని పొగడుట, ప్రార్థించుట. ౨౭, ౨౮	
పరిపూర్ణమెఱుకల గుఱించి చెప్పట. ౩౦	
శిష్యుడు మరల యుపదేశము చేయుడని ప్రార్థించుట. ౩౧	
పరిపూర్ణముయొక్క వివరము. ౩౨, ౩౩, ౩౪, ౩౫, ౩౬, ౩౭, ౩౮, ౪౦, ౪౨, ౪౩, ౪౪, ౪౫, ౪౬, ౪౭, ౪౮, ౪౯, ౫౦, ౫౧, ౫౨, ౫౩, ౫౪, ౫౫, ౫౬, ౫౭, ౫౮, ౫౯, ౬౦, ౬౧, ౬౨, ౬౩, ౬౪, ౬౫, ౬౬, ౬౭, ౬౮, ౬౯, ౭౦, ౭౧, ౭౨, ౭౩, ౭౪, ౭౫, ౭౬, ౭౭, ౭౮, ౭౯, ౮౦, ౮౧, ౮౨, ౮౩, ౮౪, ౮౫, ౮౬, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౦, ౯౧, ౯౨, ౯౩, ౯౪, ౯౫, ౯౬, ౯౭, ౯౮, ౯౯, ౧౦౦	
ఎఱుకయొక్క వివరము. ౩౨, ౪౦, ౪౬, ౪౭, ౪౮, ౪౯, ౫౦, ౫౧, ౫౨, ౫౩, ౫౪, ౫౫, ౫౬, ౫౭, ౫౮, ౫౯, ౬౦, ౬౧, ౬౨, ౬౩, ౬౪, ౬౫, ౬౬, ౬౭, ౬౮, ౬౯, ౭౦, ౭౧, ౭౨, ౭౩, ౭౪, ౭౫, ౭౬, ౭౭, ౭౮, ౭౯, ౮౦, ౮౧, ౮౨, ౮౩, ౮౪, ౮౫, ౮౬, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౦, ౯౧, ౯౨, ౯౩, ౯౪, ౯౫, ౯౬, ౯౭, ౯౮, ౯౯, ౧౦౦	
నిర్గుణుడెవ్వడు. ౪౫	
ఎఱుక పరిపూర్ణము నెఱుగనలయుననుట. ౫౨, ౫౪	
పరిపూర్ణమును గన్న వెంటనె యెఱుక తానె మాయమైపోవుననుట. ౫౩, ౫౪, ౫౫, ౬౦, ౬౧, ౬౨, ౬౩, ౬౪, ౬౫, ౬౬, ౬౭, ౬౮, ౬౯, ౭౦, ౭౧, ౭౨, ౭౩, ౭౪, ౭౫, ౭౬, ౭౭, ౭౮, ౭౯, ౮౦, ౮౧, ౮౨, ౮౩, ౮౪, ౮౫, ౮౬, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౦, ౯౧, ౯౨, ౯౩, ౯౪, ౯౫, ౯౬, ౯౭, ౯౮, ౯౯, ౧౦౦	
ఎఱుకను (స్వప్నమునందు చూడుము) లేక నశింపజేయు మనుట. ౫౭, ౬౨, ౬౩, ౬౪, ౬౫, ౬౬, ౬౭, ౬౮, ౬౯, ౭౦, ౭౧, ౭౨, ౭౩, ౭౪, ౭౫, ౭౬, ౭౭, ౭౮, ౭౯, ౮౦, ౮౧, ౮౨, ౮౩, ౮౪, ౮౫, ౮౬, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౦, ౯౧, ౯౨, ౯౩, ౯౪, ౯౫, ౯౬, ౯౭, ౯౮, ౯౯, ౧౦౦	
ఎఱుకనుత్యజించి పరిపూర్ణమును దెలియుట మేలిమార్గమనుట. ౫౯, ౬౦, ౬౧, ౬౨, ౬౩, ౬౪, ౬౫, ౬౬, ౬౭, ౬౮, ౬౯, ౭౦, ౭౧, ౭౨, ౭౩, ౭౪, ౭౫, ౭౬, ౭౭, ౭౮, ౭౯, ౮౦, ౮౧, ౮౨, ౮౩, ౮౪, ౮౫, ౮౬, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౦, ౯౧, ౯౨, ౯౩, ౯౪, ౯౫, ౯౬, ౯౭, ౯౮, ౯౯, ౧౦౦	
ఎఱుక పోయినపిమ్మట నెఱుగునదేదియు లేదనుట. ౬౦, ౬౧, ౬౨, ౬౩, ౬౪, ౬౫, ౬౬, ౬౭, ౬౮, ౬౯, ౭౦, ౭౧, ౭౨, ౭౩, ౭౪, ౭౫, ౭౬, ౭౭, ౭౮, ౭౯, ౮౦, ౮౧, ౮౨, ౮౩, ౮౪, ౮౫, ౮౬, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౦, ౯౧, ౯౨, ౯౩, ౯౪, ౯౫, ౯౬, ౯౭, ౯౮, ౯౯, ౧౦౦	

విషయములు.	కందార్థసంఖ్య.
గురుడే యెఱుకను పోగొట్టుటకు సమర్థుడు. ౬౬, ౧౦౧, ౧౦౨, ౧౩౪, ౧౪౧, ౧౫౬, ౧౬౩, ౧౬౪, ౧౬౮, ౧౮౦, ౧౯౧, ౧౯౨, ౨౦౬, ౨౦౭, ౨౦౮, ౨౦౯, ౨౧౦, ౨౧౭, ౨౨౨	
మిథ్యయైనయెఱుక నిత్యమైన పరిపూర్ణమునం దేలాగు కలిగె ననుటకు సమాధానము. ౬౭, ౬౮	
లోకమునకు కారణమేదియనుట. ౭౬	
ఆకాశముయొక్క వివరము. ౮౨	
కొందరు, చంచలాత్ములు, ఒకప్పుడు ఎఱుకయున్నదనియు, మరియొకప్పుడు లేదనియు చెప్పుదురు. ౮౩	
ఎఱుకయొక్క వివరము (లేదని తెలియ జేయుట). ౭౯, ౮౪, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౨, ౯౩, ౯౪	
సంసారమబద్ధమనుట. ౮౫, ౧౦౬, ౧౨౩, ౧౩౨, ౧౩౫, ౧౩౬, ౧౪౪, ౧౬౬, ౧౯౦, ౧౯౧	
పరిపూర్ణమెఱుకల సంబంధము. ౮౬, ౮౯, ౯౮, ౯౯, ౧౨౮	
ఎఱుకచే పరిపూర్ణము నెఱుగుము. ౯౫, ౧౫౦, ౧౫౪, ౧౫౫, ౧౫౬, ౧౬౦	
సంకల్ప స్వరూపము. ౧౦౦	
ఇంకేమతమును నీకునలనదు పరిపూర్ణబోధయే యుత్తమ మయినది. ౧౦౭, ౧౦౮, ౧౦౯, ౧౧౦, ౧౨౮, ౨౦౨	
పరిపూర్ణమును గనుము. ౧౧౧, ౧౨౩, ౧౨౪, ౧౩౧, ౧౩౬, ౧౩౭, ౧౩౮, ౧౪౪, ౧౪౫	
ఈబోధ నీ కిష్టమైనయెడల గ్రహింపుము. ౧౧౨	
లోకులమాటలను వినకుము. ౧౧౫, ౧౧౬, ౧౧౭, ౧౧౮, ౧౧౯, ౧౨౦, ౧౨౩, ౧౨౫, ౧౨౬, ౧౨౭, ౧౨౮, ౨౧౩	
మాయయొక్క చిత్రము. ౧౨౧	
పరిపూర్ణమునందు ప్రపంచాదులు లేననుట. ౧౨౩	
మూఢులు పరిపూర్ణముయొక్క సత్యతను తెలియజాలరు. ౧౩౦	
నేననునదియేది. ౧౩౧	

విషయములు.

కందార్థసంఖ్య.

గురుశుశ్రూషాఫలము.	౧౩౩
పరిపూర్ణ మెఱుకను తెలియజాలదు.	౧౪౬
నేను అనునది నిజముకాదనుట.	౧౫౭
ఎఱుకలోని సమాచారములు పరిపూర్ణము నెఱిగినపిమ్మట గాన రావు. ౧౬౭, ౧౭౧, ౧౮౩, ౧౮౮, ౨౦౨	
ఎఱుకను త్యజింపనివారి సాంగత్యమువద్దనుట.	౧౬౬
పరిపూర్ణమును గన్న పిదప యెఱుకనుగ్రహింపరు. ౧౭౭, ౧౮౫, ౧౮౬	
ఎఱుకనుత్యజించిన పరిపూర్ణమునుగ్రహింపుము. ౧౮౩, ౧౯౨, ౧౯౮	
గురుబోధ.	౧౮౪, ౨౦౩, ౧౫౩
కుజనులకీబోధంజెల్పుకుము.	౧౯౯, ౨౪౧
ఎఱుకను వదలిన యాతఁ జెట్లుండును. ౧౯౩, ౧౯౪, ౧౯౫, ౧౯౬, ౧౯౭, ౨౪౬	
బోధను మఱువకుము.	౧౯౯
మొదట వినదనిచెప్పి పిదప పరిపూర్ణబోధ కావలయునను వారి విధము.	౨౦౧
పరిపూర్ణమును బోధించు గ్రంథములను వినుము చదువుము. ౨౦౩, ౨౦౪, ౨౦౫	
దుష్టసంగతి వలదనుట.	౨౧౪, ౨౧౫, ౨౧౯
సంగతులక్షణము.	౨౧౮, ౨౨౬, ౨౭౦
మంత్రములు, వాటిలక్షణము.	౨౧౯, ౨౨౦, ౨౨౧
గురుకు కర్తవ్యమనుట.	౨౨౩, ౨౨౪
శిష్యుని దృష్టాంతము జూపుమనుట.	౨౨౫
ఎవరు గురువులుకారు.	౨౬, ౨౩౫
గురుశుశ్రూషావిధము. ౨౨౭, ౨౨౮, ౨౨౯, ౨౩౦, ౨౩౧, ౨౩౨, ౨౩౭, ౨౩౮, ౨౩౯, ౨౪౦	
అహంకారులు సమైక్యశిష్యులుకారనుట.	౨౩౩, ౨౩౪,
గురునింద గూడదు.	౨౩౬
పరిపూర్ణబోధ యెక్కుడనుట.	౨౪౨

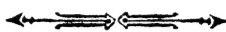
జేమనజ్ఞానమార్గ పద్యములు.—(3002)
 ఇందు నీతి, ఆచారము, ధర్మము,
 వేదాంతము, మొదలగు పలువిషయ
 ముల గురించి జేమనగారిచే రచియిం
 పబడి మేలయిన దశసరికాగితముల
 యందు పెద్దఅక్షరములలోముద్రింపబ
 డి నీమకాలికోగల మేలైనదైందు
 చేసియున్నది. ౨-౦-౦
 జేమనయోగి విరచిత వేదాంత సిద్ధాంత
 ము.—పద్యములును, తాత్పర్యము
 ను కలది. ఇందు ౧౦౦ పద్యములు
 గలవు. వేదాంత తత్త్వమునంతయు
 విస్తరముగా దెలియజేయును. ౦-౧౪-౦
 రాజయోగసారము వచనము. ౦-౨-౦
 భగవద్గీత వచనము. ౦-౧-౦
 తత్త్వాంగముకాకలాపంవచనము. ౦-౨-౦
 దశవింశతితత్త్వకందార్థములు. ౦-౧-౦
 అచ్చతెలిందోపనిషత్తుశ్లో.తా. ౦-౨-౦
 వేదాంతపంచదశిటీకాతాత్పర్యంగి. ౦-౦
 ద్విపక్ష్య వివేకము. తా. ౦-౧౦-౦
 ధృవచరిత్రము. ౦-౨-౦
 కలీరుదాసు చరిత్రము. ౦-౪-౦
 రామకృష్ణ పరమహంస దేవగారి దివ్య
 జీవిత పుషపేత వాక్యములు. ౦-౮-౦
 సహజానునస్కానుభవబోధిని. ౦-౨-౦
 సర్వాపదధ్వంసిని. ౦-౩-౦
 వివేక సందర్భరత్నావళియను, జీవేశ్వర
 సంయోగ రహస్యము. ౧-౦-౦
 కోడెల రామదాసుచరిత్రము. ౦-౪-౦
 శ్రీపరిపూర్ణ బోధాచలకీర్తనలు - వచన
 కావ్యసహితము. ౦-౨-౦
 శ్రీరామలింగేశ్వరశతకము. ౦-౨-౦
 తారకామృతసారము. ౦-౪-౦
 శ్రీజ్ఞానవాళిష్ఠము.వచనకావ్యం ౧-౦-౦
 బ్రహ్మసూత్రములు, టీకా తా. ౨-౦-౦

అధ్యాత్మరామాయణమువచనం ౧-౮-౦
 కాలిదాస కథామంజరి ద్వితీయభాగము ౦-౮-౦
 ఆంధ్రనిఘంటుశ్రయము ౦-౧౨-౦
 కవిరాజునీయము. టీకా. తా. ౦-౮-౦
 శ్రీమన్నారాయణధ్యానమంత్రం. ౦-౦-౬
 సచ్చిదానందరామశతకము. ౦-౦-౬
 కేరళప్రశ్న. ౦-౧-౬
 మిక్కిలి ప్రియమైన వస్తువేదో వాటిని
 గూర్చి లెక్కరు. ౦-౨-౦
 పాలెంజలయోగశాస్త్రము:--మూలసూ
 త్రములు, తెనుగు తాత్పర్యవిశేష
 గ్రంథములతో. ౧-౦-౦
 శ్రీకాళికాంబికాస్తోత్రసంకీర్తనం. ౦-౪-౦
 కేదారేశ్వరనామముల ప్రతి కథ. ౦-౦-౬
 నాగభూషణ తత్త్వరహస్యములు ౦-౧-౦
 కాలహస్తీమానాత్మ్యం వచనం. ౦-౪-౦
 వారయోగప్రతిపేక 128 యోగాసనపట
 ములు గలవు. ౩-౮-౦.
 జీవతత్త్వప్రబోధకుసుమావళి.—తారక
 సాంఖ్య, అమనస్కభావములు 3౬౪
 పద్యములు. ౦-౩-౦
 విశ్వకర్మప్రభావము. ౦-౨-౦
 కాలీయచుర్రనము, జంగంకథ. ౦-౨-౦
 నారీశంకరీపాఖ్యానము. ౦-౨-౦
 సిద్ధరామశతకము. ౦-౨-౦
 ప్రహ్లాద బ్రహ్మబోధామృత తత్త్వ సంకీ
 ర్తనలు. ౦-౪-౦
 పురాణోక్త కర్మప్రకాశిక ౧-౪-౦
 పురాణోక్త అపరకర్మప్రకాశిక ౧-౪-౦
 యాజుషశ్రాత స్మార్తానుక్రమణిక వా
 లుగు భాగములుగలది. ౪-౦-౦
 యాజుషాఽపరప్రయోగానుక్రమణిక
 సస్వగం ధర్మశాస్త్రసహితం. ౨-౦-౦
 నిర్ణయసింధువు ౨-౦-౦
 మల్లమృదేవచరిత్రముజంగంకథ. ౦-౬-౦

శ్రీ రస్తు.

శ్రీ శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థములు.

తాత్పర్య విశేషార్థము.

కందార్థం॥ జనులార జననమరణము । లనువొలంగం ద్రో
యఁజాలు లక్షణయుతమై । వినువారికిఁ గనువారికిఁ । దనలా
వెఱిఁ గించు దీనిఁదప్పకవించె ♦ అప్పుడె వారలెప్పుడుగంటె ♦
గనుక విసబుద్ధయితే వినుఁడు చదివెదమీకె । కనుఁగొన మన
పై తె కనుఁడిపు స్తకమంత తప్పకవించె ♦ అప్పుడె వారలెప్పు
డు గంటె ।

౧॥

తా. ఓమరుష్యులారా ; చావుపుట్టుకలనుండి విడిపించి, ఆ
తృప్త్యనూపమును నెఱిగించునదియు నైన, పై శెప్పబోయెడు సీగ్రం
ధాంశములను బాగుగా నెఱుగును. దీనిని చదువగలవారు చదువును.
లేని యెడల నే జదివెదను. మీర లాలకింపును. దేనినైనను పూర్తి
గా జేయుట మంచిదని తాత్పర్యము.

౧॥

కం॥ విసవలె కనవలె ననుచును । మనమంచునఁ గోర్కె
గల్గు మనుజులె వినుఁడి । వినఁజేసెద గినఁజేసెద । ఘనమగు
నీబోధ విసగఁగన కొల్లనట్టి ♦ వారు చనుఁడు తోచిన
త్రోవఁబట్టి ♦ తిరుమంటెపులి నల్లదని లోకులన వింటి । గను
కనిది నిసవలెనన నోరాడదు విసగ గన కొల్లనట్టి ♦ వారు
చనుఁడు తోచిన త్రోవఁబట్టి॥

౨॥

తా. ఓమానవులారా ; ఈ గ్రంథమును చదువ వెలయునని
కోరిక యున్నవారితే నుచువును. విసవలయునన్న వాంఛ గలిగినవారే
వినును. చదువను, వినును, నిష్ఠములేనివారు, యిష్టమువచ్చిన తెరు

వున నేగుడు. తినుమని యెంతవేడినను పులిభుజింపదను లోలోక్తి విన లేదా. ఇష్టము లేనివారి నెంతవేడినను వారికి యిష్టములేని పనిని చేయరు. కావున నేనట్టివారిని చదువుడని, విరుడని వేడను. ఇష్టమున్నయెడల వినవచ్చును, చదువవచ్చును. లేనియెడల నూరక యుండవచ్చును. ౨॥

క॥ ననుమిము నే గని పుస్తక | మును జేసితి దీని మీరు
మునముచ వినుడి | యనుటయు మిము నను మీరలు | గ
నుగొని వినుపించుమనుట కల యట్టిమాట ♦ బోధను మే
ల్కగనలేదెవోట్ట ♦ ఘనులార యిటునంటి కలలో ముచ్చ
టలాడి | గనుగొని మీరుమేల్కని మేల్కొల్పుడు నన్ను
కల యట్టిమాట ♦ బోధను మేల్కగనలే దెవోట్ట॥ 5॥

తా. ఓజనులారా ; మిమ్మును నేనుజూచి, నేనీ పుస్తకమును వ్రాసితిని ; మీరు దానిని విచలయును వేడుటయు, మీరు నన్ను గాంచి మాకాపుస్తకమును వినిపింపుడుటయు, నివన్నియు స్వప్నము. జాగ్రత్తతో చేసినవికావు. జాగ్రత్తకు నీ ప్రపంచ జ్ఞానములేదు. మఱి సప్తమలోనే అన్ని పనులు చేయుమము. మీరు ఈ కల నుండి లేచి నన్ను లేపుడు. మనయంద్రియములకు గోచరమగు నీ వస్తుప్రపంచమంతయు మిథ్య అబద్ధము.

వి. అవస్థలు మూడువిధములు, సుషుప్తి, స్వప్నము జాగ్రత్త అని, ఇందు సుషుప్తి (నిద్ర) అవస్థయందు, బుద్ధి యొక్క వ్యాపార మేమి యుండదు. స్వప్నావస్థయందు బుద్ధికి నబద్ధమైనవి నిజముగా దోచును. (మిథ్యయైన ప్రపంచము నిత్యముగా తోచుచున్నది.) జాగ్రత్తావస్థయందు నిజము నిజముగా తెలియబడును. మిథ్యయైన ప్రపంచమును మనము సత్యమని దలచుచున్నాము గాన మనము స్వప్నమునం దున్నాము. 3.

క॥ ఒరులొరులు నేచునేచని యెరులను దను నెన్న డెఱు
గకున్న బయలులో | నరుడెంచి తెన్నదాగెని | పరులను గ
ని తెన్నయేను బరులని యనుచు ♦ నతెగెడు నెఱుకి బయలుం
డఁ గనుచు ♦ నిరతిము తానెందు నిలువ కుండుటకునె. | విర

చించితి నెఱుక వినిననిల్వదు నేను బరులని యనుము. నెఱిగెడు
నెఱుక బయలుండంగనుచు॥ ౪॥

తా. తనకును నితరులకును భేదమునెంచని పరిపూర్ణమును, తనకును నితరులకును భేదముచాటించు యెఱుక తనకుగల వివేకముచేత నెఱింగి, తన యబద్ధతను తెలిసికొని పలుకెత్తిబోవునని తెలుపుట కొఱకై యీ గ్రంథమును జేసితినిని భావము.

వి. ఎఱుకయనగా ప్రపంచసంబంధవివేకము. ఈ వివేకముచేత నే, పరిపూర్ణమును నెఱుగివలయును. పరిపూర్ణమునగా సరబ్రహ్మము. పరిపూర్ణమును దెలిసికొన్నపుడు, యెఱుకయొక్క యబద్ధము జైట పడును. ౪.

కం॥ శ్రీమించు సచలబోధను । నే మహానీయుండు చేసి
యెగఁ జల్లెను నీ । భూమిన్ నుడనులకొఱ కా । రాముండ
గు గురుని శివరామదీక్షితులన్ ♦ దలంచి యచ్చారావు గుణ
తతులన్ ♦ బ్రేమతో బొగడినా భూమినిర్జి పును । రామ
సీతారామ స్వామికిఁమొక్కి శివరామదీక్షితులన్ ♦ దలంచి
యచ్చారావు గుణతతులన్॥ ౫॥

తా. ఈబోధమునందు, సజ్జనులకొఱకై, యేమహాత్ముడు, యచలబోధనుప్రకటింపజేసెనో, అట్టిశివరామదీక్షితులనుచావ్యాదయమునందు నర్పించి, అచ్చారావులవారి సద్గుణములను బ్రస్తుతించి, పరశురామసీతారామస్వాములకు దండప్రణామంబు లాచరింతు నని భావము. ౫.

కం॥ ఎఱుకనుగలబోవలనే । నరుడెంచితి మీరలట్లు లరు
డెంచితిరీ । యెఱుకసన నేనుమీరలు । నెఱుకతోడను వా
మనుచు నెఱిగెడికొఱకు ♦ గ్రంథముజేసితి నెఱిగియీవరకు
గురుబోధంచుమీరు నరులారచేకొంటె । యెఱుకనుకలబోలి
నెఱిగిననిల్వదం చెప్పెగెడికొఱకు ♦ గ్రంథముజేసితి నెఱిగి
యీవలకు॥ ౬॥

తా. ఓచనులారా; ఎఱుకయనెఱు సృష్ణమునంచ మనమందఱము జన్మించితిమి. ఈసృష్ణమునందే మృతిజెందువారము. పరిపూర్ణము యొక్కబోధ (జ్ఞానము) వలన యెఱుక యనెఱు సృష్ణము నశిం

చును. దీనిని గురువుయొక్క నుపదేశముగా గ్రహింపుడు. దానికే యీగ్రంథమున జేసితి నని భావము.

వి. ఎఱుక ప్రపంచ సంబంధమై నవివేకము కావున యిది నిజ ముగాని జ్ఞానము నిజమైనదిగాదు. ౬.

కం॥ శ్రీమత్సీతారామ । స్వామి కృపంజెప్పనయ్యె సదన
ద్రహితం । బేమి పదార్థమై దానిని । నీమహిం గందార్థములుగ
నిదివిసరయ్యా • యోజనులార యిటుగానరయ్యా • వేమాటు
నేమిమ్ము వేడుచింతియ సుమ్మి । నామీందృశ్యపఞ్చేసిననుజుదువు
మని మీరిదివిసరయ్యా • యోజనులార యిటుగానరయ్యా॥ ౭॥

తా. శ్రీమత్సీతారామస్వాములవారి కృపచే, సత్తును ససత్తు
నుగానిది యైన పరిపూర్ణముయొక్క బోధను, కందార్థములుగా వ్రాసి
తి. నాపై ప్రీతియంది నన్ను చదువుమని వినుడు. లేదా మీరలే
చదువుకొనుడని తా.

వి. సత్తనగా సీశ్వరుడు. అసత్తనగా జీవుడు జీవేశ్వరుల రెంటి
కిని భిన్నమైనది పరిపూర్ణము. అదియే పరమాత్మ. ౮.

కం॥ శివరామదీక్షితులశి । వ్యనరుండప్పయ్యమంత్రి యత
నిసిచువుండే । భువిపరశురామవంశో । ద్భవు సీతారాము లతని
భక్తుడ సుమ్మా • తదోద్ధృతప్రయుక్తుడ సుమ్మా • స్తవనీయు
లగుమీ రుత్సాహముతో సీక । ధ వినుడు నేగందార్థములచే
వినుపింతు భక్తుడ సుమ్మా • తదోద్ధృతప్రయుక్తుడ సుమ్మా॥ ౯॥

తా. శివరామదీక్షితులవారిముఖ్యశిష్యుడుఅప్పయ్యమంత్రి. అ
తని శిష్యుడు పరశురామ వంశోద్భవుడునై స సీతారామస్వాములు. నే
నువారిశిష్యుడను. అచలబోధను నెఱిగినవాడను. పూజ్యులగుమీరు సీ
కధను వినుడి. నేనుకందార్థరూపముగా సచలబోధను నెఱిగింతును. ౯.

కం॥ మచసిచ్చి వినుడి యికనొక । మనివిదినా పాలిగురుని
మదిలోపలనే । నునుచుకొని పద్దలొజను । బనిబూనుక చేసితిటి
పంముల విన్నా • దహ్వుప్ప లేర్పడ దిద్దుడన్నా • ఘనమతి
మంతులు గనుక బ్రాధించితి । నను మీకటాక్షేక్షణల వీక్షిం
పుమంబదముల విన్నా • దహ్వుప్ప లేర్పడ దిద్దుడన్నా॥ ౧౦॥

తా. నాగురువును మనస్సున నెంచుకొని పెద్దలాజ్ఞచేతనేరచి యించిన నీకందార్థములయందలి తప్పొప్పుల నేర్పఱచి, తప్పులను దిద్దుదురని బుద్ధిమంతులను వేషుచున్నాన. నను ఓక్రేగంటిజూపుల జూచుచు నీ పద్యములను విను డని భావము. ౯.

కం॥ విని మీరిది దిద్దుండని పనివడి ప్రార్థింపవలపరుసము నినుమే! ననుస్వర్ణముఁ జేయఁమనునె! తనకై తానొను సన్నిధా సమందుంటే ♦ తెల్పుఁడి యనుమానమిందుంటే ♦ మనవిజే యునేపాలిమ్మని వేగతల్లనిఁ । దనకై తానిమ్మను దయచేసి తానన్నిధాననుందుంటే ♦ తెల్పుఁడి యనుమానమిందుంటే॥౧౦॥

తా. మిమ్ముచు నీగ్రంథమునందున్న తప్పులను దిద్దుడని నే వేషుట సనావశ్యకము. ఇనుముస్వర్ణవేదికడకు బోయిన తరువాత తనుబంగారముగా మార్పుమని వేడవలయునా. స్వర్ణవేదికద్వారమున్న నే యినుముతనకుతానే బంగార మగుచున్నది. ఇందులోనేమైనను దోషమున్నయెడల తప్పక తెలియజేయును. గోవు తనదూడ తన్ను పాలిమ్మని పడగకయే, దగ్గరనున్నదూడకు పాలిచ్చుచున్నదిగదా. అట్లైనచుగకయే మీర లీ, గ్రంథమును చదువునప్పుడు తప్పులను దిద్దుదురని భావము. ౧౦.

కం॥ అప్పకవీయా ద్యోధ్రము । అొప్పుగు మాఘాదు లే నునొండెదివి కృతిక । దప్పని కవులకు సమముగఁ । దప్పులు లేకుండఁజెప్పఁ దరిమానకృతిక ♦ ఊహనుజేసితి మఱినేనీకృ తిక ♦ గొప్పపక్షులతోటి కొనునపక్షులు సాశు । యుప్పరిపీ ధనిఁగూటాడటందుకుదరిమానకృతిక ♦ ఊహనుజేసితిమఱి నేనీకృతిక॥ ౧౧॥

తా. అప్పకవీయము మొదలగు నాంధ్రగ్రంథములను, మా ఘము మొదలగు సంస్కృతకావ్యములను, బాగుగా చదివినకవులతో సరిగా కవిత్యముచెప్పుటకు నాకుశల్యమా, (కాదనిభావము.) ఈగ్రం థమును యూహచేత రచించితిని, ఆకాశమార్గమునందు నెగులుటకు, చిన్న పక్షులు పెద్దపక్షులతో సాటియవునా (కాదనిభావము) అట్లేనే నును గొప్పకవులతో సాటికానని భావము. ౧౧.

కం॥ ఛందములెఱుగక పద్యము | లెందుకుఁజేసెవటంచు
నిలజనులన నే | సందేహింపక చేసితి | నిందునఁదప్పున్న మీరర
విద్దిదైదరనుచు • నేఁజదివినఁజెవియొగ్గివినుచు • సందముగాఁ జి
త్తమందిట్లు తలపోసి | కందార్థములు మీముందరఁజెట్టితి నివి
ద్దిదైదరనుచు • నేఁజదివినఁజెవియొగ్గివినుచు॥ ౧౨॥

తా. నన్ను ఛంధశ్శాస్త్రమును చదువక నేల నీపద్య కావ్యమును
రచియింపెదవని యనేకులునాఁడే పించిరి. నేనును, దప్పులున్న యెడల మీ
రు దిద్దుచుండును, చదివిన నాన క్రితఁ విందురనియు, మనస్సునయెంచి,
నీగ్రంథమును, భయములేక రచించి మీముందఱనుంచితిని తా. ౧౨.

కం॥ పునరుక్తిగలిగియుండిన | వినికోపము సేయవలదువే
డుకొనియెదక | వినువారులుదూరార్థముఁ | గనవలెదగ్గఱుటం
చుఁ గల్పించినాను • తెలియకగాదీ గ్రంథములోను • జననీజ
నకులుదాముతనయులపునరుక్తి | విసగోరుదుగుతప్పించకనేన
ది తెలిసి కల్పించినాను • తెలియకగాదీగ్రంథములోను॥ ౧౩॥

తా. ఈకందార్థములయందు, నొకమాటజెప్పించే మరలమరల
జెప్పియుండినయెడల, పునరుక్తి (మరలజెప్పుట) దోషమనియెంచినా
మీద కోపపడవలదు. తెలిసికొనుటకు కష్టమైన యంశములను, శీఘ్ర
ముగా మీరు నెఱుగుటకొఱకై నల్లుజేసితిని. కావలయుననియే నల్లు
జేసితిని గాని తెలియమిచెత గాదు. తమవిడ్డలు యనేకమార్లు చెప్పిన
దే చెప్పుచున్నను, తలిదండ్రులు సంతోషింతురుగాని కోపపడరు.
అట్లే మీరును నామీద కోపపడవలదు. అనిభావము. ౧౩.

కం॥ ఇదియూద్రకవిత్వంబని | మదికోయగఁదగదుదీని
మర్మమరయుడి | పదియాఱువన్యపసిఁడిని | ముదమునఁ
దోల్ పట్టెనుంచముట్టకుండుదురా • లోకులుచేతఁబట్టకుండు
దురా • యిదిగాకకులహీనుఁడిచ్చిన ద్రవ్యము | విదితముగానెం
తనేత్తలె నను దాసిముట్టకుండుదురా • లోకులుచేతఁబట్టకుం
డుదురా॥ ౧౪॥

తా. ఇది తెనుగుగ్రంథమని దీనిని సగౌరవముగా జూడవలదు.
ఇందలి సారమును బాగుగా గ్రహింపుము. మేలిబంగారమును దోలుక

తెయ్యం దుంచినను వానిని లోకులు గ్రహింపకుందురా (గ్రహింతురని భావము.) ధనమును కులభ్రష్టుఁజిచ్చినను కులీనులుగ్రహింపకుందురా గ్రహింతురు. అట్లే మీరును నీ గ్రంథమును సంతుల్య జెప్పబడియుండు విషయము కొఱకై గ్రహింపుడని భావము. ౧౮.

కం॥ ఆసాంతంబీగ్రంథము । ప్రాస యతుల్బుబగణము భావముయ్యక్తుల్ । నూచి సరిపడనివోటను । నీసభలోఁబెద్దలెల్ల నివిద్దవలెను ♦ దిద్దినది నామదికందవలెను ♦ మీసాటివారికి వేసటలిందుండు । నాసాటివారిబ్రతుకేసాటిగాకుండు నివిద్దవలెను ♦ దిద్దినది నామదికందవలెను । ౧౯॥

తా. ఈ పద్యములయందు, నేమైనను యతిప్రాస, గణములు, యొక్కయు ; భావములయొక్కయు దోషములున్నచో వాటిని విను మీజెంసక దిద్ది నాకు జెలుపవలయును, మీవంటి గొప్పవారితే వినుకు జెందినయెడల మీ మేనూత్రిమచి భావము. ౧౯.

కం॥ తప్పుప్పులు తెండెఱుగని తప్పులేనందుండుదీని దప్ప నకూయుక । దప్పునుపరుచుకొండెప్పదఁ జప్పుడుచాలించుమనుచు సభవారువివంగా ♦ సరేసరేయని సభ వారిట్లనంగ ♦ తెప్పిన వింకులై తప్పువానినెనుమ్మి దప్పుగలిగినవెనుక గొప్పవారిజ్ఞాను సభవారువివంగా ♦ సరేసరేయని సభ వారిట్లనంగా ॥ ౨౦॥

తా. తప్పునకును, సరికినిభేదము నెఱుగజాలని దోషము, తమ యందుండుగా, నీపద్యములయందు దోషములు జూపను నాతప్పును మునుఘ్నలమాటలు సరిగావు. అట్టివాంలేమియు మాట్లాడవలదు. సభ్యులందఱు సరియనిమ్ము చాసిన తప్పుని చెప్పుట సరిగాదు. బప్పులు తప్పుని చెప్పినవాడు గొప్పవాడు కానేరడు. ౨౦.

కం॥ ఇలుపొచ్చి గ్రామసింహముకిలదొంతులునూల్చు నింటిగిరిత లొరుగుదొం । తులుచక్కఁజేతు రిటువలె యిల నుకవిజనోక్తితప్పులెందు మర్జనఁడు తప్పుప్పులుగాంచు సజ్జనుఁడు ♦ తులలేనిబుద్ధిమంతులు సర్వజ్ఞులుమీకుఁ దెలియునాతిలఁపు నేఁ దెలిపెద ని కితిప్పు లెందు దుర్జనుఁడు ♦ తప్పుప్పులు గాంచు సజ్జనుఁడు ॥ ౨౧॥

తా. గృహములయందు, అసక్త ట్టదూరి, కుండలనుబడద్రోసిన యెడల, కులభామినులు వాటిని జక్కపఱతురు. అట్లే సజ్జనులై నవారు, నామచస్సును బాగుగా నెఱిగి నాయుండలితస్సులను దిద్దుదురని తా.

కం॥ తనగొప్పనెంచ రేమో॥ జనులనితలపోసిసాధు జనకృత కవిత్వ॥ విన రితరులువిన గోరిన॥ వినకనరా దనుచుమనసు విరుచుదుర్జనుఁడు॥ వినిపించునువేడ్క సజ్జనుఁడు॥ కనవచ్చు ముంజేతి కంకణాలకువేఱి॥ ఘననిల్వట్టద్దముగావలెనా॥ మనసు విరుచుదుర్జనుఁడు॥ వినిపించునువేడ్క సజ్జనుఁడు॥ ౧౮॥

తా. లోకులు తన్నుగొప్పవానిగా నెంచవలయునని, సాధువులునచ్చియించి గ్రంథములను చదువవలదని, దుర్జనుడై నవారు బోధించును. సజ్జనుడు విరుడని వినిపించును. చేతనున్న కంకణములను చూచుకొనుటకు గొప్పగద్దము గావలయునా, అట్లే స్వప్నములయిన విషయములను దెలిసికొనుటకు గ్రంథములు కావలయునాయెందులకు జెప్పి యందఁను జెఱచును. సజ్జనుడు మంచి గ్రంథములను వినిపించుననిభావము. ౧౮.

కం॥ ఆగామికథనునిట్లని॥ బాగుగవినిపింతుఁడెపులపండువు గాఁగ॥ న్నాగమనిగమోపనిష॥ త్సాగరమధితార్థమెల్లపాంగోపాంగముఁ॥ దయతోవినుఁడి సాంగోపాంగముగఁ॥ ప్రాగర్థచరమార్థ యోగములకుసం॥ యోగమఁగావించి నేగురైతిగినంత సాంగోపాంగముగఁ॥ దయతోవినుఁడి సాంగోపాంగముగఁ॥ ౧౯॥

తా. ఇక సీగ్రంథమున చెప్పబోవు విషయమును ముందుగా నే మీకు దెలిపెనను. వేదములందుండు నుపనిషత్తులను మహానమ్మద్రమును బాగుగాచిలుకుటచే (చదువుటచే) కలిగిన సారము [యనగా నాయనుభవమును] మీకు బాగుగా వినిపించెదను. తీవాత్మ పరమాత్మ రెండును కొక్కటేయను నిజమైన విషయమును నే నెఱిగినంతవఱకు మీకు జెప్పెదను. మీరు పెద్దబుద్ధిజేసి వినుడని భావము. ౧౯.

కం॥ మోదమునఁ బ్రొద్దుబోకను॥ వాది ప్రతివాదులగుచు వరగురుబిఘ్నల్॥ వాదించిరనుచునొకసం॥ వాదముఁ బన్నితి

నిగలగ వదలక వినుడీ ♦ మొదటినుండి తుదవెళ్ళు గనుడీ ♦ వే
దాంతార్థమును వేత్తలు మీరిందు | నేదేది సవరించు డిదె నా
విజ్ఞాపన వదలకవినుడీ ♦ మొదటినుండి తుదవెళ్ళు గనుడీ ♦ ౨౦॥

తా. కాలహాణము కొంతై, వాదప్రతివాదుల వలె గురుశి
ష్యులు వాదించునట్లు గురుశిష్య సంవాద రూపకముగ నీగ్రంథమును
రచించితిని, దీనిని మీరు యేకదిత్య పరాయణులై నాలకింపుడు.
వేదాంతశాస్త్రజ్ఞులు, యిందలిశత్యమునందు నేమైనను పొరబాలు
లున్నచో దిద్దుమరని నాప్రార్థన యనిభావము. ౨౦.

కం॥ కొంచెములో సరిపుచ్చుక | పెంచితి నీ గ్రంథమచుచు
బెద్దలలుగకకా | మించి వేడ్కను వినుడీ | పెంచిన యర్థంబు
నే జెప్పెద లోకు తెల్లనగము తెలిసి మదినుల్లసిల్ల ♦ పెంచితి
బెంచితి కొంచెముం వెడలుపు | నుంచుండె నదిలోతంచెంచి నా
మదిని జెప్పెద లోకుతెల్లనగము తెలిసి మది నుల్లసిల్ల ॥ ౨౧॥

తా. నామనోశి త్వమును, లోకులందఱు పొరబాలులేక సరి
గా తెలిసికొని సంశోధమును జెందుటకై, నేనిగ్రంథమును కొంచెము
చిన్నదిగా నేయక విస్తరించితిన. ౨౧.

కం॥ నాథుని సూక్తియుగల | నాథకుం చొకనరుచు ధేరా
ర సంపాదములో | బాధపడలేక తన పు | సోదయమున
గురుని గాంచి యురుతిరభక్తి ♦ కరణని మ్రొక్క మఃమః
యుక్తి ♦ శోధజేయు పుణ్యపురుష మాబోల్లకు | సాధించు
దగు ముఖ్యసాధనమేదిలనె నురుతిరభక్తి ♦ కరణ మ్రొక్క
మఃమః యుక్తి ॥ ౨౨॥

తా. నాథుని సూక్తియుగల మ్రొక్క సంపదగల నొకానొక పు
ణ్యపురుషుడు నీ సంసారాద్భయందలి కష్టమును భరియింపవలసి నున్నది
పుణ్యముచేత నొకగురుని జూచి, నతనితో ఓ పుణ్యమూర్తి నావంశ
యజ్ఞానికి జ్ఞానోపదేశము జేయుము. నేను నేయవలసిన ముఖ్యముని
కార్యమెద్దియో తెల్పుడిని ప్రార్థించి నమస్కారము జేసెను.

వి. వేదాంతోపదేశము ముల్లగును జెయరాను. ముందునీ
యత్నము లేనివారు విన నక్కరలేదని జెప్పబడియున్నది గదా ; ఇ

పదేశమున కర్హుడైన వాడు నధికారి యనంబడును. అధికారి సాధనచతుష్టయ సంపత్తి గలిగి యుండవలయును. అవి యెవ్వీ అనగా; మొదటిది. వివేకము. [జగత్తునకున్న, ఆత్మకున్న, భేదమునెంచు జ్ఞానము] రెండవది. వైరాగ్యము. [భోగసాధనమైన సకల విషయములయందును గల దుఃఖదోషముల నెఱిగి వాటిని త్యజించు మనోభావము.] మూడవది. శమాదిపట్కము [1] సమము. మనస్సును విషయములనుండి నిగ్రహించుట [2] దమము (ఇంద్రియములను ఇతరవిషయములనుంచి వాటింపింపుట,) [3] శ్రద్ధ (గురువచనమునందు భక్తి) [4] సమాధానము (మనస్సును యేకాగ్రముగా నుంచుట.) [5] ఉపరతి (సకలముల త్యజించిన వస్తువు మనలతిట్టస్థించి నెండొ తిరిస్కరించుట) [6] తీర్తిత. ఇదిలి వస్తి మొకలగువానిని నోర్చుట (ఈవై శిష్యులైన ఆరున్న శమాధిపట్కమునబడుచు, నాటగినది మునుకున్నది. మోక్షమునందొచ్చు మునుము? యనంబడును. ఇవియెల్లగుగిలవాడే యధికారి, మూలమునందు పుణ్యపుగుఱుడనియు శిష్యులకిమున్నది. దానినెఱుక్కయర్థమేమనగా, మలవిత్తేష రోషాహితుడని, అపరాధిణము. గుమూసు దోషములు గలవ. అవియెవ్వీయన మలము (వాచము,) విద్యేషము, [మనస్సు నొకదోట యనగా మృదబద్ధాయందు కదలని నిలువ లేక పోవుట,] ఆనందము [జ్ఞానికానుండు] అధికారి మొదటి రెండు రోషములును యుండ గూడదు. మొదటి గిరిగాది న్నాగములవల్లను, రెండవది దేవోవాసన వల్లయును పోవలయును, తరువాతి భూతబోధవల్ల మూడవ దోషము పోవు గూతురుగలుగును. ౨౨.

కం॥ శరణాగతుండగు శిష్యుని | గరుణామృత ద్వప్తిచేసి
గని మోడము ను | ష్టరికొన మృదువాక్యములను | బరమ
దయాభింస గురుకు భక్తివిరుమనను • సంశయ మింక
బాధించ నెను • పరిపూర్ణ మొకటి లేనియెఱు కొకటియుం
డు | బరిపూర్ణ మెఱుకల నెఱిగి యెఱుకనుమాను భక్త విను
మనను సంశయ మింక బాధింప చినెను॥ ౨౩॥

తా. నీనే గతియని శరణుకొచ్చిన శిష్యుని ప్రేమతో పేక్షించి సరిని లేవనెత్తి, సంతోష మతిశయిల్లు, సతినితో నిప్రకారముగా నుం

జెను. ఓ శిష్యా నే శిష్యభోవు దానిని శ్రద్ధతో వినుము. నీ కింకమీ దట ప్రపంచము మొదలగువాటిని గుఱించి, సందేహము లేమియు యుంటవు సత్యమైనటువంటి పరిపూర్ణమనియు, అసత్యమైనట్టి యెఱు కయనియు చెందుగలవు. నీవు చెంటిని బాగుగా జెలిసికొని నబద్ధమై న యెఱుకను నదలి పెట్టుము. ఆపదలి పెట్టుట తోడనే, యెఱుకతో సంబంధించిన సీద్రపంచమును గుఱించి, గుఱిములు నశించును ప్ర పంచము మొదలగునవి నబద్ధమని నెఱుంగుచువు.

వి. దుఃఖములు మూడువిధములు, అవి యెక్కియన అధ్యాత్మికము, అధిభౌతికము, అధిదైవికము, పీసని తాపత్రయ మనియు సం దురు ; ఆత్మను ఆశ్రయించి యుండునట్టి స్థూల సూక్ష్మ శరీరాదికము వలన పుట్టిన దుఃఖము, అధ్యాత్మికము, ఉ॥ ౧౦గము, తుంధ, దప్పి మొ॥ జ్ఞానేంద్రియములకు విషయమైనవాటివల్ల గలిగిన దుఃఖము. అధి భౌతికము. ఉ॥ ౧౧గము స్వములు మొదలగు వాటివలన గలుగు దుఃఖము. జ్ఞానేంద్రియములకు విషయముకాని వాటివలన గలిగిన దుఃఖము. అధిదైవికము. ఉ॥ పితృచములు గ్రహములు మొదలగు వాటివలన గలుగుదుఃఖము.

౨౩॥

క॥ ఏ నాథున నీ కుదురు; నీనాథున బసకీరాయ వినుమా. యయ్యా ! నే నాథులచే విన్నది । యేనాథు డేస బోధ నేర్పె గొఱు. బోకు • నాథున లందు మఱిగితే రాకు• ఏనాథుల బోలి యే నొల్ల ననిసిల్ల. బానడేసితి వేస పరిపూర్ణ భోధనే నెఱింగిం టు బోకు • నాథున లందు మఱిగితే రాకు॥ ౨౪॥

తా. ఓ శిష్యా ; హతయోగము మొదలగు స్థూలయోగా భ్యాసాలను వదిలి పెట్టుము. వాటి వలన యుండుయోగము లేదు నే నాథులొచ్చే యుండదేము పొందన దై సేయచలబోధకు, నీకు నుప దేశించెదను. యోగాభ్యాసము చేయ నని ప్రమాణము చేయుము.

వి. యమ నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యేహరి, ధ్యా న, ధారణ, సమాధిలనునవి. నష్టయోగ యోగములు. ఇవి శరీర దా ర్శ్యమునకు పనికివచ్చునేగాని బోధను తెలియ చేయదు. ౨౪.

క॥ గురువు పరిపూర్ణం బన । నెఱుకని నవి పండు నెట్లు

లెఱు కుద్భవమగు | దెఱుక చనుచోటు నెఱ్ఱెడి | యెఱుకను
నేనెట్లు వికుతు నెఱిగింపు మనెను | అంతనె గురుఁ డెఱిగింతు
ననెను | చరణ ధూళిని రెండు కరములఁ గొని తన | శిరమున
ధరియించి శరణని యాశిష్యుఁ డెఱిగింపు మనెను | అంతనె
గురుఁడెఱిగింతు ననెను. ౨౫॥

తా. ఆశిష్యుఁడు గురుపాదములకు ప్రణమిల్లి నిట్లని యడిగెను.
అయ్యా, పరిపూర్ణమనియు యెఱుక యనియు రెండు గలవనియు
నందులో పరిపూర్ణము నిజమనియు ఎఱుక నబద్ధమనియు సెలవిచ్చి
తిరి. అట్టి లేని యెఱుకకు జన్మ స్థాన మెద్ది. దానిని త్యజించు తెట్లు,
దానిని తెలుపును. ౨౫.

కం॥ మొదల చలము నెఱిగించెద | విదితముగా లేనియె
ఱుక వివరింతుఁ బయి | నుది నెఱుకను విడిచి సాదర | మది
లో నామాట సమ్మి మఱి వింటివేసి | సంశయ బుద్ధి మానితి
వేసి | పదుగురు నిరుఁజూచి బలిపెబాసీ శ్రోవ | కెదుగు
లేదను నట్లు లిరుగు వేదజేసెద మఱివింటివేసి | సంశయ
బుద్ధి మానితివేసి॥ ౨౬॥

తా. శిష్యా ; నీకు మొదట సచలమైన [నిత్యమైన] పరిపూర్ణ
మును తెలియ జేసెదను. నిమ్మట చలనమైన (అనిత్యమైన) నేని ఎఱు
కను నెఱిగించెదను. కడివట నెఱుకఁగొనుక్క యబద్ధతను తెల్పుదును.
నామాటను సమ్మి నడచుకొంటివేసి, నిమ్మ పదుగురు మెచ్చునట్లు
జేసెద సనిభావము. ౨౬॥

కం॥ మీఁదింతి వారు గనుక నె | ప్రతీతి మీపాద సేవ సిద్ధిం
చుటకై | లేరింప వారు జగమున | లేరని నామదిక దోచె
లెన్నగవినుడి | అజ్ఞకు మీఁది లేదు గనుఁగొనుడి | యేరితి
వినుమంటె నారతి వినియెడి | మీరానతి ముందు నామదిక
దోచెలెన్నగ వినుడి | అజ్ఞకు మీఁది లేదు గనుఁగొనుడి॥ ౨౭॥

తా. అయ్యా ; మీరు మహాత్ములని చెలిసి గదా మీదగ్గరకు
వచ్చితిని లోకములో మీకు సమానులు లేరని నేను నమ్మెదను. మీ
ట్లు సతిచ్చిన నట్లు నడిచెదను. నా కుపదేశము జేయును. ౨౭.

కం॥ మొద్దుల నై నను దొల్తురు । బుగుచ్చు (అ) పాల్సేతురు మీ । వద్దికి వచ్చిన గని పరి । శద్ధులై శ్రీ సూక్తులు చెప్పి ♦ అందుకు దగిన యుక్తులు గుప్పి ♦ సెద్దలచె మీప్రసిద్ధి విని వచ్చితి దిగ్దండి నేనట్టి బుద్ధిహీనుడ నన్ను సూక్తులు చెప్పి ♦ అందుకు దగిన యుక్తులు గుప్పి॥ ౨౮॥

తా. ఓ స్వామీ; తమరొకటి నవివేకి నై నను, వివేకముగల వానినిగా జేయుదురు. సోమరుల, సోమరి తనమును నశింపజేయుదురు. బుద్ధిహీనుడైన నాకు నచలబోధను నందుకు దగిన యుక్తి యుక్తములైన సాటువలతో నాకు దెలియునట్లు నుపదేశింపుము. తమ యొక్క పాండిత్యము జగద్విఖ్యాతిముగా నున్నది. ౨౮.

కం॥ సూటిగను బోధ నామది । నాటిన దిశకజాలు చాలు నని నీవై నీ నోటను బలికెను దాకను । సాటువలను జెప్పించు నరెరా నామాట ♦ రాగోరుదు మచినే నీమాట ♦ సూటికొక్కటి చెల్లుమాటని దెలియుము । మాటిమాటికినట్టి పాట లేటికి నింకనరెరా నామాట ♦ రాగోరుదు మచినే నీమాట॥ ౨౯॥

తా. శిష్యా; ఈ పరిపూర్ణ బోధను నేను మహాపూర్వకముగా నమ్మెదను. బుబోధనాకు బాగుగా నున్నది. నీవింక చాలునను వరకు నేనుసాటువలను జెప్పించుదును. ఊరిక మాట్లాడే దానివల్లనేమి ప్రయోజనము. ౨౯.

కం॥ తా నే నుకను నుండిన । దానికేరేదేమి బయలు దా నే ననుచుకా । నే ననెనవు నేనెవ్వరు । లేనెఱుగి నమ్మి యుండి లేనే లేననుమీ ♦ అట్టులంటు లేనే లేవునుమీ ♦ లేనే లేనని కేను లేకి పోయిన నెనుకిం । దానుండు కద యంటెదా నెట్లెఱుగెద నీవు లేనే లేననుమీ ♦ అట్టులంటు లేనే లేవునుమీ॥ ౩౦॥

తా. తాను, నేను, అని చెప్పుకుంటుంటే (అవా భావము) ఇంక పూర్ణమగుంబడు, నేను, నేను అనిజెప్పు వనేక, నేను, యను నీవుయెవ్వడు అబద్ధమై నటువంటిన్ని అనిత్యమైచదిన్ని అనిపరిచేకము[అనిగా లేని ఎఱుకను] అబద్ధమని యెఱిగిన తరువాత ఈబోధముండిదు. ఎఱుకనే

యబద్ధమైన తరుమో యెటిగేవాడై న నీవునిజమా. ఉండేదిన్ని యెటి
గేదిన్ని అబద్ధము. ౩౦.

కం॥ సురాజ్ఞ యిచ్చి యుంటిగి నేరువుతో బయలు నెఱుక
నెఱిగించి వయ్యి పే రగతు నెఱుకసని । యెట్లారీతిని నెఱు
గవలదు మయ్యా మ్రొక్కెదను । అనుమానము చేయకెయ్యె
డను । సాచెకు మీసాద జలజయుగ్మము నాహ । త్సారి స
మున నిల్చి సలుపుచు పూజనో యయ్యా మ్రొక్కెదను. అను
మానము చేయకెయ్యెడను॥ ౩౧॥

తా. ఓ ; స్వామి, మొదట పరిపూర్ణమును, సిమ్మటయెఱు
కను విశదముగాజెప్పి తరువాత యెఱుకను నాశము చేయుమని జెప్పి
తిరి. మీరుచెప్పిన విన్నవచేయుదును. నేనుమిమ్ము నెప్పుడును
భజించుచుండునని ననుసక్తముగావినిచెనని. తా. ౩౧.

కం॥ పుట్టుట గిట్టుట లేకయుండుటైదు గిట్టుటనెఱుకను పోడి
మెఱుగగిక్ । జటవలె గుండె కుండును । బట్టబయల్ పట్టి
వెళ్ళి భావింప దగును । నెఱుక చేత నేవింప దగును ।
వశ్యమౌతల చేత బట్టుడికిను నీ గుటుదేశికనాట గట్టిగ జ
లునుక భావింప దగును । నెఱుక చేత నేవింపదగును॥ ౩౨॥

తా. జననమరణములు లేని పరిపూర్ణము చలనమేమియు లేక వ
టువలె నీరముగా నుండును. జటవగుండెములతో గూడినది ఎఱుక, అట్టి
యెఱుకచేతనే పరిపూర్ణమును నెఱుగవచ్చును. లేనిపోని యాశలను
వదలిపెట్టి, గురుముఖముగా నుపదేశము జెందిన యెఱుక, నాయెఱుక
యొక్క నాహాయ్యమువలననే పరిపూర్ణమును నెఱుగవచ్చును. ౩౨.

కం॥ ఎఱుకై న కీతనుండును । నెఱుక నవశ్యబలండు నె
న్నిస యెఱుక । ఎఱుగుదు ననినను నెఱుకే । యెఱుగుటదు
ర్లభమునుమ్మి యాయుత్తి బయలు । ఎఱుగు నె యెఱుక
నెఱుకని బయలు । పరుగదు విరుగదు యెరుగదు తిరుగదు
అరుగదు కరుగదు తీరుగదు మొరుగదు ఈయత్త బయలు ।
ఎఱుగునెయెఱుక నెఱుకని బయలు॥ ౩౩॥

తా. శిష్యా; యెఱుక దాను అన్నివిషయములను నెఱుగుదునని

యెంచును. ఎఱుక యెఱుకను నిత్యమని యెఱుగును. పరిపూర్ణ మెఱుకను నిత్యమనియెఱుగను. పరిపూర్ణ మెఱుకను యెఱుకగా [అనగా నిజమైన జ్ఞానముగా] నెంచును. పరిపూర్ణమునకు పిరుగుట పిరుగుట యెఱుగుట తగుట కరుగుట తిరుగుట యెరుగుట మొదలగు నవస్థలు యేమియు లేవు ఎఱుక తన్ను తాను నిజమని యెంచును పరిపూర్ణముల్లు యెంచదు. 33.

కం॥ హుకున బలుకగ రాకను | దలపోసెద మనిన మ
డికి దగులక యెపుడు | మలు గ్రుచ్చు నందు లేకను | గలి
గినదే బట్టి బయలు గదన మాయన్న • యదుగో మాడు
కదల దోయన్న • హుకన్న బలుకక తలపన్న తెఱుగక •
చలియెనె వానల కలయక నీలు చుగడు గదన మాయన్న •
యదుగో మాడు కదలదోయను॥ 3౪॥

తా. శిష్యా: పరిపూర్ణమును మాటలు వర్ణించజాలవు. మనస్సు సంగతులని గుఱించి దానిచేత చేయుటకు [మనము] ససాధ్యము. అదయెల్లెడల నుల్లుగుచ్చుటకై పను. పందు విడిచి వ్యాపించియున్నది. తాకేమియు పూట్లాడెను. మనస్సున దానిచించుట ఇబ్బతగు నూహ నెఱుగెను, అనగా యెప్పుడును చలిపోయదు, చలికి నామకగు. పడిగు మాడగు. వానల రెడనగు. ఎల్లప్పుడును నొకలే నీతిగా గుండును - నిది గుగు ముఖముగా చలిసికొనుమా. 35.

కం॥ నామధ్య మేమి చూడదు | కామ క్రోధాదికముల గి
లయననిక మే | బాహు లెఱుగె దితిరులు | నిన్నేమనెను
మాటు పల్కదీ బట్టబయలు • దీనికి మ్రొక్కెద రితిరి కేతేలు •
నామరూప క్రియ పడిన అన్నియు విూడె | యేమని యనరాక
యేకమై యున్నది యుబట్టబయలు • దీనికి మ్రొక్కెద రితిరి
కేతేలు॥ 3౬॥

తా. శిష్యా పరిపూర్ణమునిన శక్తిని సరిగ్రులకు పోలెను. అది వడ్డ్యములకు గొబడిదు. ఇట్టి గుణములుండుట నలన యేమిందలి పాపములును దానిని తెలియ. తియ్య నీరులు భూషించిన గాని దూషించిన గాని బదులు పలుకదు. అట్టి పరిపూర్ణమును, దేవతలందరుమ్రొ

శ్రీగుర్జరగణతత్వ కందార్థములు.

శ్లో॥ యాపక్రియావృత్తులను. మీఁతినది దానిని ఇట్టిదని చెప్పుదు సలవి కాక యున్నది. అది ఒకటేను దానికి రెండవది లేదు.

వి. మనుష్యునకు శత్రు యాపమై సదిగా అరిషడ్వర్గము. మనుజుని నివి ఆరు విధములైన సంకెళ్ళ నలె బంధించి యున్నవి అవియెవ్వియన కామము, క్రోధము లోభము, మోహము, మదము, మాత్సర్యము. ౩౪.

కం॥ దానము ధర్మము సగుణ । ధ్యానము ప్రతిమార్చు
సంబు జప తప తీర్థ । స్నానములు ముక్తిదము లనిమానవుఁ
జొనరించు బయలు మాటాడ దేవుఁ యెఱుకే లేదు మాటాడ
దేవు ఁ బోను కాదనక నేననక నేననక నొక్క । మేనైన
తాగాక మితి మీఁచి యున్నది మాటాడ దేవు ఁ యెఱుకే
లేదు మాటాడ దేవు॥ ౩౬॥

తా. శిష్యా మనుష్యులు దానము. [ఈవి] ధర్మము [న్యాయమార్గమున నడచు కొనుట.] ప్రతిమార్చినము. [విగ్రహముల, వారాధించుట.] జపము [దేవోపాసనజేయుట.] తపము [ఒకదేవుని గుఱించి, ఆహారాది నియమాలతో తపస్సుజేయుట.] స్థిరస్నానములు [గంగాది నదులయందు, స్నానము జేయుట.] మొదలగు కార్యములను మోక్షము కొరకు జేయుచును. పరిపూర్ణమునకు యెఱుక [అనగా ప్రపంచ సంబంధమైన వివేకము] లేదుగావున, దానికి నేను నెప్పుడను, భేదిబుద్ధిలేదు అడనర్హత్ర వ్యాపించి యున్నది. దానికి స్థూల శరీరము మొదలగు శరీరములు లేవు. ౩౭.

కం॥ శంతింతసి యన రాజుది వింతలు నేయనది యెన్నివిధములగనినక । చింత లెఱుగని దీబయ । లెంతసి నేవెన్న వింతులెఱుగిరాడ వృథగాఁ ఁ జలుపుట వినుట కద పద్ధ కథగాఁ సంకెతి మొకరితి సకల దేశముల యం । దంతట నింజి యున్నదిగా పరిపూర్ణము. ఇదిగూడ వృథగాఁ ఁ చలుపుట వినుటకది పద్ధ కథగా॥ ౩౮॥

తా. పరిపూర్ణము ఈనాటి యను దప్పుటను పీలుకాదు. అది ఏవింతయును నెఱుగదు. దానికి యేవిధమైన విచారమును లేదు. యెల్ల

తాత్పర్య విశేషార్థము.

చోట్లయందును నెల్ల కాలముల యందును నొకట పరిపూర్ణమును
వ్యాపించి యుండునట్టి పరిపూర్ణమును, నీ కెట్లు నొకక్కడ తనయాల్కి
నని. తాత్పర్యము.

కం॥ ఆకాశాదిక భూతా । సీకాత్మక మగుచు నెల్ల
యీజగముయొక్క । రాకడ బోకడ గలదై । ప్రాకటముగదీని
లోను బట్టబయలిదిరా ♦ కాదని యన్న వర్తిపల్కిదిరా ♦ లోక
త్రయము తనలో పల దిరుగఁగ । జోకలోడుత దానిజో లెఱుగ
దిది యేమొబట్టబయలిదిరా ♦ కాదనియన్న వర్తిపల్కిదిరా॥ ౩౮॥

తా. శిష్యా, ఎఱుకవలన నెఱుగ బడునీడగత్తు సంచభూతములయొక్క
వికారముగానున్నది. అప్పు, [జలము] వృధివి, (మన్ను) ఆకాశ
ము, అన్నీ, వాయువు యివి సంచభూతములు. ఎఱుక వ్రుత్పత్తి నాశ
ములతో గూడుకొన్నది. ఆయెఱుకదేత తెలియబడుచున్న పరిపూర్ణ
మును జూడుము. అదియేసత్యమైన పరిపూర్ణము. ఇదియే నబద్ధమైన
యెఱుక. ఎఱుకవల్ల జలయబడు నీడగత్తుతియు పరిపూర్ణమునందే
గనబడుచున్నది. పరిపూర్ణమునకై తేనో నెఱుకయొక్క సమాచారమే
మియు దెలియదు. ౩౮.

కం॥ తింజోప గండములుగా । దంపి యుపాదికములన్ని
తినలోపలను । ద్విండిత ముండిన బోయిన । నిండునముద్రం
బునెఱుగ కుండు నెప్పటికి ♦ బరిపూర్ణమిట్లుండు నెప్పటికి
ఎండినూపుల కీతినుండెను బ్రహ్మాండ । ముండిన బోయిన రెం
డు గుర్తెఱుగక యుండు నెప్పటికి ♦ బరిపూర్ణమిట్లుండు నె
ప్పటికి॥ ౩౯॥

తా. శిష్యా, మహానముద్రమును కున్నెటై తేనెనయందుమత్స్య
నిజలపంతువులు చి డీముండేది లేనిది జలయదో నెల్ల నీడపరిపూర్ణమను
మహానముద్రమును తనయందు సాదాచూపులవలె నెఱుకకు చోచు,
బ్రహ్మాండముయొక్క యుత్పత్తి నాశములను నెఱుగదు. ౩౯.

కం॥ యెఱుకతో వచ్చిన విశ్వం । బెఱుకతో జనుగాని
నిచ్చిన బయలై తే । యెఱుకతో రాదెఱుకతో బో । దెఱు
కతో సందేమ లేమి, ఇది నిశ్చయమురా॥ ఉండుండి యాయె

౧) శుద్ధవిద్వజ్జాతత్వ కందార్థములు.

౬ రామయెఱుక నెఱిగిన వస్తునెఱుకని దెలియుము।
ఎఱుకనివి గద బయల్పట్టి దట్టితియన నిది నిశ్చయమురా॥
ఉండుండు యీయెఱుకతానొర॥ కం॥

తా. ఎఱుకవలన నెఱుగబడ్డ నీదగ త్తనము, ఎఱుకతోనే నశించును. పరిపూర్ణ మట్లుగాదు. అదియెఱుకవలనకలుగ లేదు. కావున నది యెఱుకతో నశింపదు. పరిపూర్ణ ముండు నెఱుకతో నేలాటి సంబంధ మున్ను లేదు. తానెల్లప్పుడున్ను నొక్కటే విధముగా నుండును. ఎఱుక యొక్కనునికి యెఱుకకే దెలియును. పరిపూర్ణ నముకు యెఱుక ఇట్టిదని తెలియదు. ఎఱుక తాను తానని నహంభావమును బొందుదుండును. కం॥

కం॥ రవి తమనమున్న దెఱుంగునె | స్రవిమల దానాగ్ని
చెదలుం బట్టు తెఱుంగునే | దినమును రాత్రియు రాత్రిని, దిన
మెఱుగునె లేదు లక్ష్మీదేవి యెఱుంగునా ♦ అన్నమును భూ
దేవి యెఱుంగునా ♦ భవనాశస్థితుల కానాడీక యెఱుకరు |
భవనాశస్థితి లేని బయ లెట్లుఱుంగును లక్ష్మీదేవి యెఱుంగునా ♦
అన్నమునుభూదేవి యెఱుంగునా॥ కం॥

తా. శిష్యాః సూర్యుండంధకా మనెఱుగడు, ప్రజ్వలిండునున్న కాప్తిచ్చునకు చెద అనుచియే సూ నెలియదు. సగత్య గాత్రిగిగుఱించి దెలియదు. రాత్రికి సగత్య సమాచార మేమియు దెలియదు. దాని ద్యమియు లక్ష్మీదేవియ నెఱుగదు. పద్మము నై శక్యమున్నదయే మో దెలియదు. అట్లే ప్రతిన స్థితులను దానికి విరోధమైన గుణములు గలిగిన వస్తువుయొక్క సమాచార మేమియు దెలియదు గదా; కావున, దిననమరణములతో గూడిన యెఱుకయొక్క సమాచారము, దానికి విరోధములైన గుణములు గలిగిన దనగా దిననమరణములు లేని పరిపూర్ణమునకు యేలాగు దెలియంగును. అనగా దెలియదనుట. కం॥

కం॥ ఎఱుకైన భూతపంచక | యెఱుకకుం దరణము లుకటి
యుహృదయము గగమం | శరీరమును నయ్యెన్న గ్రమమాన |
ధరిణిముదల్ చేసియిట్లు తనయా గురెఱుంగు ♦ గగనము బ

యలం చనరానిదెఱుగు ♦ నెఱుగకాకాశమే పరిపూర్ణమనుచు కొం । దఱు బల్కిరిదివిని గుఱిదప్పి యుండేవు తనయా గురైఱుగు ♦ గగనము బయలంచన రాని దెఱుగు॥ ౪౨॥

తా. శిష్యా; ఆఎఱుకకు పృథివ్యాదిపంచభూతములే నాధారము. అదివాటితోనే జేయబడియున్నది. దాని గాలుసేతులు పృథివి వలన గలిగినది. దానినడుము అప్పువల్ల గలిగెను. హృదయము (గుండెకాయ) తేడస్సుచేత గలిగినది. కంఠము వాయువు నలన గనిగెను. శిరము నాకాశము ఎల్లచున్న గలిగెను. దీనినిసీపులెన్నగా నెఱుగుము. కొందఱు పరిపూర్ణము పంచభూతములలో నొక్కటైన నాకాశమే యని జెప్పెదరుగాని నది వట్టిమాట, నిజముగాదు. అంతయు వ్యాపించియుండు పరిపూర్ణమును నొక్కనాకాశమని జెప్పట తప్పుగదా. ౪౨.

కం॥ విత్తేచట్టయిపుట్టును । విత్తేవీత్తనము రీతినెలయును ధర్మపై । విత్తుకుఁ జెట్టుకు వేఱు । విత్తన మొకటున్న దనిన విన గూడదోయీ ♦ తనకుఁదాఁబుట్టును వినవోయీ ♦ విత్తుచెట్టులచంటి విధమీ భూమెఱుగె చిట్టు త్తబయలెఱుగెదు నత్తుచిత్తును రెంటి విన ♦ గూడదోయీ ♦ తనకుఁదాఁ బుట్టును వినవోయీ॥ ౪౩॥

తా. శిష్యా; ఒకచిన్నివిత్తుచుండి నొకగొప్పవృక్షముపుట్టును మరల నావృక్షమునుండి యే యనెక విత్తులు కాయును. విత్తును. వృక్షమున్ను నొకదానికొకటి పరిస్పృశము కారణములుగా నుంటున్నవిగాని సీ రెంటికీన్ని కారణమయిన పస్తువు వేరేయింకొకటిలేదు. విత్తునకును వృక్షమునకును గల సంబంధము భూమి యెఱుగదుగదా, అదేప్రకారముగా పరిపూర్ణమునునత్తుచిత్తులసంగతి నేమియుచెలియదు. ౪౩.

వి. చిత్తు అనగా జ్ఞానము సత్తు అనగా నిత్యమైనది.

కిం॥ చెట్టె మూలము పిత్తుకుఁ జెట్టుకు మూలంబు విత్తుక్షీతృప్త పండుకొ । బుట్టినదచ్చిన రెంటిని । గట్టిగదా నెఱుగిండు గదిరాయీ నేల ♦ సవేంతి గనునొన వేల ♦ పుట్టుచు గిట్టుచు పాలుపొందు తను వెఱుక । ఇట్టి పిచ్చిత్రము లెన్నడెఱుగెదు బయలు గదిరాకునేల ♦ సవేంతిగనుగొనవేల॥ ౪౪॥

తా. శిష్యా; విత్తునకు కారణము వృక్షము. వృక్షమునకు కారణమువిత్తు, భూమికి నివి యుండేదిలేనిది యనే సమాచార మేమియు దెలియదు. అదేవిధముగా పరిపూర్ణము జననమరణములతో గూడి నటువంటి యెఱుకనుగాని నీ జగత్తును గాని నెఱుగదు. ౪౪.

కం॥ కనుమూసివఁ గనుదెఱచిన | కనుమఱుగింతైన లేక
కానబడుచున్ | గనుఁగొనశక్యముగాకను | ననిశము నొకరీతి
నుండు నతడే నిర్గుణుఁడు వినికని వెతల నతఁడొండఁ దెవుడు
వెన్నెల లోపల వెలగ కాయలరీతి | నున్నవిశ్వము నెఱుకనె
న్నుడు నెఱుగనియతడే నిర్గుణుడు • వినికని వెతల నతఁడొండఁ
దెవుడు. ౪౫॥

తా. కన్నుమూసికొని యుండినను, లేక దెఱచుకొని యుండి నను పరిపూర్ణము, స్పష్టముగా కనబడుచుండును. అటుల గనబడుచుం డినను దానిని ఇట్టిదని చెప్పటకు ససాధ్యముగా నుండును. వాఙ్మానస ముల రెంటికిని సోచరుముగానిదిగా నుండును. అట్టివానినే పరిపూర్ణ మందురు. వాడేనిర్గుణుడు. అతని సీత్రవంచమును గుఱించి గాని లేక యెఱుకను గుఱించిగాని నేమియు దెలియదు. వెన్నెలయందు వెలగ కాయలుగనబడురీతి, వానినియందును జగత్తు మొదలగునవి దోచు చుండును. ౪౬.

కం॥ ఎఱుకే దేహేంద్రియములు | నెఱుకే వర్ణా శ్రవ మును
నెఱుకే శ్రుతులున్ | ఎఱుకేసీవును నేనును | నెఱుకేసతి
సోదరాదు లెఱుగుము వత్సా • నేదీర్చెదనిదిగో సీయిచ్చా •
హరిహరబ్రహ్మది సుర సరిగిరిసరి | త్తగుమ్మగ చరాచరము
లెఱుకయనియెఱుగుమువత్సా • నేదీర్చెదనిదిగో సీయిచ్చా ॥ ౪౭॥

తా. బిడ్డా ; మనదేహము, కర్మేంద్రియములు జ్ఞానేంద్రియ ములు. బ్రహ్మక్షత్రియవై శ్వశూద్రులనెఱుచుతున్నట్లు ములు. బ్రహ్మచర్య గార్హస్థ్య వాసస్థస్థ సన్యాసాశ్రమములు, వేదములు, స్మృతులు, యవ స్మియు యెఱుకనేగాని వేరుగాదు. నివు, నేను అనుటయు నెఱుకయే. భార్య, సోదరులు మొదలగువారును లెఱుకే త్రిమూర్తులును, కొండ లు మొదలగు సచేతనములును, దేవతలును, మనుష్యులును, మృగము

లును యెఱుకే. నేను నీయభీష్టమును నీర్చెదను. ౪౬.

వి. వాక్యాని పాదపాయాపస్థలను నయిదును కర్తృద్రీయములుత్పక్కుక్షుశ్రోత జిహ్వ ప్రాణేంద్రియములను నయిదును జ్ఞానేంద్రియములు.

కం॥ ఎఱుకే విద్యావిద్య! నెఱుకే ప్రపంచము నాదమెఱుకే కళయు । నెఱుకే బిందువు చిత్తు । తెఱుకేయానందమనియు నెఱుంగు సమబుద్ధి ♦ నీనామాట లెఱుకేనిబుద్ధి ♦ యెఱుకే నిర్గుణ సగుణమెఱుకే యెఱుగును నిట్లు । లెఱుకను నిదయంత యెఱుంగ జేసితి నీవిట్లెఱుగు సమబుద్ధి ♦ నీనామాట లెఱుకే నిబద్ధి॥ ౪౭॥

తా. శిష్యా; విద్య, అవిద్య, ఓంకారరూపమైన ప్రణవము, నాదము, కళ, బిందువు, చిత్తు, ఇవన్నియు యెఱుకనేగాని వేఱుగాదు. ఆనందము ఇవ్వడు నీవు నేనుమాట్లాడు మాటలున్ను, సగుణ నిర్గుణబ్రహ్మములయందలి భేదమున్ను ఎఱుక. యేఎఱుక తన్ను దానిట్లు దెలిసికొనును ఏటిని నేను నీకు జెప్పుచున్నాను. నీవున్న సర్వయే నబుద్ధితో నెఱుగుమని. తా. ౪౮.

వి. పరివిచారము చేయుటకు ముందట నిజముగా దోచుచు, విచారముజేసిన వెనుక నబద్ధముగా జెలియబడునో అదియే అవిద్య.

కం॥ ఎఱుకే యిహపి సౌఖ్యము । లెఱుకే జ్ఞానంబు జ్ఞేయ మెఱుకే మోక్షం । బెఱుకే భక్తి విత్తులు । నెఱుకే సంకల్ప మనియు నెఱుంగు సత్కీర్తి ♦ ఎక్కడికొర యెఱుకే సంపూర్తి ♦ యెఱుకే జీవుడేనుడెఱుకే తదేకాంతి । మెఱుకే సర్వమునే గుర్తెక్కడి చెప్పితి నీకీలెఱుంగు సత్కీర్తి ♦ యెక్కడికొర యెఱుకే సంపూర్తి॥ ౪౯॥

తా. ఈలోకమునందును, పరలోకమునందును, గలుగుసౌఖ్యములున్ను, ఎఱుకయొక్కవికారిమే. జ్ఞానమున్ను, జ్ఞానసాధనమున్ను. ఎఱుకయే, మోక్షమనునదియు ఎఱుకయే. భక్తి, వైరాగ్యములున్ను నెఱుకయే. తుదిను సంకల్పముకూడ యెఱుకయే. పరిపూర్ణము నెఱుగకముందట, ఎఱుకకు సంపూర్తి కలుగనేరదు, జీవేశ్వరులు, ప్రత్యేకము

గా నై నను కలిసియైనను ఎఱుక యొక్కవికారములేను. నేనుసర్వమును
దెలిసినవాడనుగాన నీకుజెప్పుచున్నాను, నీవు దీనిని బాగుగా దెలిసి
కొని యశస్సును జెందుము. ౪౮.

కం॥ చింతలతోటననెఱుకే । వింతలపుట్టిల్లనంగ వెలసిని
దెఱుకే । తంతలు పటననెఱుకే । పంతములకు నూడ మూలబ
ల మన్నదెఱుకే ♦ జగజ్జాల స్థలమన్న దెఱుకే ♦ భ్రాంతుల కెల్ల
ను పట్టణమనజెల్లి । కాంతల పురుషులఁ గలిగించుటకు మూ
లబలమన్న దెఱుకే ♦ జగజ్జాల స్థలమన్న దెఱుకే॥ ౪౯॥

తా. శిష్యా; ఎఱుక ఎల్లదూఃఖములకున్ను పుట్టినిల్లు సమస్త
ఆశ్చర్యములకున్ను తిరుగుచోటు తంత్రములకు నెల్లకాపురము ఎల్ల
పంతములకున్ను ఆధారము. ప్రపంచ సంబంధమైన వింతల కిన్నిటికి
జన్మస్థానమైన ఈజగత్తంతయు ఎఱుకయె. సర్వవిధములై సభ్రాంతు
లకును నివాసస్థానము. ప్రజాసృష్టికని మూలకారణ మైనదయు నెఱుకే.

కిం॥ అన్నియుఁ దానై తనకవి । ఎన్నిగ వేటనుచు నోటఁ
బలుకుచు మఱితా । నన్నిటి నెఱిగెడి యెఱుకై । యున్నానని
యెఱుక కెఱుకే యూహించుచుండు ♦ తనలోదానమాహించు
చుండు నెన్నోవిచిత్రాలి యెఱుక నేతిలువించె । యున్నదిలేదు
లేకున్నది కలదని యూహించుచుండు ♦ తనలోదానె మా
హించుచుండు॥ ౫౦॥

తా. సర్వమును తానుగా యుండగా, అన్నిటిని తనకంటె
భిన్నమైనవిగా జెప్పుచుండును. మఱయు తాను అన్నిటిని ఎఱుగుటకు
సమర్థునియు ఎఱుక తనలోతాను నూహించుచుండును. తనమీద
నే మాహా వికారము జెందియుండును ఉన్నది లేనట్లును, లేనిది ఉ
న్నట్లును యెందు నీయెఱుకయొక్క కార్యములు చూడగా, ఆశ్చర్య
మగుచున్నది. ౫౦.

కం॥ వినుమూర్ఖ నాభితాబు । టినమీదట స్పృశనసేయు
టనము హరించుట ఘనమగు పట్టణకోట్లను । దనలోపలి దారి
మును దానట్టెదనును ♦ అట్లనె యెఱుకతా బుట్టి కనును♦
పసిబూని బ్రహ్మాండ సంతములను । ఊణములోపలఁ ద్రుంచి

కనరాక వేవేగఁ దానట్టేచనును ♦ అట్లనె యెఱుక తాఁబుట్టి
కనును || ౨౦ ||

తా. శిష్యా ; సాలెపురుగు ఎట్లె తే తాను తన దేహమునుండి
యే దాగమునుదీసి, పెద్దపెద్దగూడులను అల్లి కడపట తాను ఊరుపే
రు లేక మాయమైపోవునో. అట్లె ఈ ఎఱుకయు. బ్రహ్మనాశమునందు
పుట్టి అనేకకోట్ల జీవరాసులను సృష్టించి, తాను మాయమైపోవును.
తాను దీనికన్నిటికి సాక్షిగానుండును. బ్రహ్మాండమంతయు సృజించి,
దానిని మరల నశింపజేసి మాయమైపోవును. ౨౧.

కం॥ తలిదండ్రులు బేవేసులు | నిలవోమములేను మేలునె
ఱుక మగుపులు ॥ కలమేల్కలు రుక్లాసం | బులునీరన్నము,
లు ప్రకృతిపురుషుఁడాల్ మగఁడు ♦ గానై యెఱుక కెఱుకన
బడదు ♦ తెలిసిబయలున్న జని తెలిసిన తెలివిచేతనె దీనిదీసి
నేయుము ప్రకృతి పురుషుఁడాల్ మగఁడు గానై యెఱుక కె
ఱు కనబడఁడు || ౨౨ ||

తా. శిష్యా ; తల్లియు, తండ్రియు సత్తయునె ఈశ్వరుడును, అ
సత్తయునె జీవుడును, పృథివ్యాకాశమలును, దాదాద్యోమును, భాగ్య
మును, జ్ఞాపకమును, మాపును, పుష్పజాగ్రదా వర్ణములు, వెలుగురు
కటియు, నీరును, అన్నమును, ప్రకృతియు, పురుషుడును, జాయయు
పతియు ఇవన్నియు ఎఱుకవల్ల గలిగినవి. ఎఱుకను నడయైన జ్ఞానమని
జెప్పెను. ఇన్నివిధములైన సూక్ష్మములతోనుండు ఈ యెఱుక సాహ
య్యముననే పరిపూర్ణమును బాగుగా గుర్తెఱుగుము. ఆ పరిపూర్ణ
మును దెలిసికొని బ్రహ్మజ్ఞుని అయిన వెంటనే ఈ ఎఱుకను నశింప
జేయుమని తా. ౨౩.

కం॥ ఒక దేహధారిలేనుపున | నకొనావస్థలు జనించి చక్షన
విధమున | న్నకలంకమైన బయలుండ ప్రబలితిమైలేని యెఱుక
బయలుండఁజూచి ♦ తనముచ్చట పరికించిలేది ♦ మునకొంత సే
వై న నుండులకును లేక నకిలము తన వెంటఁ జనుదేరిం జరుబట్టు
బయలుండఁజూచి ♦ తనముచ్చట పరికించిలేది || ౨౪ ||

తా. ఒకానొకకోరిక, తిద్రోగ నివారణమయిన వెంటనె కోగ

ములుయెలులై తె తనకుతామెమాయమైపోవునో, అట్లెపరిపూర్ణజ్ఞానముగలిగిన వెంటనే యెఱుక, కొంతసేపైనను నిలువక తన పరివారముతో మాయమై పోవునని. తా. గి.౩.

కం॥ మెలకువ సుషుప్తిలోపల | నేలాగునఁ దనకుదానెయే తెంచెనొగు|రాల్లీల బయలులోపల|వాలాయము తనకుఁదానె వచ్చునోయన్నా • వచ్చిపెచ్చి చచ్చునో యన్నా ఈలోపలనే బట్టబయలున్న దెఱిగితే నేలోకముచనిల్యెఁజాల దెఱుంగకుం టె నచ్చునోయన్నా • వచ్చిపెచ్చి చచ్చునోయన్నా॥ గి.౪॥

తా. ఎటులనయితే ప్రాణికి నిద్రయందుకూడ అప్పడప్పుడు మెలకువ కలుగుచుండునో అట్లే పరిపూర్ణము నందుకూడా, అప్పడప్పుడు ఎఱుకయొక్క వాసన కనబడుచుండును యెఱుక తనకుతానే యెఱుగును; మరల నాశమును జెందును; మరల జన్మించును. అట్లు జనన మరణావస్థలకు నెల్లప్పుడును, లోబడియుండును, అయితే మరణము జెందుటకు ముందే దానిని గూల్చి పాఱదోలిన యెడల మరల జననము జెందదు. గి.౪.

కం॥ ఆటాడి యాడకుండును | ఆటాడిన మేనిబొమ్మ యా యాడకనే | యాటాడు నెఱుక యనియెడి | యాటాడిం చేరి వాడు అతఁడేకర్త • అంతరికినీయదలము కర్తా • చేటుపాటులు రెండుచే నచ్చుఁగలములు | మాతృకనుభవించిమరణ జననము భొందనతఁడే కర్తా • అంతరికి నీ యచలముకర్తా॥ గి.౫॥

తా. శిష్యా; ఎఱుకయనునూత్రధారి శరీరములనెఱుబొమ్మలును ఆశించుచుండును పరిపూర్ణమందు సమ స్తవస్తువులునుఉండుటచేత, పరిపూర్ణము కర్తగాదు. కర్తయును భోక్తయును రెండుగానిది పరిపూర్ణము. వృద్ధిక్లిణములు, జనన మరణములు మొదలగు సవస్థలతో గూడివిది ఎఱుక. అదియే కర్తయు భోక్తయుగానున్నది. గి.౫.

కం॥ దేహమును జూచుకన్నులు | దేహమునకు బేరులేని తీరున నెఱుకే | కోహంకర్త్యతవదా | సోహంసోహం బటంచుజూచుచుండు సుకుంతలకుఁదానె గోచుచుండును • దేహి దేహములు నీ తెరగునఁ బ్రసరించి | దేహముగాని విదేహి

గాఁ దన్ను దాఁనూచుచుండు సుమీ • తనకు దానె దోచు
చుండు సుమీ॥ ౫౬॥

తా. కంటిచేతనీనుల దేహమును జూడనగును. దేహముయొక్క
యన్నిసి నేమియులట్టె నట్టక, ఎఱుక సోహం [నేనే బహ్మము] క
స్త్యం [నీవెవ్వడవు] తనదాసోహం [నేనునేవకుడను] అని దానెఅంత
యుననియెంచుచుండును. దేహమును దేహి [దేహమునుధరించునది]
యుదానయ్యు, దానుదేహముగాదనియు. విదేహియనియు నెఱుకడల
చుచుండును.

వి. సోహం, అనిజెప్పుటనద్వైతసిద్ధాంతము. దాసోహమనట
విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము కట్లు మతప్రాయములును కప్పబడియె. ౫౬.

కం॥ పండ్ల బ్రహ్మాండములు । చెండును నీరెంటిలోని చెం
డహములుని । ఖండములు నాలుగూడి య । ఖండంబగు నెఱు
కసోపు గనరానా కిండ్రి • యిదచెల్లిన ఘనుడే తెలివొడ్రి •
ఖండా ఖండములుగఁ గనుటను నెఱుకను । పండితామనేటియు
ద్దగమల కలయంగు గనరా నాకొడ్రి • యిదచెల్లిన ఘనుడే
తెలివొడ్రి ౫౭॥

తా. పండ్లము, బ్రహ్మాండము, జీవాత్మ, విమూర్ఖు, ఈనాలు
గునుగూడి యెఱుకయగును. అట్టియఖండమైనయెఱుకయగును అట్టి
ఖండముల గెఱుక్కు మాడికచే గలిగిన యెఱుకన, తాముతాము అని
అహం భావము పండ్ల యుండు నాటికి, స్వస్మియుండునోమనిషయ
ముగానెంచును. అలాగా నిజముగానని యెఱుకము, కట్టి సదుపదేశ
ముజేసివ వారితే జనని నగుదులు అనభావము.

వి. పండ్లముగా పండిభూతివికా మైవర్ణిక్యం. అదియే కంఠ
ము బ్రహ్మాండముగాపెద్దగోమము. పండిభూతివికా మైవసుహోక్తిక్య
తి. అదియే నస్తుప్రపంచము. అహము అనరాకేయఅట ప్రకటితాత్మ
విమూర్ఖులుగా నుండెనోపు. ౫౭.

కం॥ పరిపూర్ణ మొకటి చక్కని । తెలియ. ప్రపంచమెల్లం
దగఁదలియును నియెఱుకే య నెఱుకేయల నెఱుకే సరిపూ
ర్ణమే గనె నెఱుక నెఱుకేదె • యెఱుకకంటె లేని పండి నెఱు

గేది యెఱుక పుట్టువుమూలమెఱుగనిదీ యెఱుకే । యెఱుకేదాఁ బుట్టినఁ దెఱుగఁ బోవె లేదం దెఱుక నెఱిగేది యెఱుకొకటిలేదీరెంటి నెఱిగేది॥ ౫౮॥

తా. పరిపూర్ణ మనకంటె యితరమైననస్తు ప్రిపంచమంతయునెఱుక యని మనస్సునందు బాగుగా దెలిసికొనుము. ఎఱుక. పరిపూర్ణము నెఱుగుటకు సాధనము. తన్నుతా నెఱుగునదియు నెఱుకేపరిపూర్ణముచున్న, యెఱుక నున్న, యింకనేనియు నెఱుగజాలదు. ఎఱుకకు తనజన్మస్థానము దెలియదు. మఱియు, యెఱుక తన జననమును దెలిసికొను నప్పుడు, తనయొక్క యబద్ధతనుగూడ దెలిసికొనును.

౫౮.

కం॥ సాపములు పుణ్యములు భువిఁ బ్రాప్తిచును యెఱుకచేత భ్రమింపవారికా । బ్రాప్తిచు నెఱుగి నెడిసిరెం । ఎఱుగిను జిత్తమందు దగఁ దెలిసి కొనుమీ । ఆగామిబోధనులెన్న వినుమీ సావలలో శుద్ధ స్ఫూర్తినిచ్చి భమై । ఆపోహ్యత్విని ప్రత్యగాత్మని మదిలోనఁ దగఁ దెలిసికొనుమీ । ఆగామిబోధనులెన్నవినుము॥ ౫౯॥

తా. ఎఱుక నిజమను భ్రాంతిజెందియుండు వారిని పుణ్యసాపములు పొందుచుండును. ఎఱుకనుండి విముక్తలైన ఆ తపోధనులను సాపపుణ్యము లేవియు నాశ్రయింపవు. దీనిని బాగుగా తెలిసికొనుము. రాగోపు జననమరణములను గుఱించి పండితులవలన నెఱుగుము. కంటిసాపల నెఱుమ స్వచ్ఛమైన స్థానికమునలె ప్రకాశించుచుండునది యెఱుక ఆపోహ్యత్విని జీవాత్మనుగా నెఱుగుము.

౫౯.

కం॥ ఎఱుకన్నను మఱుకన్నను । నెఱుకకు నెఱుకన్న దేహియన నూయయక గురుతు గను నాత్మీయనినకా । స్ఫూరణయనం ద్రవ్య యనినఁ నూడు మొక్కటిగా । యిది లేకుండు చూడ మొక్కటిగా । మఱి చూచులముల మగ్న మెఱిగెడిదన్న । యెఱిగి తానే, యెఱిగి పోయెడిదన్న చూడు మొక్కటిగా । యిది లేకుండు చూడ మొక్కటిగా॥ ౬౦॥

తా. ఎఱుక, యెఱుకయుమఱుపు, దేహి (దేహమునుధరించు

నది) మాయ, సాక్షీ స్ఫురిణ (స్ఫురించునది అనగా వస్తుశాస్త్రజ్ఞానము,) ద్రవ్య (చూచువాడు) స్వయంజ్యోతి (తనంతటదానే ప్రకాశించునది.) అనుపేర్లచేదెలియబడుచున్నది. ఇవియంతయు ఎఱుకకుపర్యాయ పదములుగా నెఱుకచేతనే దెలిసికొనుము. చలముయొక్క (అనగా నిత్యముకాని వాటియొక్క) (లేక యెఱుకయొక్క) సబద్ధతను; అచలము యొక్క [అనగా నిత్యమైనదానియొక్క] లేకపరిపూర్ణముయొక్క సత్యతను, దెలిసికొని వెంటచే, ఎఱుక తాను మిథ్యయని దెలిసికొని మాయమైపోవును. కావున నామెఱుకవలసనే నివియంతయు దెలియబడును. ఇంక దేనిచేతను దెలియబడవు. ౬౦.

కం॥ అనుమానము మడచుంచక । వినుమొకను నెఱుకపేరు వివరించెద బుద్ధ్యనచిత్తంబున మానస । మనన సహంకారమనన సంతికిరణం ♦ సంకల్పమంచని యిచ్ఛయనిన తాను నితరులని తాగురైతిగెడి దన్న । తనుగని యితరులదాసు దెలిసిడి దన్న సంతః కరణం ♦ సంకల్పమంచని యిచ్ఛయనిన ॥ ౬౧॥

తా. శిష్యా; ఇంక సేతు యెఱుకకాపేరుయెంచునలన గల్గినోవివరించెదను. దానియొక్క పుత్తిస్థితియు జెప్పి నిసంశయముల బాడెదను. బుద్ధి, చిత్తము, మనస్సు అహంకారము, అంతికిరణము, సంకల్పము, యిచ్ఛ మొదలగు పేర్లన్నియు నెఱుకకే పేర్లు. ఇతరులకంటెతన్ను వేరుగా దెలిసికొనునదియే యెఱుకయనబడును.

వి॥ బుద్ధి, మనస్సు, చిత్తము, అహంకారమును నీనాల్గునుజేరియంతః కరణమగును. మనస్సు, విషయములను దెలిసికొనును. చిత్తము దానియొక్క యుక్తాయుక్తతలను బరిశీలించును. బుద్ధి విషయములన్నిటిని, రాజోపుకార్యముల కొఱుకు. మనచి బోకుండునట్లుజేర్చెట్టును. అహంకారము, ఈవిషయములను నేనుజేయుచున్నాను. వీటికినేనెకర్తయని యహంభావమును వహించును. ఈనాల్గునుజేరి యంతికిరణమగును. ఇచ్ఛయనగా నొకపస్తువుపై వాశజేందుట, ఆవస్తువున పొందవలయునని ప్రయత్నించుట సంకల్పము. ౬౧.

కం॥ విను మితరులు యెఱుకనుసా । ఊనిపలికిరి నేనుసాక్షి
 నహమనినీతో । వినునట్లు చెప్పియదివే । అనఁగూడదు రెండు
 నొకట నినితెలుసుకోరా । మాటలభేదమని కనుక్కోరా ♦
 అనరాని విసరాని కనరాని బయలందు ♦ తనకై తా నరుదెంచి
 తనకై తా జనునొకటయని తెలుసుకోరా ♦ మాటలభేదమని
 కనుక్కోరా॥

౬౨॥

తా. జనులందరు నెఱుకనుసాక్షి యనిజెప్పుచున్నారు. నేనునీతో
 సాక్షి అహమనిపెప్పితిని. జనోక్తియు, నేజెప్పినదియు విరుద్ధార్థములని
 యెంచకుము. అహమన్నను నెఱుకయన్ననునొక్కటి, అవిభిన్నములు
 గావు. వినుటకును, కనుటకును లవిగానిదియు, వాక్యనన నోచరాతీ
 తమయినదియుచై న పరిపూర్ణమును మహానమద్రమనందు యెఱుక
 జననమరణావస్థల నొందుచుండును. అహమనకును నెఱుకకును శబ్దభే
 దమొందునక్కర్లేదని యియులేనా.

౬౩.

కం॥ వన్నెయలై చొక చోటను । బన్నగ కలసివది హృది
 య పద్మంబుచు । న్నెన్నె పరుడగులెరుకనం । నున్నదనుచు
 శుశ్రులు పలుకుచున్న వినుమ్మి ♦ తెలియుట మోక్షమన్నవిను
 మ్మి ♦ వన్నెలన్నియు మీఠయన్న వస్తువుజాడ । నెన్నజెఱుగ
 గక యెన్నోరీతులఁ బలుకుచున్నవి సుమ్మి ♦ తెలుసుటమోక్ష
 మన్నవి సుమ్మి॥

౬౪॥

తా. హృదయపద్మముపంచవర్ణములచేనొప్పనట్లుజనులుచెప్పు
 దురు. శ్రుతులును నాహృదయపద్మమునేనెఱుకకు వాసస్థానముగాజె
 ప్పచున్నవి. ఆశ్రుతులే, హృదయ పద్మమును దెలిసికొనుట మో
 క్షమనియు దెలుపుచున్నది. ఇట్టివర్ణములతో గూడినదియని జెప్పుట
 కు సలవికాని నచలమైనపరిపూర్ణమును దెలిసికొనక, శ్రుతులుపిచ్చిపి
 చ్చిగాఁజెప్పుచుండును.

౬౫.

కం॥ చులకగమున క్కీ నొక్కటి । తెలివదవినునందియము
 లుదీఱును దీనం । బలుకున గలిగిన యర్థమా । పలుకును విడి
 నాడి నిల్వఁబడుచోటింకేద ♦ నందును నొక్కపలుకేయైనది ♦
 తెలియుమీలాగునఁ దలివి దేహములయ్యె । తెలివే తనువును

బాసి తెలివేసిరముగ నిల్వఁబడు చోటింకేడి ♦ రెండును నొక్క-
పలుకేయెడి॥ ౬౪॥

తా. శిష్యా, నీకు నేనిప్పుడు ముక్తినిపొందుటకు సత్కృతిమల
భమైన మార్గమును నుపదేశించెదను. శబ్దార్థము శబ్దమును విడిచి యె
క్కడికి. పోవనిగును. శబ్దార్థము శబ్దముతోగూడనేయుండును. శబ్ద
మునొక్క నాధారములేక శబ్దార్థము నుండజాలదు. అట్లేతెలివియుదే
హమునొక్కనాధారములేక నుండజాలదు. ఎటులయితే శబ్దమునుత
దర్థమునుజేరి నొక శబ్దమేయగుచున్నదో అట్లేదేహమున్న తదాగ్ర
యంబు తెలివియు రెండునుజేరి నొక్క శరీరమే యగును. ౬౪.

కం॥ ఎఱుకై సభూతమాలనీ | నెఱుఁగుమాక సముగాడ్పునిం
గలమునునీ | ప్లిరువై ననోయనినే | నెఱింగి నడతనవీకు నెఱింగిం
చిన ను ♦ ముజ్జగములయ్యెను వీట్లతోను ♦ పరిపూర్ణమందు
గప్పుకుతిమకుదామే | మఱికానరానట్టి మార్గముగలవీటి నెఱిం
గించినాను ♦ ముజ్జగములయ్యెను వీట్లతోను॥ ౬౫॥

తా. పంచభూతి వికారమగు నెఱుకను బాగుగా తెలిసికొను
ము. పృథివ్యాది భూతముల నలన నెఱుక కలిగినవని నీకుముండటనే
జెప్పి యున్నాను. పంచభూతములనలననే వీరిలోకమునుసంభవితై
ను, సరపూర్ణమునగు నప్పుడప్పుడుభవనాశముల జెందుచుండు నెఱు
కయొక్కనృత్తులను నీకు తెలియజెప్పితిని. ౬౫.

కం॥ ఎఱుఁగునృత్తినిం తెలియఁగ | సరిసిజ గ రాధమై నచా
లన నెడిదో | కరుణఁగలివాఁడువాఁడని | యెఱుఁగుమననవట్టి
మాటలివివంతిగాక ♦ తిన్నదువానికేక రాకపోక ♦ అరమరలేక
సద్గురుమూర్తి చరణ పం | కరుహద్యయార్చన నెఱుఁగ నివ
రుమాట లివి వింతిగాక ♦ తిన్నదు వానికేక రాకపోక॥ ౬౬॥

తా. ఎఱుక యొక్క సన్నిహిత మిదియని జెప్ప చతుర్ముఖనే
సలవిగాదన, సామాన్య మిచ్చుకొటికి సశక్తిమని జెప్పవలయునా,
ఏమనుజుడైనను తనకు నెఱుకయొక్క పుట్టుకను గుఱించి చెలియనని
జెప్పినయెడ నీవువానినిసబద్ధికునిగా నెఱిగినిరాకరింపుము. అట్టివాడు
జననమరిణావస్థలనుండి విముక్తుడు గానేరడు. మనుజుమాత్రుడు నెఱుక

యొక్క పుత్రుత్తి దెలియదుననుట, విశ్వాసానన్వయమేగాకపరిహాసాస్పదముగనూడ నున్నది. గురు చరితారవిందములయందు నెల్లసంశయములను విడిచి, భక్తియు, నమ్మకమునుయుంచి, గురుముఖముగ నుపదేశముపొందిననేగాని చాచుపుట్టుకలనుండి విడుదల జెందనేరదు. ౬౬.

కం॥ లేనెఱుక బయలతోడలఁ | దా నెట్లుజనించెననినఁదగివి
నువంధ్యా | సూనునిగతి వియజ్జవి | ధానంబున యక్ష రాజధా
నినిధమునకొ రిజ్జపు సర్పమయిన విధమునకొ స్థాణువు పురుషు
నిచందాన మృగత్వప్రణావో సీరుపిధము స్వప్నానందముగ రాజ
ధానివిధమునకొ రిజ్జపు సర్పమయిన విధమునకొ ॥ ౬౭॥

తా. శిష్యా. అసత్యమును అనిత్యమును నయిన ఎఱుక కేవలనిత్య
స్వరూపమును సరిపూర్ణమునందు నేలాగుగలుగునను సంశయము నీమ
నంబున బోడమనెద్యును. అయ్యాక్షేపంబునకు నేనును సమాధానం
బు జెప్పెద నాలకంపుము. లేనివస్తువు యెట్లు జన్మించునని నీవు నడుగ
నెద్యును, వంధ్యాపుత్రుడనియు, ఆ కాశకమలమనియు, యక్ష రాజ
ధానియనియు, నిస్తువులులేకయే నాడేర్లు వాడబడుచుండుట లేదా! ఇం
తేగాక త్రాటిని సర్పమనియు స్థాణువును [కొయ్య] పురుషుడనియు,
సీరు లేనిమిట్టను కొలననియు భ్రాంతిచెందుటయు లేదా? అదేవిధముగాని
జముగాని యెఱుక పరిపూర్ణమునందు భ్రాంతిచేతిదోమచున్నది. ౬౮.

కం॥ లేనెఱుక యెఱుకయనియును | లే నెఱుకెట్లాయెననిని
తెన్నగవినుమా | లేనిమృగత్వప్రణావంధ్యా | సూనులుగలిగుండి
వెదక చూడలేనట్లు | ఈలేనెఱుక యేడలేనట్లు | స్థాణువు
పురుషుఁడు శశివివాణము గగన | సూనము నరుని స్వప్నానం
దమిఁక వెదకిచూడ లేనట్లు | ఈలేనెఱుక యేడలేనట్లు ॥ ౬౯॥

తా. అబద్ధమయినవస్తువేలాగుడననమందెను లేనివస్తువుముక్క
ప్రచారమేలాగు గలిగెను అని యడిగితివేని నేజెప్పెదవినుము ఎఱుకనై
తెగొడ్డానికిబిడ్డలేనిదే గొడ్డాదిబిడ్డయనియు, ఉదకములేకయే మృగ
త్వప్రణావంధ్య మృగములదప్పి దీర్పుఁదియనియు, కొయ్యయందు పురుషుడు
లేనిదే స్థాణువుపురుషుడనియు, కుందేరికి కొమ్ములులేకయే కుందేరికి కొ
మ్మనియు, హోమమునందు పద్మములేకయే హోమాబ్జ మనియు పే

ర్లువచ్చి యుండలేదా. ఇవియన్నియు నెట్లు నబధములయ్యె పరిభాష యందు నున్నవో అట్లే ఎఱుక లేనిదయ్యెను. పరిపూర్ణము నందు దోచుచున్నది. స్పష్టము నందలి యాచందము నేలాగుననై తేనిజమ యనదిగాదో, అట్లే ఎఱుకయు సజముగాదు. ౬౮.

కం॥ ఎఱుక యనయ మెట్లన్నను | పరిభంబగు నారికేర స
లిలముభంగిన్ | ఎఱుకెట్లుపోవునన్నను | గర్జిమింగిన నెలగ
పండు కరణిగ నెఱుగు ♦ తిరిగిగాని కరణియు నెఱుగు ♦ పరిపూర్ణ
మున్నది యెఱుక తానెఱింగితే | ఎఱుకేమ్రుగ్గును భస్మా
సురుడు మ్రగ్గును నాటికరణిగ నెఱుగు ♦ తిరిగిరాని కరణియు
నెఱుగు॥ ౬౯॥

తా. ఎఱుకయొక్కజను మేలాగునని యశిగెదవేని నాప్పదనవి నుము శుంకాయలో జలము యేలాగుపుట్టెనో, అలాగు పరిపూర్ణము నం యెఱుక పుట్టును. నేలాగు శుంకాయలో జలముపుట్టు విధము దెలి యనశక్యమో అట్లే యెఱుకయొక్క వృత్తి నెఱుగుటసాధ్యము, ఎ ఱుక నశించువిధ మెట్లులనిన, గజమునోటబడిన నెలగకాయలోని గు జ్జాతీర మెపోవునట్లు నశించును. ఎట్లులయెఱుకకు మౌల ఉత్పత్తిగలుగ దని యశిగతివేని జెప్పవలెను. పరిపూర్ణముయొక్క యదార్థతను దెలిసికొన్న యెఱుక భస్మాసురుభంగి భస్మమైబోవును. మౌలనా యెఱుకకు భసనాశములు గల్గువు. ౭౦.

కం॥ సంశోషాసంశోషము లంతనెగవనిచ్చిచను నరుగునె
చుకకో | వింతయియన్నది చాచితే | యంతేను మ్మెఱుక పుట్టు
విక తెలుసుకొని ♦ సంశయమేల యిది ముక్కోరి ♦ యొరని తె
లుపును సేదేనమాగ్గము | నంతట బహునవ్వెలగునడి యగు
పండికి తెలుసుకో ♦ సంశయమేల యిది నమ్మకోరే॥ ౭౧॥

తా. సుగుదుఃఖములు, నొకమనుషుని యచభవమునకు నిచ్చి మరలలోవుచున్నవి. అబోవు దోశుయ్యదో దెలియునా, ఇది యొక యాశ్చర్యముగానా, అట్లే ఎఱుక పుట్టుచోటును దెలియుట శాశ్వత ము, కావున సంశయవలయునుదగినాడే నొక్కట పూర్ణమేనిజమని న మ్ముము. పరివృత్తు నర్థములన్నియు సగిపడుచు, మఱియుకేవే నేమియు

సగపడకమునును దేనమార్గమును, యెంతయనిజెప్పుదును. 20.

కం॥ రాకడపోకడలేకను | నేనెతినుండునట్టి యీబయలం
మఱ | రాకడపోకడగలిగియ | నేనుగాఁ దోచునెపుడు నెఱు
కనుశీలా ♦ ప్రతిమహోని పరుమార్పులీలా ♦ లేకతోచిన యె
ఱుక లేనే లేనదును నీ | నీవుగురునచే నెఱుకె తెఱా లున్న
కెఱుకే నులీలా ♦ ప్రతిమహోని పరుమార్పులీలా॥ 21॥

తా. నచ్చులయుపోవులయు [జననమరణములు] లేనిదియు, నెల్ల
ప్పుడును నొకటేతీగా నుండునదియునైన నీ పరిపూర్ణమునందు, జనన
మరణాచక్రలతోగూడి యనేకవిధములుగా గానంబడుయెఱుక, విగ్రహ
ములందు విష్ణుమలమలాగు, దోచుచును. విగ్రహములయందు
విజయుగా నెఱులయులే దేవును తేదో అట్లే పరిపూర్ణమునందు యె
ఱుక లేనది జేలిసికొనవలయును, ఈవిషయమాను, గురుముఖును
గా నుండేకము నొకటి యెఱుక. పోతుండుక. యబద్ధము బాగుగా
జేలియును. 22.

కం॥ వడగండ్లుదనము లోనలదనకై తానచ్చితమకుం రా
నేగు విధం | బునం బరిపూర్ణము లోనలదనకై తానచ్చియె
ఱుక చివకై తా. జరును ♦ అచలంబున్న దనతా నెఱుగినది ♦
తనలేమి విజయని తనకుదోచును కోచి, దోచి ♦ తనకల్మ
మృగభావరూపేని విలుచక తనకై తా. జరును ♦ అచలంబు
న్నదని తా నెఱుగినను॥ 23॥

తా. సరితోనుగడి, నడిగండ్లు, దమకు దామి గట్టించు నిములు
గానేర్చును. మరల జలముగా మూ సరితో గలిసిపోవును. అదేప్ర
కారిముగా పోకుక పరిపూర్ణముండెడను మర ముల నొకటి నును,
పరిపూర్ణముగాయిక్క యధార్థము జేలిసికొన్న నెనుక, పోకుక తాను
విజయుగానని యెఱుగి నీ శించిపోవును. 24.

కం॥ పరిపూర్ణములోఁ దోచుచు | నెఱుకేతనకుదనకుం దా
నెయ్యేడ్లక పరుమి | తొడలులు తొమ్మదిగల్గెదై | తగిలేపుల
గొలుచుచును తననెఱుగినది ♦ అచలమున గడితానే నను
చు ♦ నుకయుల్లెఱుగిని దెలియ యెఱుకే నెల్వదుగాన | పరి

పూర్ణమందుఁ దా నెఱిగే దెట్లొక గుర్తులను వనదగుచు ♦ అ
చలమును గని తానేననుచు. 23.

తా. శిష్యా పరిపూర్ణమునందు, యెఱుక తనకుదానే కలుగు
ను. అట్లు సవరణములతోఁగూడిన దేహరూపమెత్తి సుఖదుఃఖముల
కు పాత్రమగుచుండును. పరిపూర్ణమును దెలిసికొన్న వెనుక తనకుదానే
నశించిపోవుచు, పరిపూర్ణము నెఱుగుటయే నెఱుకనశించుటకు గుర్తు.

కం॥ తొలుకరి మెఱుపుల కై వడి । పాలు పగు నీశ్శృందుఁ
దోచు బుగ్గలరీతి । స్థలసూర్యకీరణ మందునఁ । గలనీలము
వలెను నెఱుక గనుపించు నయ్య ♦ అంతలో నెచటఁ గనుపిం
చదయ్య ♦ కలకాలమొక్కరితఁ గలి గుండదీ యెఱుక । తిలకిం
పఁబగలు రాతిరి దిరుగు విధమున గనుపించు నయ్య ♦ అం
తలో నెచట గనుపించదయ్య॥ 24॥

తా. శిష్యా : తొలుకరి మెఱుపుదీగయు, నీటియందలి బుడత
లును, సూర్యకీరణములయందు గావ్విచ్చునీలచ్ఛాయయు, నివన్నియు
నెఱుగలిగి, తత్కణమే నాశము కెందుచున్ననో, నట్లే ఎఱుకయు జనన
మరణములు పొందుచుండును, ఎఱుక పరిపూర్ణమువలె నెల్లప్పుడును
నొకటేవిధముగా నుండిదు, రాత్రీవగ్గివలె నొకప్పుడునుండియు మ
ఱొకప్పుడు లేకయు నుండును. 24.

కం॥ కట్టియలొనిష్పల్లెకను । గట్టెనొ నొక సమయము
మఁ గనుపడి బహుగా । మిట్టిపడు తుదను గనుపడి । దట్టి
దె సుమి యెఱుక పుట్టు నలనువిచార ♦ తనకుఁ దానే పుట్టిన
దొర ♦ పుట్టు గిట్టుట లను నట్టేట నిలుచుండి । బట్ట బయలు
నొడి గట్టినఁ గనుపడ ♦ దమలవిచార ♦ తనకుఁదానే పుట్టిన
దొర॥ 25॥

తా. ఓడగ్గరిల విచారా; కట్టయందు నిష్పల్లెమ. మరలనొకట్టె
మఱియొక కట్టతో నొరియుటచేత నగ్ని గలుగుచున్నది. ఆ యగ్ని
యు గొంతవడి నుండి చల్లారిపోవుచున్నది. అటులే పరిపూర్ణమందు
నేమో ఎఱుక నిడముగా లేదు. ఎఱుక తనకు దానే నుద్భవించుచున్న
ది. మరల కొంతకాలముండి తనకుదానే నశించుచున్నది. ఎటులనై తే

నిజముగా నిష్క కట్టెయందులేదో, అట్లే యెఱుకయు పరిపూర్ణము నందులేదని చెలిసికొనుము. జననమరణాద్యనష్టలతో గూడిన యెఱుక యను మహాసముద్రమున నిలుచుండి పరిపూర్ణమును గనినచో, నా సముద్రము నింకిపోవునని భావము. 2గి.

కం॥ తనమూలము తలిదండ్రులు । తన వలెనే వారివారి తలిదండ్రులకు । ననవలెనే గాని యన్యము । గన జనన స్థానమొకటి గల చనఁ దరమా ♦ బ్రహ్మాదుల కదితెలియఁ దరమా ♦ వినుమీ బ్రహ్మాండ జననము నీనాయం । దును నై దిదియుఁగాదని యింకొకటి వేఱ గలదన తరమా ♦ బ్ర హ్మాదుల కది తెలియఁ దరమా॥ 2ఁ॥

తా. శిష్యా; జన్మస్థానము నీ దలిదండ్రులు. వారికి వారి దలి దండ్రులు, అని ఈ ప్రకారముగా జెప్పచుండవచ్చునుగాని, నందఱకు ను నొకవేళ జన్మస్థానమున్నదని జెప్పట తగునా, (తగదయట) ఈ బ్రహ్మాండమునకు సృష్టికర్తలు మనమేగాని యింకేదియుగాదు. బ్రహ్మాదులైనను నీగుట్టును చెలియలేదు. 2ఁ.

కం॥ కనరాని దానిశూన్యం । బనియనదగు గాని బయలు ననదగదు సుమీ । కనవచ్చుచున్నదిగో । గనుగొనలేద యొనెఱుక కనుగొనరాదా ♦ యెఱుకను శూన్య మనియనరా దా కనవచ్చెనా లేదా గనుగొంటివేదాని । యనరాద భయ మేమి యనుమానించకు మిదిగో గనుగొన రాదా ♦ యెఱుకను శూన్యమని యనరాదా॥ 2గి॥

తా. దేనిశూన్య పుట్టుకను చెలియుట ససాధ్యమో, యెది యెప్పుడుండియు, మరియొకప్పుడు లేకయునుండునో అట్టి యెఱుకను అబద్ధమని జెప్పవచ్చునుగాని, యెల్లప్పుడు కనుపించుచుండు పరిపూర్ణము నట్లు జెప్పటతగదు. పరిపూర్ణమును నీవు కనుగొంటివికదా, కాన సందేహములెల్ల నదలి, పరిపూర్ణమును నిర్వియముగాను యెఱుక ను శూన్యముగాను నెఱుగుము. 2గి.

కం॥ ఎఱుక బయలందు మిది । నెఱుకను శూన్యం బటందు నెఱిగించబడె । ఎఱుగు మిద యొకసమి । తె

ఊర్జితే యెఱు కాకనంబు లేక మాగదరా ♦ ఆకసము బ
యలు నేకమె ట్లారా ♦ పరిపూర్ణ మిదిగో గప్పడు శూన్యమన
రాదు ♦ ఎఱుగుము మెది లింస నిఁకనా చెయి చూచేవు,
ఏకమాగదరా ♦ ఆకసము బయలు నేక మెట్లారా॥ 2౮॥

తా. పరిపూర్ణ మునందు నెఱుక లేనందున, యెఱుక నిజముగా
దని చెప్పబడినది. ఎఱుకను నాకాశముగా దెలిసికొనుము, రెంటికిని
భేదము లేదు. ఎఱుకయు శూన్యముగా దెలిసికొనుము. స్వప్నముగా దె
లియ బడుచుండెడి పరిపూర్ణ మును మిథ్యయనరాదు. కావున దానిని
నాకాశమనియు చెప్పరాదు. అట్లు చెప్పట తప్పని యెఱుగుము.

వి. ఆకాశమనగా శబ్దము. 2౮.

కం॥ కనఁబడెడు బయలులోపలఁ గనుఁగొన లేదయ్యె నె
ఱుక గావున శూన్యం । బసవలసె దీని నాకస । మసవలసెను
దీనివిశ్వ మాయెనో యప్పా ♦ యింతకువేఱ మాయలేదప్పా ♦
కనుకనె యీవిశ్వ మొనులేదని లెస్స । వినఁజెప్ప నాయెను
కనఁబొకుండునును సీమాయనో యప్పా ♦ యింతకు వేఱ మా
య లేదప్పా॥ 29॥

తా. తెలియబడు పరిపూర్ణ మునందు కనుపించని కలసమున నె
ఱుకను నబద్ధముకాదు. ఈఎఱుకవలసనే నీ జగత్తులయు గలిగెను. దీని
కన్నను మాయయనునది వేరుగాదు, ఈజగత్తును నిజమని నమ్మకుడ
ని నేజెప్పితిని గదా. ఈమాయను నిజమనినమ్మకుము. ౨౯.

కం॥ అహ మసదుగిదా యచలము । అహ మున్నదో లే
దోచూడు మది నిజమెగదా । అహమును బుట్టించిదు గద ।
అహము దయించు కొఱకై యదయున్నదిగా ♦ అహమే వి
శ్వమే నిలిచి నదిగా ♦ అహమే యీ ముచ్చట్లు సన్ని ట్లెఱు
గును గద । అహమే తానేనని యెఱిఁగి తె సరిగా దయది యు
న్నదిగా ♦ అహమే విశ్వమే నిలిచినదిగా ॥ ౩౦॥

తా. శిష్యాపరిపూర్ణ మునకు అహముయొక్క సంగతియేమియు
జెలియదు. ముందఁబ్ర అహమనునది నిజముగానున్నదో లేదోయను సంగతి
దెలిసికొనుము. అదినిజ మెగదా; పరిపూర్ణ మేమో అహమును పు

టించలేదుగదా; అహమే యీ జగత్తాయెను. మన ముచ్చట లన్నియు నహమే అహమే పరిపూర్ణమును నెఱిగి, తన యబద్ధతను దెలిసి కొనుటయే సరియైనమార్గము. అదియేమోక్షము.

వి. అహమనగా నేను అని యర్థము. కావున అహంకారమని నర్థమగును. జీవాత్మ పరమాత్మయనియు నర్థమగును. ౮౦.

కం॥ ఆవరణము నాకనము ని | రావరణము నచల మనుచు ననిరిమహాత్ముల్ | ఆవరణము మితిగల్గిన | నిరావరణము నమిత మని యిక్కడ దెలుసు కోరా ♦ యీరెంటిని వేఱని కనుక్కోరా ♦ ఆవరణముననే నిరావరణమును జూచి | యీ వరణమేది నీ కావల మాట లేదని తెలుసు కోరా ♦ యీరెంటిని వేఱని కనుక్కోరా॥ ౮౧॥

తా. శిష్యా; ఆవరణమును నాకాశమనియు నిరావరణమును పరిపూర్ణమనియు మహాత్ములుజెప్పవారు. ఆవరణమునకు హద్దుమేరలుండును. వాఙ్మూలములకు గోచరముగా నుండును. నిరావరణ మునకు (ఆవరణము) మితి మేరలు లేవు. వాఙ్మూలములకు గోచరము కానిది. ఊరెంటిని వేరని దెలిసి కొనుము. ఆవరణము చేత నిరావరణమును దెలిసికొని, ఆవరణమును పాఠదోలుము. ౮౧.

కం॥ ఆకాశము శూన్యం బని | లోకులు మొదలపట్టి దానిలో పవనాదుల్ | ప్రాకటముగఁ బుట్టినవని | చీకాకుగఁ జెప్పినారు చీపినరాదు ♦ వంధ్యా సంతకు షీతిలోన లేదు ♦ కాకుండు వినఁజోద్యముగను కుండేటి కొమ్ము | లీకాలమున మేమే గంటి మనుమాట ఛి వినరాదు ♦ వంధ్యా సంతకు షీతిలోన లేదు॥ ౮౨॥

తా. శిష్యా; జనులు. ఆకాశం గగనం శూన్యమనియు, అట్టి ఆకాశమునందు తక్కిన భూతములు గలిగినవనియు జెప్పవారు, అట్టి మాటలను నమ్మకుము. ఎటుల నైతే గొడ్డు రాలికి బిడ్డ లేకయే గొడ్డులిబిడ్డ యనియు, కుండేటిక శృంగములు లేకయే కుండేటి కొమ్మనియు మాట లున్నవో అట్లే ఆకాశమును శూన్యమని జెప్పటయే గాని నిజముగాగాదు. ఆకాశముయొక్క గుణము శబ్దము. ౮౨.

కం॥ లేనియెఱుక బయలందున | లేనేలేదనక యితరు లేల
బలికిరో | లేనిది కలదనిపిదపను | లేనేలేదనుచు సిగ్గులేక యీ
లీలా ♦ భీషకు చీకాకు నీకేల ♦ మేలందశుదము తానందుకొని
మల్గి | పూనికడిగిసరితినాను సిగ్గొకయింత | లేకయీలీలా ♦
భీ ♦ వినకు చీకాకు నీకేలా ॥ ౮౩॥

తా. శిష్యా, పామరులు కొందఱు యెఱుకలేనే లేదని సంశయ
ము విడిచిచెప్పటకు ధైర్యములేక, కొంతమాత్రము కున్నదనియు, కొంత
నటకు లేదనియు, మొదట జెప్పచుందురు. కొంతకాలముపిదప యె
ఱుకయొక్క సబద్ధతను బస్సకొందురు. ఇది యెఱులున్నదనిన మొ
దట నమేధ్యము నొడ లెల్లబూనుకొని మరల కడిగివేయు నట్లున్నది.
అట్టి మాటలను వినకుము. ౮౩.

కం॥ అన్న పు సూక్ష్మాంశముమన | సెన్నగ నీరంబు ప్రాణ
మెఱుంగుము ఈరెం | డెన్నడు గలయవొనాజే సున్న సుమీ
యెఱుకమాట సుగుణసంపన్నా ♦ కలియుటె యెఱుకసుమి యిం
తకన్నా ♦ ఉన్న డెఱుక మూలమన్న డె వినలేదు | ఎన్నడు నీ
భ్రాంతి నిన్నంటనియ్యకు సుగుణసంపన్నా ♦ కలియుటె యెఱు
కసుమి యింతకన్నా | ౮౪॥

తా. మేలిగుణములకు గనియైనవాడా [శిష్యుని సంబోధనము]
అన్న ముఱొక్క సూక్ష్మాంశమేమనస్సు, జలము సూక్ష్మాంశమే ప్రా
ణము ఈరెంటియొక్క సంగమమే [కూడికయే] ఎఱుక ఈరెండును నె
న్నడు కూడికయుండునో, అన్న డే యెఱుకయొక్క యబద్ధత జైటప
డును. ఎఱుకకు తనపుట్టుకయొక్క సమాచారమేమియు డెలియదు. ఎ
ఱుక నిజమను భ్రాంతినెన్నడును జెందకుము. ౮౪.

కం॥ పిల్లలుతాటాకులతో | బిల్లలఁ గావించి పెండ్లి పేరం
టంబుల్ | కొల్లలుగఁజేయువారల | తల్లులుగని సత్యమనుచుఁ
దలఁచేరమదిని ♦ నినునీవిట్లు తలఁచునీమదిని ♦ కల్లసంసారము
గనిమానవులు సంత | సిల్లగగురుమంత్రసిద్ధులు నిజమని తలఁ
చేరమదిని నిను నీవిట్లు దలఁచునీమదిని॥ ౮౫॥

తా. ఆడుకొను పసిబాలురు తాటాకులతో స్త్రీపురుష ప్రతి

మలనుజేసి, ఆప్రతిమలకే జెండ్లిండ్లుజేయుదును. వాటిని వారిమాటలు నిజమని నమ్ముదురా [నమ్మరు.] అట్లే, నీ సంసారమంతయు నిజమని నమ్ము పామరులవనస్సులను, అచలగురులును, మంత్రసిద్ధుల జెందిన వారలును, నిజమని నమ్మరు. దీనిని బాగుగా నెఱుగుము. ౮౫.

కం॥ మేనెఱుకలనంగరెంటిలొ! దానిని నిదిదీని నదియొడగ
సృజించు ॥ మేనెఱుక లివియు మూలము । లేనిదెప్పజన
య్యెననుచు లేనెలేదంటి ♦ అంటితప్ప లేనేలేదంటి ♦ మేనెఱుక
లిప్పుడు దేనందున్నవాచాచి । లేనేమేనెఱుకల లేని వనుచు
చమ్ము లేనెలేదంటి ♦ అంటితప్ప లేనేలేదంటి ॥ ౮౬॥

తా. శరీరము, ఎఱుక యీ రెండును నొకదానినొకటి సృజించు
ను. ఎల్లసృష్టికిని నివి రెండును మూలకారణములు. అయితే మునుపు
నివిరెండును లేవని జెప్పట సరియాయని యడుగుమనేమో, దానికి స
మాధానము జెప్పదవినుము. ఇవి రెండును లేవనిజెప్పట తప్పుగాదు
అవిలేనిమాట నిజమేను, ఈరెండును దేనియందున్నదో దానితెలిసికొ
ని [అరగా పరిపూర్ణమునుః జరిగిని,] నీరెవటిని, అబద్ధమని నె
ఱుగుము. ౮౬.

కం॥ ఎఱుకపనిసేయదనకుము! ఎఱుగుటమఱచుటలురెం
డు నెవ్వరివచులోఁ నెఱిగింపుము నామ్రోలను । వెఱువకుతప్ప
తివిదెబ్బ వేసెదఁజూడు ♦ అట్లనకుండఁజేసెదఁ జూడు ♦ వెఱపించు
లే దెబ్బవేసె సనాతండ్రి । యెఱిగించు పై మర్మమెఱుగఱునేఁ
దీసివేసెదఁజూడు ♦ అట్లనకుండఁజేసెదఁజూడు ॥ ౮౭॥

తా. శిష్యా? ఎఱుకపనిసేమియుజేయక నూరకున్నదని జెప్పుకుము.
అట్లెఱుక పనేమి జేయకయుండిన పక్షమున, తెల్విమఱపులు నెవ్వరికా
ర్యములుజెప్పుము. ఏమియు భయ ముంచుకొనవలదు, తప్పుగా నుత్త
ర మొసంగితివేని, నిన్ను శిక్షింతును. మరల నాప్రకారము తప్పుగా జె
ప్పుకుండునట్లు జేసెదను జూడుమని గురుడు జెప్పెను. అందులకా శిష్యు
డు, గురువరా, తమరు కొట్టుచునని భయము పెట్టుచున్నారేగాని, నొ
కదెబ్బయెవరు నాదేహముపై బడలేదు. నన్ను బాగుగా ప్రహరించి
యైనను, నాకా యెఱుకయొక్క మర్మముబోధింపుమని ప్రార్థించెను. ౮౭.

కం॥ లేనికల గలిగినప్పుడు | దానికిదశదిశలయందుఁ దగ
మొదలుకొనఁ | దానంటకున్న మేల్కాను | లేని కలే చూచె
నేని లేకపోవుగదా ♦ కలలో మేల్కా లేక పోదుగదా ♦ లే నెఱు
క బయలు సీలాగున నీకెప్పుడు | గానవచ్చితే బోధగానలెన న
పుడు లేకపోదుగదా ♦ కలలో మేల్కా లేకపోదుగదా॥ ౮౮॥

తా. శిష్యా, నిజముకాని స్వప్నమునందు నీకు గనబడు సర్వ
మును, మేల్కొన్న పిదప, నబద్ధములుగా దెలియబడును. స్వప్నము
లో కూడ మెలకువ యుండునట్లే తోచుచున్నది. అట్లే యెఱుకయు
ను, నిజముగానే తోచుచున్నది. పరిపూర్ణమును మేల్కొను కనిన తో
డనే, స్వప్నమును యెఱుక యెందును నిలువక పాటిపోవును. ౮౮.

కం॥ ఒంటుకు దాపలివిందొగ | టంటించిన కొలఁదలెక్క
యధికంబగునా | యొంటుకు నలపల విందొక | టంటించిన
లెక్కా యుక్కక్కయెగఁ దోయి ♦ ఒంటుకి లేదా గాదన
దోయి ♦ దంటదీర్చుచూడు దానినలెనే యెఱుక | కౌటెబయ
లును దానిగలిగుండు తనకుక్కక్కయెగదోయి ♦ ఒంటుండి
లేదా గాదనదోయి॥ ౮౯॥

తా. శిష్యా, ఒకటియను సంఖ్యకు వెనుక విందువును యుం
చినచో పదియగును. ఆవిందువునే ఒకటికి ముందుంచినచో నాసంఖ్య
కు వినునయేమియు నుండదు. అట్లే పరిపూర్ణమును నెలియుటకు ము
నుపు, యెఱుక, నిజముగాదోచును దానిని యెఱిగిపదిప నెఱుకయొ
క్క యబద్ధత బై టుచును. ౮౯.

కం॥ యెఱుకొక్క టుండె నేనియు | నెఱుకే యీవిశ్వగూ
ఁమేర్చుకదాన్కొ | యెఱుకొక్కటి లేకండిన | నెఱుకై న ప్ర
పంచమున్న దెఱిగేరికను ♦ లేదననై న నెవరున్నా రికిను ♦ పరి
పూర్ణ మెఱిగి బయలుండఁ గనిపటి గుఱును పొగొట్టితేనెన నె
ఱిగేరికను ♦ లేదననై న నెవరున్నా రికిను॥ ౯౦॥

తా. ఒక్క యెఱుక యుండు నది నాకు నా యెఱుక ప్ర
పంచమనున నుండును. [అనగా ప్రపంచ ముండును,] ఆయెఱుక
లేనిపక్షమున, ప్రపంచముండునది లేనిది నెఱుగుటయెల్లు, ప్రపంచము నె

ఋగుటకు నెఱుకకు తప్ప యింక దేనికిని సాధ్యముకాదు. పరిపూర్ణము యొక్క య దార్థతను గని యెఱుక నశించినపిదప, నెఱుగువారలును యుండరు.

౯౦.

కం॥ తెలుపు మృదుత్వము మధురము | గల వస్తువు చక్కె-
రనుచు గనుగొన్నట్లా | తెల్లి విశదముగ జగములం | గలవ
స్తువు బిందు వనుచుం గనుగొనరాదా ♦ నేఁదెలివిన వినినమ్మ
రాదా ♦ తెలివించె బయులుండ తెలిసియీతెలివినం | దెలివి
చేతనుబట్టి తీసివేసినం బోను గనుగొనరాదా ♦ నేఁ దెలివినవిని
నమ్మరాదా॥

౯౧॥

తా. తెల్లగాను, సునుపుగాను, మధురముగాగు నుండు వస్తు
వు చక్కెరయని యెట్లు తెలిసి కొనుచున్నావో అట్లే, వస్తుప్రసంప
మునంతయు, దెలియజేసెను వివేకము నేది గలదో దానినే యెఱుక
యందురు. అట్టివివేకము చేతనే పరిపూర్ణము నెఱింగి, మరల నెఱుగు
టకు సాధ్యమైన వివేకము (ఎఱుక) నునదిలివేయుము. దీనినిబాగుగా
తెలిసికొనుము.

౯౨.

కం॥ లేనెఱుక బయలు లోపలం | దానై తనకేరుపడినతన
మూలమునే | తానెఱుంగదలంచినవృథు | తానే లేకుండు దృ-
ష్టాంతము నినుమించటం ♦ గలందోచదే తనకై తానెచటం ♦ దా-
నై శోచిన కల తన మేల్కొనం బోజే | తానే తనకులేదు ని-
గియున్నది దృష్టాంతము నినుమించటం ♦ గలందోచదే తనకయి
తానెచట॥

౯౩॥

తా. లేని యెఱుక తనకుతానే జన్మించును. మఱల తన మూ-
లమును దెలియగోరినశించును. ఇందులకు పరియైన నొక దృష్టాంత
మును జెప్పెనను వినుము. స్యష్టమందు దోచినవి యెల్లను మేల్కొ-
గాంచి సపును నెట్లు లేనివిగా నేర్పెనునో, అట్లే యెఱుకయు, మూల
మును దెలియగోరునపుడు దానులేనిదిగా దెలిసికొనును.

౯౪.

కం॥ చచ్చుటపుట్టుట మెలకున | వచ్చుటగాఢపు సుషు-
ప్తి వచ్చుట సేవిసా | లచ్చముగ సహజమెఱుకకు | బాచ్చము
ఈయెఱుక నిల్వబోదు మాయప్పా ♦ అచలమునకెట్లు లేదుగ

దచ్చా ♦ నుచ్చికతో రెంటిమర్మమునీ కిప్పు | డెచ్చుగ డెలిపి
తి నెఱుంగు మెఱుకనిల్వబోదు మాయచ్చా ♦ అచలమునకిట్లు
లేదుగదచ్చా॥

౯౩॥

తా. శిష్యా; జననమరణములు, సుఖస్థి నిద్ర, స్వప్నము, జాగ్రత్త మెలకువ మొదలగునవస్థలు ఎఱుకకు సహజముగా నుంటున్నవి. కావున యెఱుక యచలముగాను నిత్యముగాను నుండనోపదు. పరిపూర్ణమునకీ యవస్థలేవియు లేవు. కావున నది నిత్యము. నీ కీ రెంటిమర్మములను జెప్పితిని.

౯౩.

కం॥ ఎఱుకను గలలోఁ బురుషున | కెఱుకే యీవిశ్వమగు
చునేర్పడుఁ గలగా | నెఱుక బయలుకని తానెం | దెఱుగిననెఱుకది
మేల్కొని యిది నమ్ములేస్స ♦ యెఱుకతోపొందు వదిలే
దేబిస్స ♦ యెఱుక నే కలనీకు నెప్పుడుదోచిన | నెఱుక లేదను
మేల్కొని నెఱుంగు మెప్పుడు చాలు నిదినమ్ము లేస్స ♦ యెఱుక
తోపొందు వదిలేదేబిస్స॥

౯౪॥

శిష్యా, ఎఱుక యీవిశ్వ మంతయు దానగును. ఎఱుకయును స్వప్నమందగువడు పురుషుడు సమానములు, ఎట్టులైతే మెలకువు గన్నతరువాత స్వప్నమందగువడిన పురుషుడేని వాడగుచున్నాడో అట్లే పరిపూర్ణమను మేల్కొని గన్నతోడనె యెఱుకయు లేకపోవును. ఎఱుకనువదలుటయే సరియైన బాటయని నమ్ముము.

౯౫॥

కం॥ చిత్తరువు రంగుగోడల | నెత్తెఱుగునఁ డెలిసినావో
నీవిప్పుడు నీ | చిత్తమున జగము నెఱుకను | నుత్తబయలట్లదె
లియు మూహతోడుతను ♦ డెలిసి విడుపు మూహజగములను ♦
అత్తెఱుగునఁ జేసి యావలి మాటలు | నిత్తెఱుగునఁ డెలియ
నెవరుండే రలుమీఁద నూహ తోడుతను ♦ డెలిసివిడుపు మూ
హ జగములను॥

౯౬॥

తా. శిష్యా, చిత్రవర్ణములుగల గోడను నీవేసాధనముచేత డెలిసి కొందువో, ఆసాధనము చేతనే, నెఱుక, జగత్తు, పరిపూర్ణమను నీ మూటిని నెఱుగుము. ఎఱుగుటకు సాధనమైన యెఱుకనున్న జగత్తును

న్ను వదలిన వెనుక నెఱిగి జెప్పటకు నెవ్వరు లేరని బాగుగా దెలిసి
కొనుము. ౯౫.

కం॥ పరిపూర్ణములో లేనిదె । ఎఱుకొక్కటితోచి తన్ను
నెఱిగిన మృషగా । నెఱుకవిడుచునది యెట్లనె । గరములు త
మవనులుతామె గడుపు నట్లుగను ♦ నిదిగాకుంటె కలదొకటి
వినుము ♦ మఱికానిదీమాట మంచిదీమాటని । పరిపరివిధము
లఁ బల్కుపలుకులఁ బనిగడుపు నట్లుగను ♦ నిదిగాకుంటె కల
దొకటి వినుము. ౯౬॥

తా. పరిపూర్ణమునందు, లేనట్టియెఱుక సంప్రాప్తించును. పరి
పూర్ణము నెఱిగినవిదప, తనకల్గితనమును బైట వేసికొనును. దీనికి
దృష్టాంతము జెప్పెదవినము. చేతులు తమచేయుపనులు తీరిన తరు
వాత తామూరకయుండును. ఈమాట న్యాయము, ఇది యన్యాయ
ము యని జెప్పమాటలును, తరువాత శాశ్వతముగా నుండవు. ౯౬.

కం॥ తలయెత్తి చూడజాలునె । యలచీకటి యెదుటనిలిచి
యజ్ఞాప్తుశ్శం । గలవచ్చి మెలకు వందున । గలచేష్టు మ్రో
లనిలచి కనుగొనగలదా ♦ అట్లనె యెఱుకగను గొనవలదా ♦
యిలలోన గురుబోధ నెఱిగిన సర్వని చే । పలు గంటెనున్న
క్కి సద్గురు బోధాట కనుగొనవలదా ♦ అట్లనె యెఱుక గను
గొనవలదా ॥ ౯౭॥

తా. శిష్యాఃచీకటి యెదుటనై శే సూర్యకరణములచుచూడజాల
దో[అనగా సూర్యునియెదుట చీకటియుండదో] సటువలె స్వప్నమునం
దలి యనుభవములను, బ్రగ్రత్తయందు చూచుట యసాధ్యము. మేలి
గురూపదేశము జెందిన వానికి చేష్టలేవియు నుండవు. ౯౭.

కం॥ అంటదు కలమెలకువ మే । ల్కంటదు కలనెన్నటికి
ని నదినిశ్చయమీ । రెంటిక్రియగుఱుతుబయలుల । రెంటినిరెం
డంటకుండు రెండింటిలోను ♦ గలయెఱుకలీరెండు మిథ్యాను♦
దంట మెలకువ బయలుంట యెప్పటికెఱిగి । గెంటుముపై రెం
టి కలయెఱుకల రెండింటి లోను ♦ గల యెఱుక లీ రెండుమి
థ్యాను॥ ౯౮॥

తా. కల మెలకువలు రెండును నొకదానితో నొకటి జేరవు. వాటిరెంటికిని సంబధములేదు. అదేవిధముగా పరిపూర్ణమెఱుకలు రెండును నొకదానితో నొకటిజేరవు. పీఠలో కలయు, ఎఱుకయు, సబధములుగా నెఱుగబడును. జాగ్రత్తయు, పరిపూర్ణమును నిజములవును, నిజములైన వాటిని నెఱిగి, కల్పయెనవాటిని వదలిపెట్టుము. ౯౮.

కం॥ ఎఱుగదు సుషుప్తిజాగ్రత, నిరవందకగల సుషుప్తి నెఱుగదు మెలకువ | ట్టరయ నెఱుక మఱువులబయ | లెఱుగదు. ఎఱుకయీరెంటి నెఱుగుచు నుండు ♦ గురుముఖమున నెఱిగి యీరెండు ♦ తిరముగ నెఱుకను దీసివేసితెచాలు | పరులు నేనియెడి పలుకులేకుండు నిల్లెఱుగు మీరెండు ♦ గురుముఖమున నెఱిగియీరెండు॥ ౯౯॥

తా. శిష్యా; నిద్ర, మెలకువ నెఱుగదు. మెలకువను నిద్రయెఱుగదు. అట్లే యెఱుకను పరిపూర్ణమెఱుగదు. అయితే నీరెంటినిన్ని [పరిపూర్ణమును, యెఱుకను] యెఱుకయేయెఱుగును. సద్గురుని దయ వల్లనీరెంటిని నెఱిగి, అహంభావమును జెందియుండు నెఱుకను పాఱదోలుము. ౧౦౦.

కం॥ సంకల్పములో లేనిది ని | స్సంకల్పములోఁ దోచుక ను దోచుచును | సంకల్పమె తప్పని నిస్సంక మదిదెలిసి నేని చుచుదాలేననుచు ♦ నిస్సంకల్ప మునిచెదననుచు ♦ సంకల్పించుటకుక సంకల్పమేది నిస్సంకల్ప మందుటలో సంకల్పమెఱిగితె చుచుదాలేననుచు ♦ నిస్సంకల్ప మునిచెదననుచు॥ ౧౦౧॥

తా. శిష్యా, సంకల్పముచే నొక కార్యము సాధింపనలవి కాని యెడల, నిస్సంకల్పమునందు, సాధ్యమగునట్లు దోచుచుండును. సంకల్పము సరిగాదని మనస్సుచు నిస్సందేహముగా తెలిసినయెడల సంకల్పముచేసకుదానే లేకపోవును. నిస్సంకల్పమే సరియనిన యెడల, సంకల్పము జేయుట కింక నేమియునుండదు. కావున సంకల్ప, నిస్సంకల్పములు రెండున్న సత్యములుగావు. ౧౦౨.

కం॥ ఎఱుక తనకుదా విడిచిపో | దెఱుకను విడిపింపలేదు ఎవ్వరుభాత్రి | గురుఁడొకడు తప్పగురునకుఁ బరిచర్యయొ

నర్పి బోధపద్ధతి వినినా • దిరిగిరాని పద్ధతి గనినా • బరిపూర్ణ మెఱుక నేర్పఱచు నెఱుకయులేక! హరినిఁ గలలోఁగన్న కర్మమగ్నిపల్ల యీపద్ధతి వినినా • దిరిగిరానిపద్ధతిగనినా॥ ౧౦౧॥

తా. ఎఱుక స్వతహాగా నాశముపొందదు. దానిని మరియెవ్వరును గూల్చలేరు. దానిని నొక్కగురువు తప్ప యింకెవ్వరును విడిపింపలేరు. గురు శుశ్రూషలుజేసి జన మరణములను పొందని సన్మార్గమును దెలిసి కొనినయెడల, పరిపూర్ణమెఱుకల రెంటిని నెరుగుమెఱుక నశించును. ఏవిధమున యనిన స్వప్నమునందు, సింహమును గనిన గజము మాడ్కి నశించును. ౧౦౧.

కం॥ అపరోక్షమాన మనుజుల! కు పరోక్షంబైన బయలు గురుకృపలేకా । అపరోక్షమాను మనుజుల! కుపరోక్షంబైన బయలు గురుకృపగలుగకా • గీత్రెలిసినయెఱుక తాఁదొలగకా • విపరీతబుద్ధిని విడిచినవెప్పుడునుపచారములు చేయుచుండుము గురునకు గురు కృపగలుగకా • గీత్రెలిసిన యెఱుక తాఁదొలగకా । ౧౦౨॥

తా. సమగ్ర క్రితాక్షములేకయే, పరోక్షమైన సీమరిపూర్ణము, అపరోక్షమేలాగగును, కాదనుట, గురుకృపాక్షమున్న యెడల సపరోక్షమగును. సీవు విపరీత బుద్ధిచేమియు నుంచుకొనక గురునకు శుశ్రూషజేయుచుండుము ఈమర్మమును దెలిసికొంటి వేని ఎఱుక నొంటనే నశించును. ౧౦౨.

కం॥ నేనెన్వండను జీవుడు । నేనేనేననును శివుడు నీరెండనకకా దానుండు నచలమన్నిట । నేనరిగినం దానుపైదినేనెట్లనీనీ • నేననకున్నదా నెట్లనీనీ • నేనన్నదాననే నానీప్రపంగము । తానన్నదాననే తలపోయవలెనట్లు నేనెట్లనీనీ • నేననకున్నదా నెట్లనీనీ॥ ౧౦౩॥

తా. జీవుడు నేను యెవ్వడిను, అని సందేహము నొందుచుండును, శివుడు నేనే నేనని జెప్పచుండును. పరిపూర్ణమునీరెంటినిజెప్పదు నేను నేను అన అహంభావమువహించి యున్న యెడల తానుపరిపూర్ణమును యేలాగు యెఱుగును. నేనునేనని జెప్పకుండిన యెడల తన్ను

దా నెట్లెఱుగును. ఈ ప్రసంగమంతయు నేనునేనని జెప్పటవలస
గలుగుచున్నది. నేనని జెప్పట వలననే యింతయోచింప వలసి
నట్లయినది. ౧౦౩.

కం॥ తొట్టలుతొమ్మిదిగలమే॥ మఱికినొకరెంటిలోన మ
ల్కలునాల్గుండెట్టిది తెల్లది నల్లదికట్టిది దానగ్రమందుఁగల
దొక్కతూటఁ అదియెఱుకనే పులుగుండుచోటుఁ కుట్ట గురుబో
ధను గొడ్డలిచే బూని మఱిపులుగులరెంటి మలచి కాకపోని
గలదొక్క తూటఁ అదియెఱుకనే పులుగుండుచోటు॥ ౧౦౪॥

తా. దేహమును మఱిచెట్టుకు తొమ్మిదితొట్టలుగలవు. [అనగా
సవరంధ్రములుగలవని యర్థము] చరంద్రముల రెండింటికినాల్గు మల్క
లు] మూకుష్లగలవు. ఈమూకుళ్ళ నాల్గింటికినొకలోనొక నాళిముండు
ను. ఆనాళిమునందు యెఱుకయను నక్షిపాసము జేయుచుండును. నీవు
గురునిచేత నెఱుగబడ్డ పరిపూర్ణజ్ఞానమునుగొన్నలిచేత మఱిపులుగులరెం
టిని (దేహమును, యెఱుకను) నెఱికినేయుము.

వి. సవరంధ్రములెవ్వీయనఁ, ప్రాణరంధ్రములు౨. నేత్రరంధ్రము
లు౨. కర్ణరంధ్రములు౨. నోరు౧. గుదరంధ్రము౧. ఉష్ణ౧. ఇక్కడిజెప్ప
బడియుండు రెండురంధ్రములును నేత్రరంధ్రములు. కంటికినాల్గుమూ
తలుగలవు. వాటిలో మొదటిది యెట్టిది (అనగాకంటిరెప్పులరంధ్రినాళి
ములుమొనలైనయెట్టిమూతలు) రెండవదిజెల్లది (అనగాకంటిపైన
యుండుతెల్లసౌర) మూడవది నల్లది [అనగానీలపుగ్రుడ్డు] నాలుగవది
కట్టిది [అనగాయింకాలోపలనుండుపాప.] ఈనాల్గింటికి పై నుండు
నాళిమే బ్రహ్మనాళిము, ఈబ్రహ్మనాళిమునందు హంసయుండును.
ఆహంసయే యెఱుక. ౧౦౪.

కం॥ తనువునఁ గలిగిన యెఱుకే! తనువును దనువనుచు ది
న్నుఁదానని యెఱుకు॥ దనువును బాసినమీఁదిటఁదనునాదే
హమునురెండు తా నెఱుంగఁదెవుడుఁ అది గనుకదా లేనేలేదెపు
డు • అనుమాన రహితమిం దచలమున్నది గంతు | దనమా
ట తలపోయఁదనుకు సిగ్గు తిన్నుఁదా నెఱుక గదిపుడుఁ అదిగ
నుకదా లేనేలేదపుడు॥ ౧౦౫॥

తా. శిష్యా, దేహమునలసగలిగినయెఱుక, తన్నును, దేహమును, వేర్వేరుగానెఱుగును. దేహమును బాసిననెఱుక, తన్నుఁగాని దేహముచుగాని నెఱుగజాలకు. తన్ను నెఱుఁగునెఱుగదో, నెఱుకయేలేకపోవును. పరిపూర్ణముయొక్కయధార్థతను దెలిసినయెఱుక, తన్ను గుఱించియెంచుటకే సిగ్గుపడును, అనగా లేకయేపోవును. ౧౦౧.

కం॥ ఉప్పినిఁజెడుగదరు వొక్కప్పుడు విత్తనము చచ్చునా
రెంటికినీ । త్రిప్పలు తిప్పవుధరియే । త్రిప్పలుతా నెఱుగనట్లు
తెలిసికోవోయీ ♦ తనునెఱుకల బయలెట్లుఁగోయీ ♦ గొ
ప్పయిన గురుబోధచొప్పన నెఱిగిపై । త్రిప్పలుగిలదానిఁ ద
ప్పటిసిఁజెచాలు తెలిసికోవోయీ ♦ తనునెఱుకల బయలెట్లు
ఁగోయీ॥ ౧౦౨॥

తా. శిష్యా. మంచిగాలివానకు, వృక్షముచశించును. మఱియొకప్పుడువిత్తనమును చశించును. ఈరెంటికిని నాశము తప్పదు, ఈరెంటియొక్క పాట్లు, భూమికేమియు దెలియదు. అటులే పరిపూర్ణమునకు శరీరముయొక్కయు, యెఱుకయొక్కయు త్రిప్ప బాట్లు దెలియవని దెలిసికొనుము, పరిపూర్ణమును నెఱిగి, చావుపుట్టుకలతో కూడిన శరీరమును, యెఱుకను త్యజించుము. ౧౦౩.

కం॥ మతములవారలుతమ స । మృతమైనట్టి నట్టిశాస్త్ర
మర్యాదలచే । మితమేరు పుణ్యమకొనిబహు । గతులనుగిలహిం
తురట్టి గతిసీకేమిటికిఁ ♦ జపలతఁ జెందేసితిసీకేమిటికిఁ బ్రతిలే
ని యిబట బయలుండఁజూచి స॥ తత్తములే నెఱుక లేదనిన
మ్ముమీక నాగితి సీకేమిటికిఁ ♦ జపలతఁ జెందేసితి సీకేమి
టికి॥ ౧౦౪॥

తా. శిష్యా, మతశ్రయములవారు, వారివారి మతానుగుణ్యమయిన విధులచే కట్టనడిసవారై, తామునునుష్టించు నాచారములే సరియని మొకరితో నొకరు వాదించుచుందురు. నీవు సమాన రహితమైన పరిపూర్ణమును దర్శించి యెఱుకను కల్గయని దెలిసికొనుము. మతశ్రయములవారు యేపాటుపడితే నీకేమి. నీమనస్సును చంచలము లేకనుంచుకొనుము.

వి. మతములు చూడువిధములు. దైవతము [జీవేశ్వరులు వేరనివాదించునది], అదైవతము [జీవేశ్వరులయొక్క టీయనివాదించునది], విశిష్టాదైవతము [ఈశ్వరుడు వేరనివాదించునది] ఈమూటినిమతత్రయమనియందురు. మతములనారువిధములుగాను భాగింతురు. శైవము వైష్ణవము, శాక్తము, గాణపత్యము, శౌరిము కాపాలము, వీటినిషణ్మతములనియందురు. ఇక్కడ జెప్పబడ్డది మతత్రయములు. ౧౦౭.

కం॥ దైవతాదైవత విశిష్టలు | సైతురు వినసైపరేపుడు
సైపక పిదప | సైతురు క్రమమున వేఱని | నాతత మదితీ
వ శివులనవి వినఁబోకు ♦ నేఁబోధించి నవి విషవబోకు ♦ పూత
మాబయలును బాడఁజూచి గురునిచే | దైవతాదైవతవిశిష్టా
దైవతములను మాను మవివినఁబోకు ♦ నేఁబోధించి నవివిషవఁ
బోకు॥ ౧౦౮॥

తా. శిష్యా; దైవతులును, అదైవతులును, విశిష్టాదైవతులును జీవేశ్వరులు యేకత్వమునుగుఱించి వాదించుచుందురు. దైవతులు జీవేశ్వరులు వేఱనియు అదైవతులు వేఱుకాదనియు జెప్పించుదురు. వారి మాటలను వినుము. గురునిచేత సరిపూర్ణజ్ఞానమును జెంది యీ మతత్రయములవారి వాదములను వినకుము. ౧౦౮.

కం॥ కొందఱు దశవిధనాదము | లందున సభ పంచకంబు
నందునఁడక్రా | లందున లక్ష్మ్యధ్యానము | లందున హంసందు
బుద్ధినాటింతు రోయా ♦ యోగములందు సటియింతురోయా ♦
అందుసిద్ధులచేత నానందింతురు గొంద | కొందరేమనిన నీభో
ధం దేయుడుము నాటింతురోయా ♦ యోగములందు నటి
యింతురోయా॥ ౧౦౯॥

తా. శిష్యా. ఈనపంచమానందు గొందరు దశవిధ నాదముల యందును, మఱికొందఱు పంచవిధియౌకాశములందును, మఱికొందఱు షణ్మాధానములందును, మఱికొందఱు ఆరువిధములయినలక్ష్మ్యముల యందును మఱికొందఱు సగుణధ్యానమందును, మఱికొందరు హంస యందును బుద్ధిని నిల్పి ధారణజేయుదురు, వాటివలన అణమాద్యష్ట

సిద్ధులనుజూచి యానందించుచుండును. చతుర్విధ యోగముల సభ్య సింహువారి మాటలను విసకుము. ఈపరిపూర్ణ బోధను నదలకుము.

వి. చిణ్చిచిణ్చి, చిణ్చి, ఘంట, శృంగ, నీలా, తాళ, వేణు, భేరి, మేఘు, మృదంగములు. ఈవదింటిని ప్రణవనాదములందురు. ఘటాకాశము చిదాకాశము, ధాగాకాశము, మతాశము, హృదయాకాశము, ఈవిదును పంచాకాశము లవంబును. మూలాధార స్వాధిష్ఠాన మణిపూరక అనాహత విశుద్ధ ఆజ్ఞేయములని ఆధారము లాగువిధములు. స్థూలము సూక్ష్మము, కారణము మహాకారణము; సమరసము, వ్యక్తము అనిలక్ష్యములు [శరీరము] ఆరువిధములు మంత్రయోగము లయయోగము, హాదయోగము, రాజయోగము అనియోగములు నాల్గువిధములు. అణిగు, మహిమ, గరిమ, లఘిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకామ్యము, ఈశత్యము, వశిష్టము అనునవి అష్టసిద్ధులు. హంస బ్రహ్మనాశమునం దుండును.

కం॥ కొందఱు ముద్రలు గవలె | నందరుమట్టి కొందర
ధికమందురు ద్రవ్య | కొందరుభజనే లెస్సని | యందురు ఇ
వియన్ని యెఱుకేయని తెలుసుకొనుమీ ♦ నీకీవియేల పనిలేదు
వినుమీ ♦ ముందుగ బరిపూర్ణమున్నది గని గుర్తు | నెందుండ
కుండ దానెగరఁగొట్టిన బాలునని తెలుసుకొనుమీ ♦ నీ కీవి
యేల పనిలేదునినుమీ॥ ౧౧౦॥

తా. కొందఱు పంచవిధముద్రల నెఱుగవలయునని యందురు. కొందఱున్నిటిని జూచునదియైన సాక్షి సధికమందురు. కొందరీశ్వరధ్యానము మేలనియందురు. ఇవియన్నియు, నెఱుకేయని తెలిసికొనుము. నీకీ తస్మాత్తోనలేవియు వలదు. పరిపూర్ణమును దర్శించి యెఱుకను వదలుటయే సరియైనమార్గమని యెఱుగుము. (వి. ఘచరి, భూచరి, మధ్యను, మణ్ముఖి, శౌంబవి, యని ముద్ర లైదువిధములు.) ౧౧౦.

కం॥ దేవుని సేవునెఱుంగవు | నీవిప్పటి కెట్టివాడవో నేజెలి
పెడనీ | కావేఱ్ఱి బోధలెందుకు | కావున నదేవునిదిగో గనుఁ
గొనవోయీ ♦ నామరూపకర్మలేవోయీ ♦ నీవా దేవునిలోన
నిరులెస్స వెడకిన | నావలముచ్చట ననుగోయి దెల్పెద కనుఁ
గొనవోయీ ♦ నామరూపకర్మలేవోయీ ॥ ౧౧౧॥

తా. దేవుడెవ్వడో నీకు తెలియదు. నీవెట్టివాడవై నదీనీకు తెలియదు. తెలిపెదనువినము. వెట్టిమార్గములను వినకుము. దేవునిబాగుగా తెలిసికొనుము. అతను నామ (పేరు) రూపక్రియలచేత కట్టువడినవాడుకాదు. అట్టి దేవునియందు నీవుకూడ నుందువు. నిన్ను ఆ దేవునియందు జూచుము. పిదప నీకుజెప్పెదను. ౧౧౧.

కం॥ మానవుడు సేయఁబూనిన దానిని లోకతెఱిగి చేయఁదగునని మదిలో | నేనెఱిగి నీకుఁ జెప్పితి | పూనుము రుచిపుట్టదేని పోని నీమనసు ♦ రుచి పుట్టితే పూను నీమనసు ♦ నేనేమి యచఁబోతె నీకేమి తోచునో | లేని నిష్ఠుర ములు లేకుండుటె లెస్స పోని నీ మనసు రుచి పుట్టితే పూను నీమనసు॥ ౧౧౨॥

తా. మనుష్యుడు దానుచేయుకార్యములనెల్లను విచారించి చేయవలయునను రహస్యమును తెలిసియే నీకీ యుపదేశము జేయుచున్నాను. నేనుజెప్పిన పద్ధతిని నడుచుకొనుటకు పూనుము. నీకునేజెప్పదానిలో నిష్ఠురములేదేని వదిలిపెట్టుము. నేజెప్పనది నీ కింపై నయెడల నడుచుకొనుము. కేనొకటి జెప్పినదానిని నీవు వేరుగాగ్రహించి నన్ను నిష్ఠురమునకు పాత్రునిగా జేయకుము. నేజెప్పదానిని బాగుగా యాలోచించి చూడుము. ౧౧౩.

కం॥ పంచాక్షరిములతోడఁ బ్ర | పంచము తానుద్భవి | చెఁ బ్రణవాక్షరి ముం | దంచు శ్రుతు లెన్నఁదాన్మెలు | కంచనీ విడిఁగి యెఱుంగు మచలము దీనన్ ♦ నిల్చకు మెఱుకనచలములోన్ ♦ పంచల మతిచేత జతురాక్షి కెక్కువెం | చెంచె వెండుకు ? ఇదినమ్మి యెఱుంగు నిల్లచలము దీనన్ ♦ నిల్చకు మెఱుక నచలము లోన్॥ ౧౧౪॥

తా. శిష్యాప్రపంచముపంచాక్షరివలనపుట్టినది. దానికి ముందర ఓకారి స్వరూపమైన ప్రణవాక్షరి ముందును. దీనినంతయు నెఱుకగా తెలిసికొనుము. అట్లు తెలిసికొన్నవాడై, ఆ యెఱుకచేతనే మరి పూర్ణమును నెఱిగి, యెఱుకనుపరపూర్ణమునందులగుననియొక తిరుమగొట్టుము. నీవు చంచలమైన మనస్సుగలవాడై పంచాక్షరి మొదలగు

మంత్రము లెక్కువయని తలచుటతప్పు. అట్లు తలవకుము. ౧౧౩.

కం॥ ఎఱుకే చిజ్జడమీజగ | మరయగఁ బరిపూర్ణ మేమి
యనరా దదియా | యెఱుక జగము లస్థిర ములు | పరిపూర్ణ
ముశాశ్వత మది పాటించి కనరా ♦ కావా రెండి పాటివి విన
రా ♦ గురుముఖమున వీటి నరుఁడు గుర్తెఱిగినఁ | దిరిగి పు
ట్టఁడు వాడిధర్మపై మునుపటి నలె పాటించి కనరా ♦ కావా
రెండి పాటివి వినరా॥ ౧౧౪॥

తా. ఎఱుకే చైతన్యస్వరూపమైనదిగాను జడస్వరూపమైనదిగా
నునున్నదిఅలోచించిచూడగానీప్రపంచమంతయుఎఱుకగానే యున్నది
పరిపూర్ణమిట్టిదని జెప్పటకు కలవికాదు ఎఱుకయు జగమును సశాశ్వత
ములు. పరిపూర్ణమో శాశ్వతమైనది ఈరెంటి భేదమును బాగుగా
గురువు యొద్దనుండి తెలిసికొనుము దీనినిగుర్తెరిగిన వానికి పునరపి
జననము లేదు. ౧౧౪॥

కం॥ కొందఱు భూతము లయిదిటి | యందునఁ జిత్తంబు
నుంతు రధికము లనుచుక | గొందఱుదేమియు లేదని | యం
దురు యెఱుగు తెఱుగు మిన్ని యపశబ్ద ములురా ♦ యివి య
న్ని నిలువ వని తెలియవలెరా ♦ యెంద డేమనిన నీ కెందుకు
బయలును | ముందుగఁ గనిగుఱు తెందుండనీ కిన్ని యపశబ్ద
ములురా ♦ యివియన్ని నిలువ వని తెలియవలెరా॥ ౧౧౫॥

తా. కొందఱుపంచభూతములేయన్నిటికన్ననునెక్కువయటంచు
వాటియందు మనస్సునునిల్పుదురు మఱికొందరు లేమియులేదని వాద
ముజేయుచుందురు. నీవీమాటలన్నియు తప్పువార్తలుగా తెలిసికొనుము
ఇవన్నియు పరిపూర్ణము నెవట నిలువనేరవుఁగా నబద్ధములైపోవు
నుప్రపంచలేమిజెప్పినను నీవు పరిపూర్ణము నెఱిగి నెఱుకను వదిలిపెట్ట
ము. అదియేముక్తి. ౧౧౫॥

కం॥ కొందఱు కన్యము నేనా | గగురు మఱి కొందఱ
క్కువందురు తనువుక | గొందఱు ప్రాణము లధికం | బం
దురు నీకిట్టి వట్టియాశ లేమిటిక ♦ వానితో బాగుచు చేసే వే
మిటికి ♦ నెందఱిమాట లెన్నెన నీబోధి క్రిందవేగాని పైకె

గిరేవిగా విట్టులాశ లేమిటికి ♦ వారిలో బొందు చేసిన వే
మిటికి॥ ౧౧౬॥

తా. కొందరు యజ్ఞాదికర్మములననుష్ఠించుటయేయుత్తమంబని
జెప్పుదురు. మఱికొందరు దేహమును లెస్సగా కాపాడుకొనుటయే సరి
యైన త్రోవయందురు. మఱికొందరు ప్రాణాయామాది యోగాభ్యా
సనులే సత్పథమందురు. నీకిటునంటి వృథాయాశలేమియు వలదు ఆ
లాగుజెప్పవారిలోడి జెలిమియునీకువద్దు. ఎవరెన్ని జెప్పినను, అవన్నియు
నీబోధకు తక్కువైనవిగా నెఱిగి వాటిని నిరాకరింపుము. ౧౧౬.

క॥ తను వెఱుకలు రెండొక్కటి | యని యనరా దను
చుఁ గొందఁ ఁందురు భువిలోఁ | దను వెఱుకలు తుదినొక్క
టి | గను గప్పడ కుండు రెండు గనరా యోయన్నా ♦ రెండొ
క్కటి వినరా మాయన్నా ♦ అనుమాన మింక నేల యందజి
మాటలు | వినఁబోక నేబోధించిన కీతి నివ్వఁడు గనరా యో
యన్నా ♦ రెండొక్కటి వినరా మాయన్నా॥ ౧౧౭॥

తా. లోకులుకొందరు దేహమును యెఱుకయు నొకటేయని
జెప్పరాదందురు, శరీరమును యెఱుకయు నొక్కటిగానే కనుపించుచు
మరల వేరుగాను కనబడును. ఆరెంటిని బాగుగాదెలిసికొని, అవి రెం
డును ఒక్కటేయని దెలిసికొనుము. నీవెవ్వరి మాటలనువినిక నామా
టనుసమ్ముము. ౧౧౭.

క॥ కన్నుల ప్రక్కల వ్రేళ్ళిడి | తిన్నగ భ్రామధ్యమందు
దృష్టి నిలిపియం | దున్నది వెన్నెలలోబయ | లన్నా కనుమం
దు రెఱుక యదినిల్వదోయి ♦ తనువుతోఁ బోవు నని తెలియ
దోయి ♦ యెన్ని తనువులు వచ్చి యేగిన ఝంకక | యున్న బ
యలును జూచి యుల్కికెఱు కనువిడు మది నిల్వదోయి ♦ త
నువుతోఁ బోవునని తెలియ దోయి ॥ ౧౧౮॥

తా. రెండు నేత్రముల ప్రక్కను వ్రేళ్ళించి, కను బాములవ్రదే
శమునుజూచి, యక్కడయుండు బయలును కనమందురు. అది యెఱుక
యని దెలియుము. అది అనిత్యము, అది దేహముతోడ నశించును.
అట్లనిత్యమైన యెఱుకన నదలిపెట్టుము. ఈ యెఱుక యెన్ని శరీ

రము లెత్తినను పరిపూర్ణము మాత్రము చలనమేమియు లేక యుండునని దెలియుము. ౧౧౮.

కం॥ జనులూత్సాహభవంతై । ననుముక్తని పలికిరిట్లు నమ్మకు మెఱుకే । కనరా దెచ్చట గురుకృపా సనుభవమెవ్వరికి నైన నామాట నిజమా ♦ అనుభవ ముల్లేక్కా మాటె నిజమా ♦ వినఁజప్పు మీరెండు వివరించి పైమాట । వినినే ముందరిబోధ వినిపింతువేవేగ నామాట నిజమా ♦ అనుభవ ముల్లేక్కామాటె నిజమా॥ ౧౧౯॥

తా. కొందరు ఆత్మయొక్క యనుభవ మనగా ఆత్మను. దెలిసికొనుటయే మోక్షమని జెప్పుదురు. వారిని నమ్మకుము. అదియెఱుకకతప్ప వేరెగాదు. అనుభవమునకు గురువుయొక్క ఉపదేశము లేదు. గురు వాలాగు జెప్పును. అనన్నియు నిజముగాదు. ఈరెంటిని నీకుబాగావివరించి, నేను నీకు బోధను చేయుదును. ౧౧౯.

కం॥ తనుఁదాఁగనినను మోక్షం । బనిపలికిరి గాని జనము లదిసమ్మకుమీ । తనుఁదాను బట్టబయిటను । గనఁబోయితె తనకుఁదానె కానరాదోయి ♦ విశ్వము తనకుం గానరాదోయి ♦ తనవలన నైనది గనుకఁ దాను విశ్వము లెండు । గనుపించు టుల్లేక్కి గావునఁ తనకుఁదాఁ గానరాదోయి ♦ విశ్వముతనకుఁ గానరాదోయి॥ ౧౨౦॥

తా. కొందరు తన్ను దాను దెలిసికొనుటయే మోక్షమని జెప్పిరి. గాని నీవామాటలను నమ్మకుము. పరిపూర్ణము సందు తన్ను దాను దెలిసికొనుటకు పోయినయెడల తనకుదానే లేకపోవును, ఈ లోకము తనకేమియు దెలియదు, ఈ విశ్వము తనవల్ల వుట్టినది. కావున నిజము దెలిసికొన బోయినపుడు తానును నీ విశ్వమును రెండునులేక బోవును. ౧౨౦.

కం॥ మాయగదా లేనియహం । బాయెగదా తనకుఁదానె యచలము నొప్పం । దాయెగదా మాయసలే । దాయె గదా మాయచిత్ర మాయెఁగదోయి ♦ సంశయమంతి పోయెఁగదోయి ♦ మాయన మూలముమాయ చూచుచుండఁ మా

యమైపోయెను మాయకే యిదిచిత్రమాయెఁ గదోయి ♦ సం
శయ మంత పోయెఁగ దోయి || ౧౨౦||

తా. లేనిఅహమును మాయగా దెలిసికొనుము. పరిపూర్ణము
నిత్యము పరిపూర్ణమునందు మాయలేదు, ఈ మాయచిత్రముగా నుం
డలేదా. నీ సందియము లెల్లను దీక్షెనుగదా, మాయయొక్క పుట్టు
కను మాయతప్ప యింకేదియు నెఱుగజాలదు, తనమూలమును యె
ఱుగబోయినప్పుడు తానే మాయమై పోవును. ౧౨౧.

కం॥ లేనియహమున్న బయలును । లేని ప్రపంచమును
దన్ను లెన్నఁగ దసలోఁ । దాను విమర్శించిన నా । లేనిదిలేకుం
డు సవల లేదు ఏమాట ♦ ఇట్లననైన లేదు ఏమాట ♦ లేని
యహమిబయట లేనే లేదని చూచి లేనిదికలదని లేనిమా
టాడేవు లేదుఏమాట ♦ ఇట్లననైన లేదు ఏమాట॥ ౧౨౨॥

తా. శిష్యా, నిజముకాని అహమును నిజమైన పరిపూర్ణమును,
అనిత్యమైన నీప్రపంచమును నీఘూటిని చక్కగా పరామర్శించి కను
గొనినయెడల, అహమును ప్రపంచమును అబద్ధములుగాను, పరిపూర్ణ
ము నిజముగాను దెలియబడును. అట్లు అహము పరిపూర్ణమునందు
లేదని దెలిసికొనిన తరువాత లేనిది యున్నదని జెప్పవు. ౧౨౩.

కం॥ పరిపూర్ణ మెఱుక లేటివో । గురుముఖ మున రెంటి
లెన్న గుఱుకొఱిగెఱుకన్ । సరిపుచ్చు కున్న మృషయని । పరి
శుద్ధపు బోధ యిదియే పాటించి కనరా ♦ శివరాముల పద్ధతి
యిదిరా ♦ నరులు కొందఱుఁల్కి రెఱుకను మ్రింగియీ । ప
రిపూర్ణ మయ్యెనం చెఱుగక చెడుటకై పాటించి కనరా ♦ శి
వరాముల పద్ధతి యిదిరా॥ ౧౨౩॥

తా. పరిపూర్ణమును, ఎఱుక, యీ రెండును గురు ముఖముగా
దెలిసికొని, ఎఱుకను వదిల వలయును. ఇదియే పరిశుద్ధమైన పరి
పూర్ణబోధ, దీనిని బాగుగా దెలిసికొనుము. ఇదియే శివరామ వీక్షి
తుల పద్ధతి. ఎఱుకను పరిపూర్ణము మ్రింగి యున్నదని లోకులు జెప్ప
దురు, పారిమాటలంతయు కిల్లయని నెఱుగుము. ౧౨౪.

కం॥ బిందువు తనువునఁ బుట్టును । బిందువు తను వింద్రియ

ముల బృందం బినువుల్ | అందముగాఁ గలుగు నిదే | నందు
నఁబుట్టినవో తెలియనజునికిఁ దరమా ♦ మూలము లేనిదనితె
లిసికొనుమా ♦ అందుకెబయలున్న దరసి మూలము లేని |
బింద్యాది కంబుల పేరు దెగ తెలియ నజునికిఁ దరమా ♦
మూలము లేనిదని తెలిసికొనుమా॥ ౧౨౪॥

తా. దేహమునుండి బిందువుగలుగుచున్నది. ఆ బిందువు వలన
నే దేహము. ఇంద్రియములతో గూడిన యందమైన బిడ్డగలుగు చు
న్నది. ఎదిగినవన్నిటికిని మూలమో దానిని దెలిసికొనుటకు బ్రహ్మ
కై న దరముగాదు. వాటికి మూలము లేదని దెలిసికొనుము. బయ
లున్నదని దెలిసికొని. మూలములేని బిందువు మొదలగు నాటిని దెలి
యజెప్పటకు బ్రహ్మకై నను దరముగాదని దెలిసికొనుము. ౧౨౪.

కం॥ జనులనిరి దేవుఁడెవరికిఁ | గనరాఁడని నామ రూపక
ర్మకనన ముల్లన నతనికి లేవనియా | జన వాక్యము బయలుకె
పును సహజమా వినిరా ♦ అనుమానము చాలించినరా ♦ క
నినామ రూపాది కములున్న యెఱుకను | వినఁబోక విడిచిపె
ట్టినఁబోవు సహజమా వినరా ♦ అనుమానము చాలించి
ట కనరా॥ ౧౨౫॥

తా. వాక్యోపసములకు గోచరముకానివాడనియు నామరూపక్రి
యారహితుడనియు, దేవునిగుఱించి లోకులు జెప్పమాటలు పరిపూర్ణ
మునకు తగును. సంశయములనెల్ల వదలిపెట్టి నే జెప్పనది వినుము.
నామరూప క్రియలతో గూడిన యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ౧౨౫.

కం॥ అంతటఁ గలదీ యెఱుకని | యెంతోవాదిం పుచుం
దురెఱుఁగని వారల్ | ఇంతట నంతట, గనుపడు | సంత టదే
కానియెఱుక యంతగఁ గలదా ♦ అదనిజమైతే నగుపడ వల
దా ♦ అంతట గలదొక్క యచల మెగా నెఱుక | యంతటగ
లదని యనరాదు వినరాదు. అంతటఁ గలదా ♦ అదనిజ మై
తే నగుపడవలదా॥ ౧౨౬॥

తా. ఎఱుకయెల్ల వోట్ల నిండియున్నదని, బుద్ధిహీనులు వాదించు
దు ఎఱుక యక్కడక్కడ నుండునట్లు కనుపించి మాయమై పోవునదే

గాని, సిగ్ధముగానుండునది గాదు. నిజముగానె నిండియుండిన యెడల కంటికి కనబడవలదా; కావున ఎఱుక యంతట నిండి యున్నదనుమాట నిజముగాదు. నిండి యుండునది యొక్కపరిపూర్ణమే యని నెఱుగుము. ౧౨౬.

కం॥ బయలాకస మని కొందఱు | భయపెట్టెద రందువల
న భయపడకునుమీ | బయలందు శబ్దమున్నను | బయలాకస
మని నమ్మబడును నీచేత శబ్దములేదీ భ్రమ యందుచేత బ
యలాకసము గాదు పరిపూర్ణ మనినమ్మి | నయముగ నెఱు
కను నమ్మక విడిచి పోబడును నీచేత శబ్దములేదీ భ్రమ
యందుచేత॥ ౧౨౭॥

తా. కొందరుమనుష్యులు పరిపూర్ణమునాకాశమనిజెప్పుదురు. దానినివిని నీవు భయపడవలదు. ఆకాశమే అయిన యెడల శబ్దముండవలదా పరిపూర్ణమునందు శబ్దమేమైన యున్నదా, లేదు. కావున పరిపూర్ణము ఆకాశము గాదు. ఆభ్రమను నదలిపెట్టుము. పరిపూర్ణమునే నిజమనినమ్మి ఎఱుకనువదలి పెట్టిన యెడల ఆభ్రమ తనకు దానే పాటిపోవును. ౧౨౮.

కం॥ కలమేల్కు లెఱుక బయలుల | కలసామ్యముచేసి
చూడు సీభ్రమ తొలగున్ | ఫలమేమి పెక్కుచదువుల | నల
నను జపయాగ యోగ వ్రతములవలనన్ ♦ శమదమ మఖశ
తముల వలనన్ ♦ తలక్రిందుగాబడ్డతనువునే గానన్న | కల
మేల్కునిన తానెక్కడ నిల్వదట్టులే వ్రతముల వలనన్ ♦ శమ
దమ మఖశతములవలనన్॥ ౧౨౯॥

తా. ఎఱుకకు, కలయునుపరిపూర్ణమునకుమెలకువనున్న ఉపమానములుగా గ్రహించిన యెడల నీకు అంతయు విశదమగును. సీభ్రమ లన్నియు నశించును. పెక్కుశాస్త్రముల జదువుట వల్లను, జపములు సల్పుటవలనను, అగ్నిహోమాదిక్రతువులు చేయుటవల్లను రాజయోగాది యోగాభ్యాసవల వలనను; అనేకమైన వ్రత నియమాదులవలనను, శమదమాదులవలనను (నక లేంద్రియ నిగ్రహము వలనను.) నేమియుఫలము లేదని చింతిసికొనుము. నూరు యశ్వమేధయాగములు చేసినను

ఫలములేదు. నీవు యెంత జేసినను దేహము నీవు గానేరవు. కలయందు కన్పించుచువి మెలకువయందు కనబడక మాయమై పోవునో సట్టలే పరిపూర్ణమును దెలిసికొన్న తరువాత దేహము మొదలగునవిమాయ మై పోవును. ౧౨౮.

క॥ నీకలలో నిను నన్నును | లోకుల లోకములఁ జూచి
లోపలభ్రమచే | నాకరుణ వడసి మెలకువ | చేసొని కలకల్లఁ
జేసిచేరెద వెటకో • సర్వమునీతోఁ జేరును నెటకో • ప్రాకట
ముగబట్ట బయలెఱుక వీరితి | నీకుఁదెలివిన వెనుక నిలువకనే
వేగఁజేరే వెచ్చటికో • సర్వము నీతోఁజేరును నెటకో॥ ౧౨౯॥

తా. నిన్నును, నన్నును ఈలోకమును, లోకము నందలిజనులను జూచి మనస్సునందు కనబడునవంతయు నిజమని భ్రమజెందియున్నావు. ఇదంతయు కలలోని వాటివలె కలయనినెఱుగుము. నాడైన కటాక్షము వలన నీవు వీటిని కల్లగా నెఱుంగుదువు నీవు తరువాత యే మయ్యెదవుచూడు [అనగా జ్ఞానిఅయ్యెదవు.] బయలెఱుకలను దెలిసికొన్న తరువాత నీ వెక్కడికి పోయెదవు చూడు. ౧౩౦.

క॥ హరి కరనఖ ముఖ విదళిత | కరిమ స్తకగళిత మైనఘన
మాక్తికముల్ | దొఱికిన నెఱుకలు గురివలె | ధరియింతురు
రెంటివెలలు తమరెఱుంగ లేక • అట్లనేబోధ క్రమమెఱుంగ లే
క • పరిపూర్ణ బోధను నెఱిగింపు చుండీయూ | యెఱుకకేసొం
నిఱుమఁగిందే మర్మము తమ రెఱుంగ లేక • అట్లనే బోధక్ర
మమెఱుంగ లేక॥ ౧౩౧॥

తా. సింహముయొక్క కాలిగోళ్ళచేత చంపబడిన యేనుగులయొక్క గుంధస్థలముల నుండి జూతిన ముత్యములను ఎఱుకులవాండు సాధారణపూసల మాదిరిధరింతురు వారికి గుంధస్థలములోని ముత్యములయొక్క విలువ దెలియదు. అలాగె పరిపూర్ణమునకును ఎఱుకకును గల భేదమును మందబుద్ధులెఱుగజాలరు. ముత్యములు యెటులయితే నిజముగా వెలగలిగిన దయ్యు, ఎఱుకులవారికి దానినాణెముదెలియదో అట్లే పరిపూర్ణ బోధ నిజమయినదయ్యు బుద్ధిహీనులకు దానియొక్క యధార్థత దెలియదు. ౧౩౨.

కం॥ తనువో బహిరింద్రియములూ | మనసో ప్రాణములూవి
షయముమతోనేనం | చనినీవనియదియిదియని| యనుమానిం
చెదవదేలయదిత్రోవగాదు ♦ నీవెన్నఁచునిదివిసలేదు♦వినుమీప
రిపూర్ణముగనిలేనియామీఁది| తనువధికములేదని గురువుచేదే
లియుమిది త్రోవగాదు ♦ నీవెన్నఁచు నిదివిసలేదు॥ ౧౩౧॥

తా. నేను నేను అని యహం భావమును జెందియుండునదియే
దియనిదలంచెదవు. అయ్యది, శరీరమా, లేక కర్మేంద్రియ పంచకం
బా, లేకమనసేనా. లేకప్రాణములూ, లేకవిషయములూ, మనస్సు
నందు సంశయమునువిడిచి చెప్పము నేజెప్పెదను మినుము, ఇప్పుడు
జెప్పిన వాటిలో అదేదియగాదు. పరిపూర్ణమును దెలిసికొని, యటు
పిమ్మట నీదేహాదికములు యెక్కుడు కావని దెలిసికొనుము. ౧౩౧.

కం॥ నినువను బ్రపంచమును నిజ| మనియెఱిగెడు నెఱుక
చేత సచలమును గనుం | గొనినను జగముని యెఱిగెడి | యె
ఱుకను తక్షణమె మాను మిద్ధవివేక♦ చాలునీ క్రమమెఱుంగు
దాక♦నినునన్ను పై రెండింటిన విశ్వమును బయ | లరాదు
న్నదని గుర్తు లేకుండు నిద్ధవివేక ♦ చాలునీ క్రమ మెఱుం
గుదాక॥ ౧౩౨॥

తా. పరిశుద్ధమైన నవివేకముచేనొప్పువాడా (శిష్యునిసంబోధ
నము) నిన్నును, నన్నును, ఈలోకమును, నిత్యమైనవిగా నెంచు నెఱు
కచేత పరిపూర్ణము నెఱుగుము. మచల సందరిని నిత్యములుగానెంచు
నెఱుకను వదలిపెట్టుము మనలను, నీజగమును బయలనరాదు వాటిని
నిత్యమని జెప్పటకు గుఱుతు యేమియులేదు. ౧౩౨.

కం॥ ప్రాప్తన నిద్దురమెల్కని| సద్దికినే తెంచిగురుని వక్త్ర)
జనితమా | సుద్దులు మ్రొక్కివినుము ఏ| ప్రాప్తవి బలుము
ద్దుసుమ్మి పుట్టిపండులకు♦గురుచరితము పట్టి నందులకు ♦ నిద్ధ
మా భక్తిచే నీవిట్లు చేసితె | దిద్దితీర్చినబోధ తెఱుగు చూపు
ను నీవు పుట్టిపండులకు ♦ గురుచరితము పట్టినందులకు॥ ౧౩౩॥

తా. శిష్యా, సూర్యోదయంబునకు మునుచే లేచి సద్గురునిపా
లికింబోయియతనికి నమస్కరించి, వారినోటినుండిజారు ప్రతివాక్యమును

న్న శ్రద్ధాసక్తులతో నాలకింపుము. నీవీనరజస్సమైత్తి నందులకు, నే
వేశనయితే నీవు గురు శుశ్రూష నేయుచుందువో ఆసమయమే మి
గుల మేలై నదని దెలిసి కొనుము. నీవుగురుచరణార విందంబుల భక్తి
తో నాశ్రయించితివేని నీకాంతను మేలైన బోధను నుపదేశము జేసి
నీజన్మమును సార్థకంబుగ జేయును. ౧౩౩.

కం॥ గురుఁడు పరిపూర్ణమునుజూ॥ యెఱుకే లేదనుచుఁ దె
లిపి యిఁకదలపకుమం॥ చెఱిగించకవిడిపోవునె॥ యెఱుక న
రుల్ సాధనముల నెన్ని చేసినను॥ లక్ష్యముముద్రలన్ని చూచి
నను॥ హరి హర బ్రహ్మసూరాసుర ముఖులైన॥ ధరణీసురాద్వ
ష్టాదశ జాత్యు ద్భవులైన నెన్ని చేసినను॥ లక్ష్యము ముద్రలె
న్ని చూచినను॥ ౧౩౪॥

తా. పరిపూర్ణమే నిత్యమైనదనియు, ఎఱుక కలయనియు నీవు
గురుసుఖముగా నుపదేశము జెందని యెడల నీవా యెఱుకనువదలి
పెట్టనేరవు ఎందుకును గురు వుండుట కిర్తవ్యము బహువిధ సాధనము
లు చేసినను లక్ష్యముద్రలన్నిటిని గనింపజేసికొని, శివుడు విష్ణువు, బ్ర
హ్మదేవతలు రాక్షసులు మొదలగు వారు, బ్రాహ్మణులు మొదలగు ప
దునొమిదివర్ణముల వారు వీరిలో నెవ్వరై నను, గురువుయొక్కయుప
దేశములేక యెఱుకను విడువ జాలరు. ఎటువంటి వాడైనను, ఎన్నెన్ని
సాధనములుజేసినను, గురువులేకయెఱుకనువిడుచుటనసాధ్యము. ౧౩౪.

కిం॥ బలధన విద్యా ధైర్యం॥ బులుచక్కదనంబు సత్త్వ
బుధ్యానులీలం॥ గలలొనివిలేనిమను॥ ఘృలజగమును దినను
దానుజూచి మానవుఁడు॥ మేల్కనెనేని చూడలేఁ డొకఁడు॥
కలమేల్కలెఱుక బయలుల కట్లడతిగూర్చి॥ కలయెఱుకల దేశి
కులచే వీడితెచాలు చూచి మానవుఁడు॥ మేల్కనెనేని చూ
డలేఁడొకఁడు॥ ౧౩౫॥

తా. శిష్యా, శరీర సంపత్తియు, ధనము, విద్య ధైర్యము. రూ
పసంత్తి, సత్యగుణము మేలైనబుద్ధి యివి యంతయు కలయందు కనబ
డువాటివలె నిడమైపి కావని యెఱుంగుము. పరిపూర్ణ జ్ఞా. మును గని
జాగ్రత్త యందుండువానికి నీవన్ని గనబడవు. కల మెలకువల కేలాటి

సంబంధము గలదో ఆలాటి సంబంధమే యెఱుకకును బయలుపడును అనియెఱుంగుము వీటిలో స్వప్నోపమం బైన యెఱుకను గురు వనుగ్రహమున వదలి పెట్టుటయే మంచి మార్గమని యెఱుంగుము. ౧౩౫.

కం॥ ఈపట్టిబట్టబయలును నీవిష్ణుడు నుండఁజూచి నిజము గనెఱుకఁగి నీవనినేగనిజగమని । భావింపుము పిదపదీనిబాయు మనిశమున్ ♦ ఏమఱుకుమీనీవహర్నిశమున్ ♦ శ్రీవనితాశారద జీవసంధవధన । దేవేంద్రాదులనింక సేవించతలఁపేలబాయుమనిశమున్ ♦ ఏమఱుకుమీనీవహర్నిశమున్॥ ౧౩౬॥

తా. ఈనిర్మలమైన బరిపూర్ణమును నీవిష్ణుడు నిజమని కనుగొంటివిగదా, నిన్నును నన్నును, ఈజగమును యెఱుకయని చెలిసికొనివాటినివదలి పెట్టుము. బ్రహ్మములు విష్ణుమహేశ్వరులగుగాని, గౌరీలక్ష్మీసరస్వతులను గానియు పూజింప వలయుననునభిలాషను నింక నుంచుకొనకుము అనగా సగుణ భ్యాసము గూడదని భావము. ౧౩౬.

కం॥ లేదనకుమున్నదిదిగో! నేఁచెలిసితిననకు దీనిఁ వెఱిఁగెదవా । కాదది నీచేఁచెలియను । ఏదిర సన్మాత్రసమితి యీబట్టబైట ♦ దీనికిసాటి యేదియెచ్చోటా ♦ వాడేలనిక యెఱుకతో దీని కనిపెట్టి । పోదోలు మెఱుకనికేదిబట్టదుచాలు యీబట్టబైట ♦ దీనికిసాటియేదియెచ్చోట॥ ౧౩౭॥

తా. పరిపూర్ణమును లేదనిచెప్పకుము ఇదిగో నేను జూచుచున్నాను నాకంతయు చెలిసినదని చెప్పకుము నీకది చెలిసి కొనుటకు సాధ్యముగాదు. దానికి పంచ తన్మాత్రలు తేవు. ఎఱుకచేతనే యాపరిపూర్ణమును చెలిసికొని ఆయెఱుకను వాఱదోలుము. అట్లుచేసిన యెడల నిన్ను సుఖదుఃఖము లేవియు పొందవు.

వి. శబ్దస్పర్శరూపసగంధాదులు పంచ తన్మాత్రలు. ౧౩౭.

కం॥ కనవచ్చునదిటిటని । యనరాకుండునదిబయలు నదెకనుఁగొనుమీ । కనరాకపోతెకూన్యం । బనుమిట్టిది యట్టిదనుచుఁబలుకవచ్చినను ♦ నెఱుక యాగోపలికిఁజూచ్చినను ♦ వినుమాబయిటను నీవేమనిన నొప్పెదగానొ । ప్పను నీమాటనునే

జెప్పిన రీతిఁ గవరాగఁ బలుక వచ్చినను † నెఱుకయాలోపలికిఁ
జొచ్చినను॥ ౧౩౮॥

తా. బాగుగా కనపడునదియు యిటువంటిదని జెప్పటకు నలవి
కానిదియునై నదే పరిపూర్ణమని యెఱుంగుము దానిని యిదిగో జూడు
ము నీకు తెలియక పోయినయెడల దానిని లేదనిజెప్పము, పరిపూర్ణము
నిట్టిదనిజెప్పటకు సాధ్యము కాదనియైనను లేక యెఱుక పరిపూర్ణము
నందు జొరబడెననియైనను జెప్పినయెడల నేనునమ్మను, ఇంక దేనినై న
ను నమ్ముదునుగానిదీనినిమాత్రము నమ్మను. ౧౩౯.

కం॥ కనవచ్చు బయలులేదని | యనవచ్చునె యిట్టిదట్టిద
నవచ్చునెఱి | యనరాదెఱుకను నెన్నడు | గనుక నె నీబయలు
నెల్లకాల ముంచుందీ † దీనం దెఱుకే కాలములేందీ † వినుము
లేనెఱుకనువివరింపశూన్యమై | యనుమానమేయెఱుకగనువిశ్వ
మిట్టిదేకాలముంచుందీ † దీనందెఱుకేకాలములేందీ॥ ౧౪౦॥

తా. బాగుగా కనబడుచుండు నట్టి పరిపూర్ణము నేలాగు లేదని
జెప్పవచ్చును. పరిపూర్ణము గానంబడుచున్నను యిట్టిదనిజెప్పటకు సా
ధ్యంబుగాక యున్నయది. లేదుపో యెఱుకయే నిజమని చెప్పుదుమా
ఛీ. అట్లు జెప్పనే కూడదు. కావున నీ పరిపూర్ణము నిత్యము, శాశ్వ
తము, స్వకాలములయందును నుండునది. దీనియం దెఱుక యేకాల
మునందును నుండదు. బాగుగా విచారించి జూచినయెడల యెఱుకలే
నిదిగా నేర్పడును. అనుమానమునే యెఱుకయని దెలియుము. ఈవిధ
ముననే విశ్వమంతయు పరిపూర్ణమందు లేదనియు, నిజముగాదనియు
దెలియ వలయును, ౧౪౧.

కం॥ పరిపూర్ణమనిన నెట్టిదో | యెఱుకెఱిగిన నెఱుకజై టి
కేసిననెఱుకే | యెఱుకకుశూన్యంబయ్యెను | నెఱుకనుజన్మించి
నట్టియీవిశ్వమంత † యెఱుకావలనేమి లేదంత † యెఱుకయుం
డఁగానె యెఱుక విశ్వములే | నెఱుకకేయివిచూడ నెంతోవిం
తై తోచు నీవిశ్వమంత † యెఱుకావల నేమిలేదంత॥ ౧౪౨॥

తా. ఎఱుక పరిపూర్ణమును దర్శించిన వెంటనే, పాఠిపోవును, అ
ట్టి దర్శించినయెఱుక తానుశూన్యమని తెలిసికొనును. ఎఱుకే పోయినత

రువాత నాయెఱుక వల్లనే జనన మొందిన విశ్వమంతయు శూన్యమే నని చెప్పవలయునా, యెఱుకకు, పరిపూర్ణమును దెలిసికొనుటకుమును పె తానును, విశ్వమును తనకువంతలుగాను నిజమైనవిగాను దోచుచుండును. ౧౪౦.

కం॥ గురుమూర్తి చూపకున్నను | బరిపూర్ణంబెట్లుతనకుఁ
బ్రత్యక్షమగుకొ | గురుమూర్తి చూపేనేనియుఁ | బరిపూర్ణము
తనకులెన్న ప్రత్యక్షమారా ♦ చూచితెయెఱుక పాఠిపోవును
రా ♦ యెఱుక పోయినవెనుక నెదిరా ప్రత్యక్షము | యెఱిగిటి
దట్టదంచెఱుగు వారటు మీఁదఁ బ్రత్యక్షమారా ♦ చూచితె
యెఱుక పాఠిపోవునురా॥ ౧౪౧॥

తా. ఎఱుకకు సద్గురూప దేశము లేనియెడల పరిపూర్ణమేలాగు బ్రత్యక్షమగును [అనగా కాదు] సద్గురు కటాక్ష మందినయెడల పరిపూర్ణమును దెలిసికొనును. పరిపూర్ణమునుగాంచినక్షణమే యెఱుక పారిపోవును ఎఱుగునట్టి యెఱుకపోయిన వెనుక పరిపూర్ణము నిటిదని జెప్పటకు నెవ్వరును లేరు. ౧౪౧.

కం॥ పరమపదమునఁగ బయలన | గురుగుహ్య మనంతమని
న గోష్ఠంబనినకొ | బరిపూర్ణ మచల మనినను | తిరమనగా
బట్టబయలు తెలియు మాయప్పా ♦ తెలిసినయా తెలివి మాన
ప్పా ♦ యెఱుక నెఱిగినదాని నెఱుక మీఁతినదాని | నెఱుక
మఱుపులు లేని పరమస్తువన బయలె తెలియు మాయప్పా ♦
తెలిసిన యాతెలివి మానప్పా॥ ౧౪౨॥

తా. పరమపదము, బయలు. గురుగుహ్యము, అనంతము. గోష్ఠము పరిపూర్ణము, అచలము. అను నీపేర్లన్నియు బయలునకు పర్యాయనామములుగా గ్రహింపుము. వీటిని భేదబుద్ధితో నెఱిగిన వివేకమును వదలిపెట్టుము. ఎఱుకను నెఱిగినదియు. నెఱుకను మించినదియు. నెఱుకమఱుపులు లేనిదియునైన యా యత్కృష్టవస్తువే పరిపూర్ణము.

కం॥ బట్టబయలనుచు గీనికి | మొట్టమొదల్ పేరులేదుము
దమున నెఱుకే | పుట్టియుఁ బేరిడిదీనికి | బట్టుకలవ్యాడ లేక
పాఠిపోవుచురా ♦ కనరాదందు దూర నేరదురా ♦ పుట్టించచ్చు

చుమల్లి పుట్టిగిట్టుచునుండు | నిట్టితిప్పలునొంద దెఱుకే బయ
లును జూడఁ బాటి పోవునురా | కనరా దిందు దూర నేర
దురా|| ౧౮=||

తా. మొదట పరిపూర్ణము కా వేరులేదు. అది ఎఱుక పుట్టిన
తగువాత నెఱుక పెట్టినవేరు. అట్లు నామకరణంబు చేసినదయ్యు, పరి
పూర్ణముకడ నిలువజాలక పరుగిడు చున్నది. ఎఱుకకంటికి గానరాక,
పరిపూర్ణమునందు జూర నేరకయు, జనన మరణవస్థలం దేలుచుండును.
పరిపూర్ణమును గనిన యెడల నే యవస్థలు లేక నాశము జెంది
పోవును. ౧౮౩.

కం॥ వినుమా నేనని యెఱిగెడి | తనువందున లేక బయ
లుతానిండి నదా | గనుఁగొను మదిగనుఁగొనియీ | తనువు
నువిడనాడుమింత తడవేలనోయీ ♦ యీపనికింక గడు వేల
నోయీ ♦ అనుమానముంబై మాయసఘులౌ శివరాము | ల
నుదీక్షితులు చేసిన యచలగ్రంథమునందు సరిచూడవోయీ♦
యీపనికింక గడువేలనోయీ|| ౧౮౪||

తా. నేను నేనని యహంభావమును వహించు శరీరము లేవి
యుపరిపూర్ణము నందు లేవని దెలిసికొనుము. అయినప్పటికిని పరిపూ
ర్ణమునిండ్రియున్నది. పరిపూర్ణములోలేనిశరీరమును త్యజించుము. ఈ
కార్యమున కేమియు నాలస్యము నేయతగదు. నీకేమైనను సంశయ
ముండినయెడల. నాగురుండైన శివరామదీక్షితకృతమైన యచలగ్రం
థమును జనువుము. నీసంశయములెల్ల బాయును. ౧౮౪.

కం॥ దేహాకారము గానిది | యాహం భావంబులేని య
ఖిలజనులుదా | సోహంసోహంబనినను | మోహముజెందనిది
బయలు మొదలెఱుంగ వలెరా ♦ యెఱిగిన యెఱుక తుదకరు
గవలెరా ♦ కోహంక స్త్వంబనికూతలు గూసెడి | దేహి దేహ
ములని దెలియనిదీబయలు మొదలెఱుంగవలెరా♦యెరిగినయె
ఱుకతుదకర్దుగవలెరా|| ౧౮౫||

తా. పరిపూర్ణ మునకు శరీరరూపమువలె లేవియులేవు. అహం
భావమును వదలి [తనువుమీదియాశనువదలి] పరిపూర్ణ మునుదాసోహ

మృని జెప్పినను నేనునీకు దానుడను • పరిపూర్ణము సంతోషముకొం
చెమేనియు బొందదు. ౧౮౫.

కం॥ ఏవస్తప్తచేతనుదా । నావిర్భవమొందు దేహ మనుత
రువరయన్ । ఆవస్తువే దానికివి । తై నెలయును దాన్నె సాక్షి
ద్రవ్యనిగనుమీ • యెఱుకై తే స్పష్టమువినుసు • భావించిచూ
డుమీ బట్టబయలును భూమి । యావిత్తుచెట్టున్న దరయవిత్రనే
ద్రవ్యను గనుమీ • యెఱుకై తే స్పష్టమువినుమీ॥ ౧౮౬॥

తా. దేహమును చెట్టునకు విత్తన మయినది అచగా కారణ
భూతమైనది ద్రవ్యయఁ దెలిసికొనుము. దేహమున కెఱుక కారణము.
ఎట్లులనై తే భూమి చెట్టు విత్తనముల నెఱుగదో నట్లే పరిపూర్ణమును
దేహమెఱుకల నెఱుగ జాలదు. ౧౮౬.

కం॥ ఏపరిపూర్ణము మేనికి । లోపలవెలి నిండియుండు లో
పములేకన్ । ఆపరిపూర్ణమెడగతికి । లోపల నెలినిండి దా
నిలోనే యున్నదిరా • పయిరెండెవ్వి లేని వెన్నకురా • యీ
పూర్ణ భోధచే ప్రప్రపంచ శరీర । రూపము లెడ బాపుమీ
పట్లనే దానిలోనే యున్నదిరా • పయిరెండెవ్వి లేని వెన్న
కురా॥ ౧౮౭॥

తా. ఏపరిపూర్ణమై తే శరీరమెల్లను బైటనువ్యాపించియున్నదో
ఆ పరిపూర్ణమే ఈడగత్తుయొక్క లోపలను బైటను నిండియున్నదని
దెలిసికొనుము. పై జెప్పబడ్డ శరీర ప్రపంచములు రెండును లేనివని
దెలిసికొనుము. వాటిని గణన నేయకుము. పరిపూర్ణ జ్ఞానము గలిగిన
బిదప శరీర ప్రపంచములు లేకపోవును. ౧౮౭.

కం॥ ఎఱుకనగా నెఱుగుటమఱి । మఱుకనగానెఱుకలిన
నుపఱుచుట యీరెం । డెఱుగనిదే బయలనని । వెఱిగెఱుకను
మఱుపుమిప్పు డెఱుకచే విడరా • విడిచితె పైమాఁకుఱిగే దె
వ్వఁడురా • యెఱుకే పరిపూర్ణమని యెదిరించి వదిలేవు । పరి
పూర్ణమై తెచూపర బయలుదలిదాని నెఱుకచే విడరా • విడి
చితెపై మాఁకుఱిగే దెవ్వఁడురా॥ ౧౮౮॥

తా. ఎఱుకయనతన్నును సేసకలవస్తు ప్రపంచమునుదెలియునది

మఱుపన నట్లు దెలియకుండుట. ఈ గండును దెలియనిదే పరిపూర్ణము. ఎఱుక మఱుపులను నెఱుక చేత నే నదలి పెట్టుము. అట్లునదలిన పిదప నెఱుగువార్యైదును లేదు ఎఱుకనే పరిపూర్ణమని జెప్పునువేని యెఱుకను పరిపూర్ణమునందు జాపుము. ౧౮౮.

కం॥ లేదన్నను గను పడుగద నేదెలిసెద నన్నబయట నేని
లదుగదా! నేషిని వెనుక గదనా! కేవోమూలం బిదేగ నిఁకలే
దెవోట • గనుకనుశ్చక్రే ననుమాట • సకలవస్తు విషయసా
క్షీత్యములకుదా! నొక రూపమై యుంట నూహింపుమను
భ్రాంతి యిఁక లేదెవోట • గనుక నుశ్చక్రే ననుమాట॥౧౮౯॥

తా. పరిపూర్ణము ప్రత్యక్షముగా గనబడుచున్నదిగాన దానిం
లేదనిజెప్పుటకు నీలులేదు. నేను దెలిసికొనెదనని యున్నయెడల, నేను
అనుచుది పరిపూర్ణమునందు లేదు. నే నను సహంభావము పరిపూర్ణ
మునకు వెనుక వచ్చినదాను. నాకుకారణంబై నది యిదియేగాని మఱే
దియుగాదు కావున నేను అనుమాట యబద్ధపుమాటగా నెఱుంగుము.
ఎఱుకను లేనదిజెప్పినను గనబడుచున్నది. నేను నెఱుకనుదెలిసికొనెదని
జెప్పినయెడల, నది పరిపూర్ణమునందు లేదు. నేను అను సహంభావము
యెఱుకను పిదప గలిగినదేగదా. నేను అనుదానికి మూలమైనది యీ
యెఱుకయేగాని నేఱుగాదు. కావున నట్లు నేను దెలిసికొనెదనని జెప్పు
మాట నిజముగాదని దెలిసికొనుము. ఎల్లవస్తువిషయ సాక్షీత్యముల
కును నొక రూపమై నుండు పరిపూర్ణమును జూచుము. ౧౮౯.

కం॥ సత్యమగు బట్టబయలున | సత్యంబగు నెఱుకనెఱిగి
నద్గురు శృవచే | సత్యముగాదని నెఱుకను | సత్యముగానమ్మి
యుంటె చాలుచాలన్న • వానితోటిసాశువ్వరన్న • నిత్యాని
త్యములయొక్కనిర్ణయమెఱిగి | నిత్యుండై యుండెడు నిజబో
ధగలిగితే చాలుచాలన్న • వానితోటిసాశువ్వరన్న॥ ౧౯౦॥

తా. శిష్యా, పరిపూర్ణమును నిజమైనదిగాను, యెఱుకనునబద్ధ
మైనదిగాను నద్గురు కటాక్షముచే దెలిసి కొనుము. ఎఱుకనిజము కాద
ని దెలిసి కొనినయెడల చాలును అట్లుతెలిసికొనిన వానికిసరియైనవారు
యెవ్వరును లేరని దెలిసి కొనుము, ఎయ్యదినిత్యమో యేది యని

త్యమోయని దెలిసికొనిన దానికి సమాను లెవ్వఁడును లేనిది దెలిసి
కొనుము. ౧౫౧.

కం॥ పరిపూర్ణములోఁగోచిన | యెఱుకేకలలేనియెఱుకనె
ఱిగిన మృషయా | మఱుఁగెఱుక నెఱుకఁదెల్పిన | నెఱుఁగుట
మేల్కనదునుమ్మి యెదియేమఱుకుమీ ♦ సద్గురునాజ్ఞ కెదిమీ
ఱుకుమీ ♦ యెఱుకనారీతిగ నెఱిగిపోయినవెనుక | పరిపూర్ణ
మొకటుండు పలుక రాదట్లుండు నిదియేమఱుకుమీ ♦ సద్గురునా
జ్ఞ కెదిరి మీఱుకుమీ॥ ౧౫౨॥

తా. శిష్యాపరిపూర్ణమునందుగోచునట్టియెఱుకనుకలగానెఱు
గుము. లేనియెఱుకను దెలిసికొనిపోవునదియే మాయమైపోవును, అ
నగా తన్ను నెఱుగ బోయిన యెఱుక తానే మాయమైపోవును. ఎఱు
కను దెలిసికొనినతరువాత దేనినినెఱుగుటకువీలుపడదు. గుగుప్రసక్తి
దానికి నెమరు జెప్పకుము. ఎఱుక యాప్రకారము తన్నుతాను నెఱిగి
మాయమైపోయిన పిదప పరిపూర్ణమొక్కటే మిగిలియుండును. దాని
నిట్టిదని జెప్పటకు వీలుకాకయుండును. అచగా అవాత్మక సోపాన
ముగానుండును. ౧౫౩.

కం॥ నేటగుకాటకపట్టులనొటమియైననుమనల్లగుడ్డు
దయా | మేటైచగ్రుడ్డునడుమను | నాటుకనొక నేజముండును
గానవన్నా ♦ బట్టబయిటచలనంచునన్నా ♦ పురుషోత్తమ
సీలసితాది | పటలములోనుంచి పరమైతా నెలుగొండుపటుగాన
వన్నా ♦ బట్టబయిటచలనంచునన్నా॥ ౧౫౪॥

తా. కంటికినడుమ నొకనల్లగుడ్డుండును. అట్టి నల్లగుడ్డునకును
డుమనొక నేజముండును. దానికేఱుపోత్యోలియనిపేరు. అదిగలపు మొన
లగు వర్ణములనంతయు మీఱినదయి [అనగా నిట్టివర్ణముతో నూజిన
దని జెప్పటకు నలవిగాక] ప్రకాశించుచుండును. దానిని భాగుగా దె
లిసికొనుము. ౧౫౫.

కం॥ వినుమెఱుకేయదిగనుగొను | వినుతినుగబయలుపల్కు
విను శిరువనినా | గనుగొన బాత్రులగునా | విను వననవనాని
ములన్నితగదొంతియని ♦ గుండలిభూతివత్తిత్రాగనని ♦ వినుమ

ట్లయెఱుకన్న వివరింతుండత్వాలు | మనసంఘటిగ మఱువకును
మాట తగదొంటియనినఁ | గుండలిభూతతతిజాగ్రతనిన॥౧౫౩॥

తా. అట్టిపరిపూర్ణ మునునెఱుకేకనుగొనుచున్నది. ఆకాశమునకు
సరిపూర్ణ మునునభేదమున్నది, అవిరెండును నొకటిగాదు. మనశరీరము
కర్మేంద్రియ జ్ఞానేంద్రియముల యొక్కసమూహమేయనియు, జాగ్ర
తనూర్ధకుండలి యొక్క పైకిలేచుటయేయనియు జెప్పెను. అట్లే
యెఱుక తత్త్వములనియెఱుంగుము. దీనినిమరచిబోకుము. ౧౫౩.

కం॥ సారనరఁటిదుంపయనినను | దరువులు ధనమనినరవలు

ధారుణియనినఁ | గిరియన్న రాష్ట్రగుట్టలు | ధరణికోముఖ్యనినద
త్త్వ తతియెఱుకంచనిన • నెఱుకసుస్థితీలెస్సంగనిన • నెఱుక చే
నిన విశ్వమెఱుకవంటిదెబయలు | నెఱుకగు చైత్యిగితానెఱిగితే
సరితత్త్వతతియెఱుకంచనిన • నెఱుకసుస్థితీలెస్సంగనిన॥ ౧౫౪॥

తా. సారతీగయన్నను, సరిటిచెట్టన్ననువృక్షములే యగుచున్నది
రవలుమొదలగు విలువగల వస్తువులు ధనమునకు సమానములుగాను
న్నవి. కొండయనినను, గుట్టయనినను రాలవిశేషమే. అట్లేతత్త్వము
లసమూహము యెఱుక యగుచున్నది. ఎఱుకనుబాగుగా దెలిసికొని,
ఆయెఱుక చే గలిగిననీవిశ్వమంతయు నెఱుకగా నెఱుగుము. అట్టియెఱుక
చేతనే బరిపూర్ణ మును నెఱుగుము. అదియే సరియైనపద్ధతి. ౧౫౪.

కం॥ పెనుమాయనుజూడుము ఇదేజనకుని జరింబువలన

జననీగర్భంబునఁజొచ్చిమాఱుకూపున | జనియించునునవయన
ములు జనితమైభువిని • వినఁగనఁదిన మూర్ఖొనవచ్చునని • దిన
దినమభివృద్ధిదీనిచేబయలును | గనియామాయల మఱుగద
మాయిలచుముహూనీ జనితమైభువిని వినఁగనఁదిన మూర్ఖొన
వచ్చునని॥ ౧౫౫॥

తా. తండ్రియొక్కకడుపుచిచ్చునందు శేతస్పృశాపముననుండిజ
నని గర్భమునంబ్రవేశించి, అవయవాది విశేషములను బెంచి శిశురూ
పమున భూమియందుపుట్టును. అగుపుట్టినదైత్రమేణవినుటకును, చూ
చుటకును సేర్పుకొనును, తరువాతినందు దానిని ముద్దినుదురు, ఇ
ట్లుదినదినమునకు నాశిశువు పెరిగి బాల్య కౌమార యౌవన వార్ధక్య

ములను జెందును, ఈ వింతను జూచితివా. ఇదియె పెద్దమాయ అట్టి శరీరము చేత, గురుసాహాయ్యంబును పరిపూర్ణంబును దెలిసికొని మాయా రూపంబైన శరీరమును వదిలిపెట్టుము. ౧౫౫.

కం॥ పెట్టియలోపలిగారడి | చెట్టుపయ్యి గానవచ్చిచెట్టని చూడఁగి గట్టుపయ్యిదోచునిదికను | కట్టుసుమీదీనివలెవే గనుపించు నెఱుక ♦ అంతలో నెచటంగనుపించదెఱుక ♦ దిట్టమాబోధచేపట్టి యెఱుకనుతిరిగి | పుట్టకుండంగ దానిపట్టిముగ మములేనిదేగనుపించు నెఱుక ♦ అంతలో నెచటంగనుపించదెఱుకా॥ ౧౫౬॥

తా. గారడివాడు, నొకనొక వస్తువునొక పెట్టెలోనుంచును. మరలనావస్తువును జూడబోయిన నాపెట్టెయందు గనబడక నొకవృక్షముపైనుండును. మరల కొంతసేపటికి నొక గట్టుపైనుండును. తరువాత కనబడకనే యుండును. ఇది యంతయు కనుకట్టువిద్య. ఇదేవిధమున నెఱుకగూడ నొకవేళకనుపించి మరియొకప్పుడు కనుబడకయుండును. ఈ పరిపూర్ణబోధను నెఱింగి ఆయెఱుకచేతనే పరిపూర్ణమును దెలిసికొని యెఱుకను వదిలిపెట్టుము. ఎఱుక నిజముగా లేకయేకొక వోట కనబడియు నొక వోటకనబడకయునుండును కావున దానిసమూలముగా ద్రుంచి ముంచివేయుము. ౧౫౭.

కం॥ నేనననిబ్రహ్మలోపల | లేనిదిసంభవమునొందిలంచనకు దా | మేనుజగములై వలసెను | నేనదిమృగజలమురీతినిజముగాదనుచు ♦ లోకులనెఱుగజిబిజివినుచు ♦ మానసమునవారిమాట కామోదించి | దానికిబోధను దగునంచువినఁ జేసితినిజముగాదనుచు ♦ లోకులనేఱుగజిబిజివినుచు॥ ౧౫౮॥

తా. నేనునేను అనిజెప్పుకంటువంటి [అనఁగా అహంకారము లేనటువంటి పరిపూర్ణమునందులేని యెఱుకపుట్టి తాను శరీర ప్రపంచరూపములుగా పరిణమించెను. నేననెఱుక సహంకారము, యెండమావులవలె నిజముగాదని దెలియుము. లోకులు ఇష్టము వచ్చినటుల మాటలాడుచుండురు, నీవువారిమాటలను వినకుము. నిన్ను వారిమాటలనువినకుండ జేయుటకును, నిజమైన మార్గమును నీకు దెల్పుటకును, నీపరిపూర్ణబోధను జేయుచున్నాను.

కం॥ కలనెడఁబొసినమనుజులు! కలలోపలిపనులుసేయఁగల
వారలెయా! కలవారుగారువారల! వలెనెఱుకనుగురునిచేతవద
లెఱుకలోనఁగలదనిసేయ వల దెఱుకలోనఁగలవారంచనినో
టఁబలుకుటయరయక । పలికినవారికిఁదొలఁగదుపాపమువదలె
ఱుకలోనఁగలదనిసేయవలదెఱుకలోన॥ ౧౫౮॥

తా. కలయందు జేయు కాగ్యములను మనుష్యులు మెలకువ
యందుజేయనేర్తుగా, జేయనేరదు పరిపూర్ణమునెఱిగినవారలు కలలోని
వారలుగారు, వారుకలయైన యెఱుకను ఎదలినవారు. సద్గురుకృపచే
యెఱుకను వదలిపెట్టిన పరిపూర్ణజ్ఞులను కలలోని వారిలనుట
యుక్తముగాదు. అట్లు వారిని దూషించిన యెడల పాపమునకు
పాత్రులగుదురు. ౧౫౮.

కం॥ గుడ మేమధురముమధురమె । గుడమగుడమధురములను
గొనఁగొనితొలుతఁ । బొడమినదేతనసరిగా । బొడమినదొకటి
గనురెండుపోనట్టగదరా • తను నెఱుకల్లిట్టెనట్టెగదరా • పొడ
బొదిబయలుపిచ్చుడమేనెఱుకలజోలి । విడరాలేనివేరెండుపెడ
దెచ్చులిడకవినుపోనట్టెగదరా • తను నెఱుకల్లిట్టెనట్టెగదరా॥ ౧౫౯ ॥

తా. ఘండ శక్తియే బెల్లము. బెల్లమే పంచదార. ఈరెం
టిక భేదములేదు. ఒకతీవ్రమనది రెండు విధములుగా (పంచదార బెల్ల
ము) పరిణమించెను. అతీపురోయనయెడల పంచదారయు బెల్లమును
రెండుచునడించును. అదేవిధముగా యెఱుక శరీరాత్మ లనురెండు విధ
ములుగా పరిణమించియున్నది. పరిపూర్ణమును దర్శించి యెఱుక
పోయిన వెంటనే శరీరాత్మలు రెండునుగూడ నశించును. కావున
గురువాక్యమును జూర్చి తీర్చివీనుమా. ౧౫౯.

కం॥ ఇదియున్నది ఇదియున్నది । ఇదియున్నదియనుచుబయ
లునెఱింగియెఱుకచే । నిది లేనిదిదియులేనిది । ఇది లేనిదియనుచు
నెఱుకనెఱింగిజేసరిగా • ఆపై నుండేదెట్లందువినరా • ఉదయాస
మాములుడుగక యిదిసే నె । మృదిలోన నమ్మువామాట
నిశ్చయముట్లేఱింగిజేసరిగా • ఆపై నుండేదెట్లందువినరా॥ ౧౬౦ ॥

తా. ఇదిపరిపూర్ణము నిశ్చయముగానున్నది ఇదినిశ్చయముగా

నున్నది యనిపరిపూర్ణమును, తన్ను (ఎఱుకను,) నబద్ధమనియు నెఱుక
యెఱుగుటయే మోక్షము. తరువాత దెలియబడు. పరిపూర్ణమును
నేనెట్టిదని చెప్పదును, నాజెప్పినమాటను రాత్రింబగళ్లు దృఢమైనమన
స్సుతో నమ్మియుండుము. ఇదియే సరియైన మార్గమనియెఱుగుము. ౧౬౦.

క॥ ఎఱుంగననుటయును నెఱుకే | యెఱుంగుదుననితన్ను | బరు
ల నెఱుంగుటయెఱుకే | యెఱుక నెఱుంగుచుననితా | నెఱుంగుచు
నుండునదియెఱుకెనిరుపమబుద్ధి | నీవెఱుంగుటనిగమప్రసిద్ధి | గురు
మంత్రమని యెఱుగొద్దలితోడ నీ | యెఱుకకుండు వేరు నెఱింగి
త్రవ్వితేచాలునిరుపమబుద్ధి | నీవెఱుంగుటనిగమప్రసిద్ధి || ౧౬౧ ||

తా. నేను దీనినెఱుగను అని చెప్పనది యెఱుక. నేనెన్నిటిని
నెఱుగుచునని జెప్పి తన్నును నితరులను దెలియునట్టిదియు నెఱుకే ఓసా
టిలేని బుద్ధిగలవాడా; ఎఱుకను నేను దెలియుచునని జెప్పనదియు
నెఱుకే. ఈయెఱుకనే వేదములుగూడ ప్రసిద్ధముగా జెప్పుచున్నవి,
గురూపదేశమను గొడ్డలితో నెఱుకయను వృక్షమును సమూలముగా
తెగగొట్టుటయే సరియైన మార్గమని దెలిసికొనుము. ౧౬౧.

క॥ ఎఱుకేచదువులజేయును | ఎఱుకేవిరుజదువునెఱుక ఎ
ఱుకేతిరమం | చెఱిగించును శంకించును | ఎఱుకేకొనకేమిలేక
నేగునోయన్న ♦ బయలే చదువు నెఱుంగదోయన్న ♦ ఎఱుకే
యెన్నటికై నంబరిపూర్ణమున్నదం | చెఱిగితేలేనని యెఱిగితే
నిలువక నేగునోయన్న ♦ బయలేచదువునెఱుంగదోయన్న || ౧౬౨ ||

తా. వేదశాస్త్ర పురాణేతి హాసములకును విద్యల కెల్లనునె
ఱుకే కారణము. ఎఱుకే చదువును. ఎఱుకేవినును. ఎఱుకే శరీరప్ర
పంచాదులు నిత్యమని దెలియజేయుచు ఎఱుకే సందేహములు జెందు
ను. కడపట యెరుక యేమియులేక నశించిపోవును పరిపూర్ణముచ
కేలాటి చదువులును దెలియవు. అదివివచాలము. దానికి యేలాటి సం
దేహములునులేవు. అట్టి పరిపూర్ణమును దర్శించి తానులేనని యెఱి
గిన తోడనే యెఱుకనశించును. దీనిని బాగుగా దెలిసికొనుము. ౧౬౨.

క॥ చూపులలోగలనన్నుపు | చూపులగనువన్నుపులును

పులుచూడక | తేవకునెఱుకని తెలియుము | చూపులు లేనట్టి

బయలుచూచెదెంకేమి ♦ యెఱుకేలేదుతోచేదెంకేమి♦దీపము
వలె గనుపాపలలోగలనన్ను । వేపరమాత్మనిజాపునీనెఱుకని
చూచేదెంకేమి ♦ యెఱుకేలేదుతోచేదెంకేమి॥ ౧౬౩॥

తా. చూపులలోనుండునదియు (అనగాగురుతుచే నెఱుగదగి
నదియు చూపులుగలదియు) అనగా నెఱుగునదియునైనదియే యెఱుక
యని దెలియుము. ఎఱుకనామరూపములతో గూడినదియు, సర్వము
ను నెఱుగునదియు ననుట. చూపులు లేని అనగా నెఱుగజాలని పరి
పూర్ణమెట్లుయెఱుగగలదు పరిపూర్ణమునందు యెఱుక లేదు కావుననది
యెట్లుతోచును. కంటిపాపలయందు దీపమునలెనుండు నావోజ్యోతియే
పరమాత్మ యనియెఱుగుము. ౧౬౩.

కం॥ శతపత్రాస్తునిజాడగని । యతిరయమునతిమిరనుణగి
యగుపడదెట్ల । ట్లతులితగురుకృపగలిగిన । మతిమంతులజూచి
యెఱుక మఱినిల్వఁబోదు ♦ సంశయము నీమది నిలుపరాదు
శ్రుతులందుస్మృతులందునితిహాసములయందు । సతతముశ్రమ
పడి నెదకిన నీయెఱుక మఱి నిల్వఁబోదు ♦ సంశయము నీమది
నిలుపరాదు॥ ౧౬౪॥

తా. సహస్ర్రాంశు కిరణములనుబాడగన్నతోడనే యంధకార
మంత త్వరతో మాయమైపోవునోఅంతత్వోలోనద్గురుకటాక్షముచే పరి
పూర్ణమును గన్న చాలనెనుటయెఱుక నిలువక పాటిపోవును. నీమనస్సు
చందన్ని సంశయములను విడువమువేదములలోను, మనుస్మృతిమొద
లగుస్మృతులలోను, భారతముమొదలగు నితిహాసములయందునుసీవ్రశ్ర
మపడి నెదకిన యెఱుక యెందును నిలువక పాటిపోవును. ౧౬౪.

కం॥ ఎఱుకేకోశములైదును । నెఱుకేభూతములనెఱుగునెఱుగ
గునుస్వని । బెఱుకేయెఱుక నెఱుంగును । నెఱుకనుగురైఱుగ
వేరేయెఱుకయున్నదా ♦ ఉన్నదంటేసరక మేకాదా ♦ నిరతము
గురుసేవపరత్వత్రుండగుచుసత్కరుణకుపాత్రులై యెఱుకమా
నినవారి కెఱుకయున్నదా ♦ ఉన్నదంటేసరక మేకాదా॥ ౧౬౫॥

తా. ఎఱుకే సంశ కోశములని యెఱుంగుము ఎఱుకయే పంచ
భూతములను నెఱుగునని దెలియుము ఎఱుకసర్వమును నెఱుగును సర్వ

మును నెఱుంగునట్టి యెఱుకను యెఱుకతప్ప వేరెద్దియు నెఱుగజాలదని దెలిసికొనుము ఎఱుకను దెలియునది వేత్రేయున్నదని జెప్పినయెడల పాపము సంభవించును, సద్గురుసేవా పరతంత్రుడై, గురుకటాక్షమునకు పాత్రుడైనవానికి యెఱుక లేనేలేదు. అటుల యున్నదని జెప్పినవాడు సరకమునకు పాత్రుడగును.

వి. అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, అనందమయములన కోశము లైదువిధములు. ౧౬౫.

కం॥ గురుమంత్రముచేనిలువని | యెఱుకనుబరిపూర్ణమును నెఱింగినిరతము ౯ | ఎఱుకయియుండిన వారల | జెరువికినీ కేలవట్టి దీజోలిమాను, మెఱుకలేనియుజోలిపూను ♦ గురునిచేబరిపూర్ణమనెయిర తెలిసిన | యెఱుక నెన్నటికి నీ నెఱుగకు విడువట్టిదీ జోలిమాను | మెఱుక లేనియూజోలిపూను॥ ౧౬౬॥

తా. సద్గురూపదేశముచేత, లేనియెఱుకను, నిత్యమైనవిపరీతమును, దెలిసికొనినవాడయ్యి సదా యెఱుకను నమ్మియుండు సజ్జనులమాట నీ కెందును. అదితప్పవత్తోవ, అత్రోవబట్టకుము. ఎఱుక లేని, యానిగ్మలక్షైన పరిపూర్ణముయొక్క మార్గమునం జనుము గురుదయచేత పరిపూర్ణమునెఱింగి లేనియెఱుకను వదిలిపెట్టుము. ఎఱుకతో సంబంధించిన వారియొక్క సాంగత్యము సీనువలదు. ౧౬౭.

కం॥ లేనికలదోచినప్పుడు | లేనివిచిత్రంబులన్ని లేకయెతోచు ౯ | లేనికలమెఱుకొన్నను | లేనివిచిత్రములు తాను లేకపోవునురా ♦ అనుమానము లేదందువినరా ♦ లేనెఱుక యీగీతిగా నెబయలునుజూడఁ దానుదెరుత్రయముపూ నెంచునిలచుండి లేకపోవునురా ♦ అనుమానము లేదందువినరా॥ ౧౬౮॥

తా. స్వప్నమునందు, లేనివస్తువులన్నియు నుండునటుతోచును. అట్టిస్వప్నమునుండి మేల్కొనిన వెనుక కనబడినవంతయు నిజముగానివిగా గనబడును. అట్లే యెఱుకయందుకనబడునవియెల్ల నిజముగావని దెలియుము. పరిపూర్ణమునుగాంచినవెంటనే యెఱుకయు సూక్ష్మస్థూలకారణదేహములతో, స్వప్నముమెలకునయెదుట పాళిపోవునట్లు, పాళిపోవును ఇందులకు సందేహమేమియు లేదు. ౧౬౯.

కం॥ మరణసుషుప్తులజెందిన పురుషుడు మేల్కొనినవాడు భువితదితరుడౌ | పురుషుడు కలగనువాడనియెత్తెగుండుము మొదటియతడెఱుంగుడీరెంటిక ♦ రెండవపురుషుడెఱుగునీరెంటిక ♦ ఇరువొక్కట సుమ్మతిరిగిపుట్టుదురిల | గురునిచే మేల్కొనినదిరిగి పుట్టచేపుట్టడెఱుంగుడీరెంటిక ♦ రెండవపురుషుడెఱుగునీరెంటిక॥ ౧౬౮॥

తా. మరణమును, నిద్రను జెందిన నాడును, మేలుకొని యుండువాడును, అనిరెండు విధములు. ఈరెండును గానివాడు స్వప్నము నందుండువాడని యెఱుంగుము. దీనిలో మొదటివాడు (అనగాచావు నిద్రలనుజెందినవాడు) కల మెలకువలను నెఱుగడు. రెండవవాడు అనగామేలుకొని యుండువాడు, రెంటిని నెఱుగును. అయితే మరణ సుషుప్తులను జెందినవానిని మేలుకొని యుండువానికిని చావుపుట్టుకలు తప్పదు. సర్వగుణకాక్షముచే పరిపూర్ణమును దీర్చివది నాటడు దేనిని నెఱుగడు అతనికి చావుపుట్టుకలులేవు. ౧౬౯.

కం॥ ఎఱుకేయెఱుకకుఁగొడుకులు | ఎఱుకేతలిదండులెఱుక కెఱుకేయుతరుల | ఎఱుకేయెఱుకకుమూలము | ఎఱుకకుమూలంబు బయలు దెట్లందునోయి ♦ ఎఱుకలేక యేమి లేదోయి ♦ లేనియుత్తిఎఱుక పరిపూర్ణమునుజూచి | ఎఱుకేతా లేననియెఱుగి పోయినపై మాకుట్లందునోయి ♦ ఎఱుకలేక యేమి లేదోయి॥ ౧౭౦॥

తా. ఎఱుకకు నెఱుకే బిడ్డ. తనకుదానే తల్లియు దండ్రీయు. తనకునితరమైన వారిలును తానే. అనగా నెఱుకకుండు వేరైన దేదియులేదు. దానికిదియే మూలము. అదియట్లుండ ననెఱుకకు పరిపూర్ణముమూలమని యేలాగు చెప్పనగును యెఱుక పరిపూర్ణమును దీర్చించిన వెంటనే మాయమై పోవును. ఉక్తియైన లేనియెఱుకకు పరిపూర్ణముమూలమని యేలాగు జెప్పదును. ఎఱుకలేకపోయినయెడలనే మియునుండదు. అనగా విశ్వమేయుండదని భావము. ౧౭౧.

కం॥ గుఱుతుగఁగలలోపలనీనరులారికవచ్చిపొందిన యముగనుతులకా | ఎఱుకన్నియలనుగాంచియు | గురునగుచేమేలుకొనిన గుఱుతుండదన్న ♦ ఆపెమాట నెఱింగేదేదన్న ♦ ఎఱుకొ

క్కటుండిననేర్పాటులుండును । నెఱుకొక్కటగి తే యేర్పాటు
చేసెడిగుఱుతుండదన్నఁ బైమాట నెఱిగేదేదన్న॥ ౧౭౦॥

తా. శిష్యా, సంసారమునునీ కలయందు మనుజులు స్త్రీపురు
షులను గుఱుతుగలిగి నొకరితో నొకరుసంభోగించి, కొమాళ్ళను,
కూతుళ్ళనుగాంచి వారితో సుఖమున నుండురు, సద్గురుని కటాక్షము
జెందిన పిదప స్త్రీపురుషుల భేదముయొక్క గురుత్వమియు నుండదు.
ఆగుఱుతునునెఱిగి భేదమును దెలియునదే యెఱుక. ఎఱుకయుండినప్పు
డేనీభేదము లన్నియుదోచును. ఎఱుకలేక పోయినయెడల నీభేదము
లను జూపు గుఱుతు లేవియు నుండవు. ౧౭౦.

కం॥ సేనుననునీవును గాంతువు । నినునను గలబోన గాం
తునేనొకవేళ॥ నినుననునీవును నేనును । గనుగనుగొనఁగ
లమెమేలు కొనినమీఁదటను ♦ గురుబోధిల్లు వినిన మీఁదట
ను ♦ మునుపుగలిగిన యెఱుక మొనరికే నిలువదు । నినున
న్ను నేనిన్ను నినునవెఱుంగుట కనిన మీఁదటను ♦ గురుబోధిల్లు
వినినమీఁదటను॥ ౧౭౧॥

తా. కలయందు సీవునన్నుజూతువు, నేనును నిన్నుజూడవ
చ్చును. మేల్కొనిన పిదప నీకునేనును నాకునీవును కనిబడట యెట్లు
కలలో గాంచినది మెలకువయందు గలలేము. అట్లే గురూపదేశమైన
తరువాత నెఱుక పాటిపోవును. నిన్ను నేనును, నన్నునీవునుజూడలేము.
నీవునేను అనుభవముండదు. నామ రూపములతో గూడిన సీనస్తుప్రపం
చమును నాచుటంతయు గలయనియు, పరిపూర్ణమును నెఱుగుటయే
జాగ్రత్తయనియు నెఱుంగుము. ౧౭౧.

కం॥ నినునీవునన్ను నేనును । ననునీవును నేనునిన్ను నను నె
ఱిగినదే । తనునెఱుంగని దానినిగని । తనకలిమిమృత్యుమంద
దెలిసితానేగినను ♦ అదిమెలఁగవలదా యెవ్వఁడెఱుంగును♦
నునీవు నేనిన్ను వినిపించు మొండొరు । లనుటకిదగి కిప్పుడు ము
నుపున్న యెఱుకెది తానేగినను ♦ అదిమెలఁగవలదా యెవ్వఁడె
ఱుంగును॥ ౧౭౨॥

తా. నేను నన్నునునిన్నును,నీవు,నిన్నునునన్నునునొకగుటయే

నెఱుక. తన్ను తానెఱుగునదియే నెఱుక. అట్టియెఱుక, తన్ను దానెఱుగ నిపరిపూర్ణమునుగాంచిన వెంటనే తనసంపదయంతయును కల్లయని నెఱి గిపాటిపోవును. అట్లు ఎఱుక పాఠిపోయిన పినప నెఱుగువార తెవ్వోలో నాలోచింపుము. ఎవ్వగునులేరు. అప్పుడు, నేనును, నీవునుపరస్పరమెఱు గుట యసాధ్యము. మనకుముందటనుండిన యెఱుకవిడిచిపోవును. ౧౭౨.

కం॥ తిమిరారియందులేనిదె । తిమిరముతనుదానెవచ్చి తే
జోనిధియై । తిమిరారియునికొగైకొని । తిమిరముదానిలునట్లు
తెలిసికోరాదా ♦ బయలెఱుకలఁ దెలిసి యామోదః । భ్రమ
నూపమై నట్టి బ్రహ్మాండమెఱుకల । భ్రమనీసి వేసిన భ్రాం
తిపుట్టమనుటల తెలిసికోరాదా ♦ బయలెఱుకలఁదెలిసి యా
మోదః॥ ౧౭౩॥

తా. శిష్యా, సూక్ష్మవియందు లేనిచేకటి తనకుదానే గలిగి వ్యాపించి సూర్యోదయముకాగానే తానెందును నిలువలేక మాయమై పోవును, అట్లే పరిపూర్ణము నందును నెఱుకలేదు. లేకయే నెల్లడల వ్యాపించి యుండును. అట్టి మాయా స్వరూపమైన యెఱుక పరి పూర్ణమునుదర్శించిన వెంటనే నిలువలేక మాయమైపోవును. గురువు తనకటాక్షముచే బ్రహ్మాండ మెఱుకలయొక్క భ్రమనుండి విడిపింపజేసిన పినప భ్రాంతులేవియు నుండవు. ౧౭౪.

కం॥ లేదులేదనుచు నెందఱు వాదించిన లేకపోదు పరిపూ
ర్ణముతాఁ । బోదుపోదనుచు నిలిపినఁ । బోధనియనుకోకు మె
ఱుకపోనే పోతుంది ♦ గట్టిగ లేచి పోనేపోతుంది ♦ వాదభేద
ములేనివారిచే నెఱుకను । పాను కదలిం చెను పద్ధతి నెఱిగినఁ బో
నేపోతుంది ♦ గట్టిగ లేచిపోనే పోతుంది॥ ౧౭౫॥

తా. శిష్యా, పరిపూర్ణమును ఎందఱై నను లేదులేదు అనిచెప్పి నను అది లేకపోదు. అదియుండియే తీరును. ఎఱుకను నిత్యము నిత్యము అని ఎన్నిమార్లు చెప్పినను అదికడకుట నశించియే పోవుచున్నది. ఎఱుక నశించియే పోయితిరును. పరిపూర్ణమై న మహాత్ములచే ఎఱుకను నమూలముగా నశింపజేసిడు సచలబోధయొక్క యుపదేశము చెందిన

యెడల ఎఱుక నశించియే పోవును. నిశ్చయముగా పోవును. దీనిని బాగుగా నమ్ముము. ౧౭౪.

కం॥ మేనెఱుకల రెంటునునొక | దానినినెడఁబాసి చేయత
రమాపనులన్ | మేనికి నెఱుకకుఁగావున | మేనన నెఱుకెఱుకయనిన
మేననియెఱుంగు ♦ రెంటినినీవు నేననియెఱుంగు ♦ యెఱుంగినీటి
ఁజో బయలునెఱిగి మేనెఱుకల | తిరిగిచూడకు చూడగురుని పా
దములాన మేననియెఱుంగు ♦ రెంటినినీవు నేననియెఱుంగు ॥ ౧౭౫ ॥

తా. శరీరమును ఎఱుకయు ఒకదానిని ఒకటి యెడలి ఏ పనియై ననుచేయజాలవు. శరీరమన్నను ఎఱుకయే, ఎఱుకయన్నను శరీరమే. ఈ రెండును ఒక్కటేయని తెలుసుకొనుము. వీటిసహాయ్యంబును పరి పూర్ణమును నెఱింగి శరీరమును ఎఱుకను మరల చూడకము నీయొక్కసద్గురుని పాదమాలాచగా వాటిని మరల చూడకుము. ౧౭౫.

కం॥ మరుపు సుష్టుక్తియుమూర్ఖయు | మరణంబుసమాధియు
నుచు మానవు లెఱుకన్ | దొంగిని నరునిశరీరము | నెఱిగెద
రా నరుఁడుమేను నెఱుంగఁజోయన్న ♦ తన నై నఁ తానెఱు
గఁజోయన్న ♦ యెఱుంగుంజినవాఁడు తిరిగిపుట్టుచునుండు | తే
దిగిపుట్టఁడువాఁడుగుఁజోధగల్గిన నెఱుంగఁజోయన్న | తనై నఁ
దానెఱుంగఁజోయన్న ॥ ౧౭౬ ॥

తా. శిష్యా. మఱివు నిద్ర మూర్ఖ మరణమును నీ నాల్గింటిని యోకులు సమాధియందురు. ఎఱుకచే విడువ బడిన శరీరమును ఎవరును ఎఱుగలేదు. సమాధి యందుండు మరుడఁడు శరీరమును ఎఱుగజాలడు, తిన్నతాను ఎఱుగజాలడు. అట్లు ఎఱుగని వానికి చావు పుట్టుకలు తప్పవు, సద్గురూపదేశముచేత పరిపూర్ణమును గన్నవారలకు జనన మరణావస్థలు గలుగవని ఎఱుంగుము. ౧౭౬.

కం॥ పరిపూర్ణ మెఱుకలివియని | యెఱుంగని బయలందులే
నియెఱుకతనకుఁదా | నరుడెంచుట సరుశిష్యుల | తెఱగునమా
ట్లాడి రెంటి తెలిసి తాఁడనును ♦ ఆపై మాట పలికేదేదికను ♦
అరిమిలేక నేనెఱిగించినట్టియీ | గురుబోధ సాక్షుల నెఱుగ
క తెలుపఁ బలిసి తాఁడనును ♦ ఆపై మాట పలికేదేదికను ॥ ౧౭౭ ॥

తా. ఇదిపరిపూర్ణము, యిదిఎఱుక అని గురుతుపట్టజాలని పరిపూర్ణమునందు, లేని ఎఱుక తానుగానే జన్మించి గురుశిష్యులవలె వాచులాడి పరిపూర్ణమెఱుకలరెంటిని తెలుసుకొని తానుఎందునునిలు నజాలక పారిపోవును. ఎఱుక అట్లుపోయిన వెనుక నెఱుగునారు ఎవ్వరులేరు నేను నీసందేహములెల్లను జాయున ట్లుపదేశించిన నీపరిపూర్ణభాదను నీవు అపాత్రులకు నుపదేశము చేయవలదు. ౧౭౭.

కం॥ మఱుపునుఘృత్తియు మరణము! పరిపూర్ణంబునకు సాటిపరిచియెఱుకకున్ | మఱినాదిమేల్కపుట్టువు! లిరుదెఱుంగులనెఱిగి యెఱుక నెగరఁజిమ్మాయి ♦ ఆపై నుండె డెఱిగేదెట్లయి ♦ గురుమంత్రమిదెసుమ్మి మఱువకయేప్రాద్దు! స్మరణజేసితి నేని తిరిగిపుట్టువు నీవట్లగఁజిమ్మాయి ♦ ఆపై నుండెదెఱిగేదెట్లయి॥ ౧౭౮॥

తా. మఱుపు, నిద్ర, మఱణము వీటితో పరిపూర్ణంబునకు పోల్చి ఎఱుకను, జ్ఞానము. మెలకువ. పుట్టుకవీటితో బోల్చియీయెఱుక విధములను జాగుగా తెలిసికొని ఎఱుకను సరింపచేయుము. యిది గురుమంత్రము. దీనిని మఱచిపోకుము. దీనిని ఎల్లప్పుడునుస్మరించుచుంటి నేనికుచాపుపుట్టుకలు కలుగవని తెలిసికొనుము. ౧౭౮.

కం॥ క్షీతిలోనసరుషుపకావి! స్మృతినివెలికక్కి మరలనాకు నె యతిసం! స్మృతివిడిచి తిరిగిపూనునె | వితరణశాలిచ్చినట్టిని త్తమడుగునా ♦ సత్యశాలినత్యముడుగునా ♦ ప్రతి లేనిగురుబోధితిజెంది యెఱుక నీ | గతి సంగ్రహించడు కృతకృత్యుడిచ్చి న విత్తమడుగునా ♦ సత్యశాలినత్యముడుగునా॥ ౧౭౯॥

తా. శిష్యా, సరుషు, సమనముజేసిన షడ్రసోపేతాన్నమును మఱలగ్రహింపరు. బుద్ధిమంతుండైనవాడుతాను, నీవిగానిచ్చిన ధనమును పరిగ్రహింపజనుషు. సత్యవ్రతుండైనవాడునుసబద్ధమాడనొల్లడు. సన్మరుకటాక్షముచేప్పరిపూర్ణమునెఱిగినజ్ఞానియెఱుకనుమరలగ్రహింపడు.

కం॥ మఱుపన తొలిమేనులు మూ | డెఱుకన నాలవశరీర హిరణ్యకేశు | పరిపూర్ణ మవలిది యని | యెఱుకను గురువాక్కుచేత నెగరఁజిమ్మను ♦ పోవును లేనియెఱుక నెఱిగినను♦

ఎత్తిగేదే లేకుండు నేమో యావలి జూడ । నెత్తిగేవా రెవరింక
నింతేచా లెఱుకను నెగరజమ్మినను ♦ పోవును లేని యెఱుక నె
ఱిగినను॥

౧౮౦॥

తా. మఱుపనగా ఆదిదేహములుచూచును అనియెఱుంగుచది.
అవియెవ్వియన స్థూలసూక్ష్మకారణ. శరీరములు. నాలువశరీరము [అన
గామహాకారణశరీరము]యెఱుకయని దెలియుము. ఎఱుకయు మఱు
పును రెండును నొక్కటేయని యెఱుంగుము. వీటిని మించినదే పరి
పూర్ణమని యెఱుంగుము. గురునిదయచే నెఱుకను పాఱజమ్మినయెడ
ల నెఱుగువారెవరును నుండరు. పరిపూర్ణము నెత్తిగిన తరువాత
ఎఱుక పాటిపోవును.

౧౮౦.

కం॥ నానావిధావయవములు । నానావిధ నామరూప సట
సలు మాయల్ । నానావిధములయూహలు । నేనను నెఱుకం
దునిన్ని నిబిడమైయుండు ♦ బయలును గనితా నిలువలేకుండు ♦
నేను మేనులు రెండు లేనే లేకుండిన । మేను లేనది లేక యేనిలిచేజెల్ల
న్న నిబిడమైయుండు ♦ బయలును గనితా నిలువలేకుండు. ౧౮౧.

తా. అనేకవిధములైన అనయవములును అనేకవిధములైన
నామరూపక్రియలును, మాయలును, అనేకవిధములైనట్టి యూహలు
ను, నేననియహంభావము జెందియుండునెఱుకయందునిండియుండును.
పరిపూర్ణమును గాంచినవెంటనే తాను నిలువజాలక పాటిపోవును.
దేహములేనియెడల నాత్మయు నుండజాలదు. కావునశరీరాత్మలు రెం
డునుపశించును.

౧౮౧.

కం॥ జగమువలన సంకల్పము । జగమా సంకల్పమునను
జనియించును వే । అగుపడదుజన్మమందిరి । మగుపడి దెడఁ
బాసినిల్చి వారెండెన్నటికి ♦ బయలునుగనిన నివిదెండెన్నటికి ♦
ఇకఁదలఁచుఁబోకు మివిబుట్టుటుళ్ళిక్కీ । మృగజాలమగుపడమ
ధ్యంచెత్తిగిన మాట్కి నీరెండెన్నటికి ♦ బయలును గనిన నివిరెం
డెన్నటికి॥

౧౮౨॥

తా. జగత్తువలన సంకల్పమును, సంకల్పమువలన జగమును
గలుగుచుండును. ఒకదానికొకటి కారముగాచున్నది. ఈరెంటికిని

కారణమైనది మరియొకటి యున్నదని జెప్పటమనిగాదు. ఈ రెండునుకొ కదాని నొకటిచిప్పెట్టి నుండజాలదు. ఇవి రెండును పరిపూర్ణము ద ర్శించినయెడల నశించును. మరిలవీటి కెన్ని యుగములకై నను పుట్టుకక లుగ నని తెలిసికొనుము. మృగత్వస్థలను నేలాగుమధ్యయని యెఱుంగు చుమీ అట్లనిరెడిసి నిజముగానవిగా నెఱుంగుము. వాటినికమీదట తలంపకుము. ౧౮౨.

కం॥ పరిపూర్ణమనెను పలుకే । యెఱుకను నల్పాత్మనముల నెచ్చు గనినక । దివ్యమైయున్నది గనుగొన । నెఱుకను నల్పా త్మముల నిక గట్టిపట్టు ♦ ఎవరికి దెలియ దిది, మూల గుట్టు ♦ గురుమూర్తి కరుణచే నెత్తి పైనితి వేసి । బరిపూర్ణబోధను పదులు దెలిపిన బోధ నికగట్టిపట్టు ♦ ఎవరికి దెలియ దిది మూలగుట్టు॥ ౧౮౩।

తా. పరిపూర్ణము నొక శబ్దముగాదు. దాని నిట్టిదని జెప్పటను మాటలకు దిక్కుముగాదు. ఎఱుకై తేవో కొంచె మక్షరము లనగా త్రయాక్షరిగానున్నది. చిన్న పేరు గలదిగావున అందరి నోటియందును స్థిరముగానున్నది. అట్టి యెఱుకను నిక గట్టిపట్టుము. గురునికరుణచే పరిపూర్ణమును గలి యెఱుకను గట్టిపట్టుము. ఇది పరమరహస్యము, ఇది యెవ్వరికిని దెలియదు. ౧౮౩.

కం॥ చూపించి చూపరానది । చూపించితి దానినుండజూ చితివిగదా । చూపించగ నా దెలిదీ । నేగ్రాద్ధిక దలచబో వు మిదెగురుబోధ ♦ నిన్నంటదితన ప్రబోధ ♦ నాపాపనాకూన నాచిన్ననాయన్న । నాపెన్నిదానమ నాత్మముల కొండ ♦ ఇ దెగురుబోధ ♦ నిన్నంట దితనప్రబోధ॥ ౧౮౪॥

తా. చూపించియిట్టిదని జెప్పటకునలవికానిదియు మాడలేని దియునైన పరిపూర్ణమును నీ కెఱిగించితి. దానిని నీవు బాగుగా దెలిసి కొంటివిగదా. చూచునదియైన యెఱుక యిదేను. దీని నికదలచవలదు. ఇదియేనచలబోధ ఇతరమతిములవారిబోధలు నీమదికక్కవు. నాబిడ్డ నాకూనా, నాత్నిమా, నానిన్నెవమా, దీని బాగుగా దెలిసికొనుమని ప్రేమతో గురువుచెప్పును. ౧౮౪.

కం॥ నామము చూపము నటన | స్తోమము బయలందులే
దు చూడుమునీవా | నామముచూపమునటన | స్తోమము నెఱు
కందుగలవుచూపమి నిజము ♦ బయలెఱుకల జూచిచూడకు
ము ♦ వేమాఱునేనెంత వినజెప్పినగాని | సీమార్గమె తప్ప యి
కలేదు చెండనది చూడుమి నిజము ♦ బయలెఱుకల జూచిచూ
డకుము॥ ౧౮౫॥

తా. నామరూపక్రియలనెఱు వృత్తిశ్రయము పరిపూర్ణమునందు
లేదు. లేదని బాగుగానమ్ముము. పరిపూర్ణ నామరూప క్రియా కహి
తము నామరూపక్రియలతో గూడికొన్న జెఱుక. బాగుగా జూచి
తెలిసికొనుము. పరిపూర్ణమునుజూచి యెఱుకను జూడకుము [అనగా
నెఱుకను త్యజింపుమనుట.] నే నెన్నిమాఱులు నీకు జెప్పినను దీనినే
జెప్పుచునుగాని యింకదేనిని జెప్పురు. ఇదియె సరిమైనత్రోవ. కావున
దీనినే జెప్పుచుని జెలియుము. ౧౮౫॥

కం॥ గురుడు గురుబోధ శిష్యుని | క్షిప్తిగతుడు వేగ శిష్యు
క్షిప్తిగతుడే॥ ఇరువురునై శాస్త్రసర | కర్ముములవలెజెలిగి
యనల పొడిచూపరోయి ♦ అట్లనేని విక్కడ జెలియుమోయి ♦
పరిపూర్ణ మెఱుకల నెఱిగియా మీదట | నెఱుకనువినుచు కే గు
రుబోధ నెఱుగుము పొడి చూపరోయి ♦ అట్లనే నీవిక్కడ జె
లియుమోయి॥ ౧౮౬॥

తా. శిష్యాగురుడు నిజశిష్యునకు నుపదేశించు వేగయందును,
శిష్యుడు పట్టు గురుముఖమున నుపదేశము పొందు వేగయందును, గురు
శిష్యులిద్దరు సన్ని కిష్టరములగీతి దేజంల్లినవిదమ గనబడరు. అనగాతిరు
వారి సారిద్దరిని భేదభావముండదు. పరిపూర్ణ మెఱుకల పొందిని యె
ఱుకచేసేసింగి పరిపూర్ణ మును నిజమొనదిగాను, ఎఱుకను కల్లగానుదె
లిసికొని, యెఱుకనుత్యజించుటయే నుత్తిమమైన ఉన్నతి, దానికి మించిన
పదతిలేదు. ౧౮౬.

కం॥ సలికొనిట తత్పతితి | తృప్తికొనిట సలియుచేడెవరించి
కడుక | రతితెని మేలుకని సు | స్థితుడై యొకనొకరు కలిగి
చేష్టచెల్పుచురా ♦ స్థితిపలియాచేష్ట చెల్పుచురా ♦ ప్రతిలేనిగు

రుబోధ స్థితిజెంది యట్లేసం । తతితీరిగి లేనెఱుకగతి యిట్టిదన
రానిచేష్ట దెబ్బకురాఁ సిగ్గెడలి యాచేష్ట దెబ్బపుకురా॥౧౮౭॥

తా. భార్యాభర్తలిరువురు నాలింగనాది రతిక్రీడలయందు ప్రా
ద్దుభుచ్చి ఉదయము నిదుర మేల్కొన్నప్పుడు, రాతిరియందు తాము
కామోద్రేకంబున నొనరించిన క్రీడావిశేషములను సిగ్గువిశిచి పరస్పర
ము చెప్పుకొనుదురా, చెప్పుకొనకు సాటిలేని యీపరిపూర్ణబోధను
జెలిసికొని యెఱుకను సబద్ధమని విశిచిపెట్టినవిదప, ఎఱుకయందు తా
ము పశినచాట్లను చెప్పుకొనరు. ౧౮౭.

కం॥ రానిదిపోనిదిబయలని । లేనిదియెఱుకనుచునీకు లెస్స
గద్యభమా । దాకను నీవీమంత్రము । మానకజపియించుదుం
దుమాబుద్ధిశాలి, లేనిదెలేదు మఱువకీజోలీ ♦ లేనిదెలేదనిపూ
నినిశ్చయమైతే తానొక్కఁడునుగానియెట్లను వినుమాబుద్ధి
శాలి ♦ లేనిదెలేదు మఱువకీజోలీ ౧౮౮॥

తా. చావుపుట్టుకలు లేనిది పరిపూర్ణమని యు, ఎఱుక నిజమై
నది కానియు [అచగాలేనిదనియు] సీచుదృశముగా సమ్మృవఱుకునీమం
త్రమును జపియించు చుండుము. లేనియెఱుక యెన్నటికిని లేనెలేద
నియెఱుగుము. దీనిని మఱువకుము. ఉండునది ఒక్కటియేను. అదియే
పరిపూర్ణము దానికంటె వేరైన దేదియు లేదు. ౧౮౮.

కం॥ ఉన్నదిపరిపూర్ణములే । దెన్నటికిని నెఱుక యనచు
నిదిదృశమాదా । కెన్నుమునే బోధించిన । తిన్ననియీ బోధ
శిష్యతలక మఱువకుమీఁసుజనులమ్రొలపలుక నెఱువకుమీ ♦
నిన్ను కుమతులు వచ్చి నీబోలెడిగిన వారి కెన్నివిధముల నీవె
ఱిగింపకిది శిష్య తలక మఱువకుమీ ♦ సుజనుల మ్రొలపలుక
నెఱువకుమీ॥ ౧౮౯॥

తా. శిష్యులలోతలకము వంటివాడా, ఉండునదేపరిపూర్ణము.
లేనిదే యెఱుకయని సీకుమనోనిశ్చయము కలుగువఱకు నీ పరిపూర్ణబో
ధను మఱువకుము. దీనినిగుఱించి పెద్దలయెదుట మాటలాడుటకు వెను
దీయకుము, సజ్జనులకు నీబోధను జెప్పుమునుటకు జరులు నిన్ను నడిగిన
చో వాదలకీ పరమరహస్యమును జెప్పకుము. ౧౮౯.

కం॥ పరిపూర్ణ మెఱుకలనునే! నెఱిగించితి నీవురెంటి నెఱిగితివిగదా! యెఱుకను గురుదక్షిణగా! మఱి వేగిర మిమ్ము వట్టిమాట లేమిటికి ♦ నెఱుకతో నింక గూటమేమిటికి ♦ బరులు నేననియెడు భావ మభావమై; నిరతము నొకగీతి నిలిచి యుండుము వట్టిమాటలేమిటికి ♦ నెఱుకతో నింక గూట మేమిటికి॥

౧౯౦॥

తా. పరిపూర్ణము, లేనియెఱుకలనురెంటిని నీకు బాగుగా దెలియజెప్పితిని. నీవును దానిని బాగుగా దెలిసికొంటివనినమ్ముచున్నాను. నాకు గురుదక్షిణగా నీవు యేమియు నివ్వవలదు. ఎఱుకనుయిచ్చిన జాలును. అనగా నీవు యెఱుకను శ్రవణించుట యే నాకు గురుదక్షిణ ఎఱుకతోటి సాంగత్యమున కెప్పటికిని నలగు. నేను నీవు అనుభేదబుద్ధినికలిగియుండకును నీవెన్నటికిని పరిపూర్ణమును నమ్మి ఒకేతీరున నుండుము. ౧౯౦

కం॥ పరిపూర్ణ మెఱుక లివియని! గురువరుడెఱిగించి యెఱుక కూటమియైనాన్! గురునకు గురువే సరియని! మఱి శిష్యునకింక నోట మాటవెప్పునా ♦ పోయినయెఱుక మళ్ళిచు ఘృనా ♦ గురుశిష్యులనియెడుగురుతున్న దెఱుంగక! నిరతము నొకగీతి నిలుచున్న బయలుందు మాటవెప్పునా ♦ పోయినయెఱుక మళ్ళిచుచున్నాన్॥

౧౯౧॥

తా. ఇయ్యది పరిపూర్ణము. ఇయ్యది యెఱుకయనియునందులో, యెఱుక లేనదనియు దెలియజెప్పి, యెఱుకయొక్క సాంగత్యమును మాన్పుటకు గురుడే సమర్థుడు. ఇంకెవనికిని సాధ్యముకాదు. అట్లు గురుడు పదేరించిన పిమ్మట శిష్యునకు నోటజెప్పటకు నొకసందేహమేనియునుండదు. సందేహములన్నియు తీరును. అట్లు నా అదోలబడిన యెఱుక మఱలరాదు. గురునకును శిష్యునకును భేదములేని పరిపూర్ణమునందు సందేహము లేవియునుండవు. ౧౯౧.

కం॥ సిరమగు పరిపూర్ణమున! సిరమగు నీ యెఱుకయెఱుక కెలియుజగములం! దెఱిగిన దెఱుకేగదస! గురుకృపచే నెఱుక పోన గురుశిష్యులేరి ♦ నోరెత్తక మఱివిననోరి ♦ గురుని పాదములొన గుఱుతు లేనటువంటి! పరిపూర్ణ మొకటుండు ప

లుక రాదట్లుండుగురుశిష్యులేరిఁనోరె తక మణివినరోరి॥౧౯౨॥

తా. పరిపూర్ణమునిత్యము. ఎఱుకయో అనిత్యము. యీజగత్తునం
తయు నెఱుగునదియే ఎఱుకయని తెలుసుకొనుమా ఇట్లు ఎఱుక పరి
పూర్ణమునుదర్శించి తానుపోయినపిదప గురుశిష్యులకు భేదములేదు.
అనగా అన్ని భేదములును నశించుచున్నవి దీనికి ఏమియు బగులుచె
ప్పక వినుము. నీగురునితోడు గుఱుతు లేని నామరూప క్రియారహి
తమైన పరిపూర్ణము ఒక్కటియే యున్నదని తెలియుము. దానినియి
ట్టిదని వర్ణింప మాటలక సాధ్యము. ౧౯౨.

కం॥ గురుండచలము నెఱుకనుదహి కెఱిగించిన శిష్యుండె
ఱిగి యెఱుకై యుండె॥ ఎఱుకను నిలువకుమనినను! నెఱు
కనువిడనాడి శిష్యుండెట్లుండునంటె ♦ నట్లనెనేని నెట్లుండునం
టె ♦ పురుషుడులేనట్టి పాలతి సౌందర్యము । మణిమణిగలి
గుండి మణి లేకట్ల నెయంటి నెట్లుండు నంటె ♦ నట్లనెనేని నెట్లుం
డునంటె॥ ౧౯౩॥

తా. స్వరూపుడనాటిలేని పరిపూర్ణమునుఎఱుకనురెంటినియెఱి
గించినపిదపకూడా శిష్యుడు ఎఱుకయందుండుటం గాంచి శిష్యునకు
ఎఱుకను త్యజింపుమని ఆజ్ఞాపించిరి. అట్లెరుకను త్యజించినశిష్యుడు
ఏలాగు నుండుననగా గతించిన పురుషుడుగలనుందరి ఏలాగు విర
క్తియై యుండునో ఆలాగుననే శిష్యుడును ఈ ప్రపంచముపై యి
ష్టములేక విరక్తుడుగా నుండును. ౧౯౩.

కం॥ ఎఱుకను విడనాడినయా! పురుషుని స్థితి యెట్టిదనిన
పొందుగ వినుమి! సరిపడుసరిపడదనకను । సరిగా వర్తించు
చుండు సమరసబుద్ధి ♦ కార్యములందు సహజప్రబుద్ధి ♦ పరి
పరివిధముల బరువులు పెట్టడు । మఱి వైరాగ్యముచేత మా
నుకొనియుండెడు సమరసబుద్ధి । కార్యములందు సహజ
ప్రబుద్ధి॥ ౧౯౪॥

తా ఎఱుకనుత్యజించిన పురుషుడేలాగునుండుననిన తెప్పెదనా
లకింపుము. అతను యిదిబహువిధములైన చెప్పకకడపటన్యాయమా
ర్గముననేప్రవర్తించుచుండును. ఎల్లకార్యములయందుస్వభావ విహి

తమైన బుద్ధితో మెలంగుచుండును అతనికి జేసినవైనను రాగానురాగ ములుండవు. అట్లుమిక్కిలి విరక్తిచేత కార్యములు చేయకయునుండడు, అనగా అతడు నొకదానిపైనను ఎక్కువ ఆశ లేక కార్యములు జరిపించుకొనుచుండును. అతనికివైరాగ్యముగానివాంఛగానిఅపరిమితముగానుండదు. అన్నియు సమముగానే యుండును. ౧౯౮.

కం॥ కలమేలుకొన్న పురుషుడు | కలలోపలి బాములెఱుగఁ గలిగుండకయే | దలపోయ లేరుగురుక్మపద | దెలివొందిన వారికింకతిప్పలున్న వాఁ | తెలుపరకొద్దిగొప్పలున్న వాఁ | తలదండ్రీ దొరతాత్తులదైవమాపులు | కలబాంధవులు దేశికులనినమ్మిననికతిప్పలున్న వాఁ | తెలుపరకొద్దిగొప్పలున్న వాఁ || ౧౯౯॥

తా. స్వప్న మందుచూచినకష్టములను మేల్కొనినపిదపమనుష్యుడు చూడజాలడు. స్వగురుని కటాక్షముచే జ్ఞానముచెందినవారికి ఏలాటిసంకటములున్ననుగలుగవు వారికిఅపరిమితసుఖములును గలుగవు అనగా సుఖదుఃఖములు సమానముగా నుండుననియు నేదియుమితిమిరియుండదనిన్ని భావము గురుడేతల్లి గురుడేతండ్రీ గురుడే దొర, తాత, కులదైవము, మిత్రుడు, బంధువు, సర్వమును అతడే అనినమ్మియుండువారిని ఏలాటికష్టములను చెందజాలవు. ౧౯౯.

కం॥ ఈరితిస్థితిగలిగిన | నేరుపుశాలితరజనులనిందాస్తుతుల౯ | దారేగిచెయఁడెన్నడు | వారులుమఱిచేసిరేని వలదనియనఁడు | చెవియొగ్గికావలెననివినఁడు | వారు మీవారుమా వారువీరనుకొంచు | సారెకు వీరీతో పోరాడెవారిని వలదనియనఁడు | చెవియొగ్గికావలెననివినఁడు॥ ౧౯౯॥

తా. ఇట్టియునికిగలవాడైన [అనగాగురుని నమ్మియుండిన] బుద్ధిమంతుడింకెవ్వరినిదూషింపడు, భూషింపడు. తానే కార్యమునందును కోపము చెందడు ఇతరులు కోపముచెందినయెడల తాను వద్దనియు జెప్పడు. ఇతరులసమాచారమును తాను చెవియొగ్గి పూనికితోవినడు ఎవరైనను పోట్లాడుకొనుచుండినయెడల వలదనియు జెప్పను. ౧౯౯.

కం॥ ధ్వని మొదలగు తన్మాత్రాలు | గనుగొనఁగా లేక మైన గాన్పించనిచో | టును బట్టబయలుగాఁగని | ధ్వని మొ

దలగుతన్మాత్రలున్న దాని నెఱుంగకను, గనియారెట్లోదాని
నెఱిగిఉనికింగలిగినయట్టి ఘనుని సన్నుతిసేయ । జనులకుశ
క్యమంచనరాదు దాని నెఱుంగకను, గనినీరెట్లోదాని
నెఱిగియును॥ ౧౯౭॥

తా. దేనికై యె శబ్దస్వరూప రసగంధములనెడు పంచత
న్మాత్రలతోడి సాంగత్యములేదో అదియే పరిపూర్ణమనియెఱుగుము
ఎందుననై యె శబ్దాది తన్మాత్రలు గలవో అదియే యెఱుకయని యె
ఱుగుము ఈ రెంటియందును నిత్యమైన పరిపూర్ణమును నెవ్వడైతేనె
ఱుగుచున్నాడో ఆమహాత్ముని పొగడుటకు నెవ్వనికిని శక్యముగాదని
యెఱుగుము. ౧౯౮.

కం॥ నామదిలెస్సగవినుమీ । సామాన్యంబనుచుఁజూడఁ
జనదీబోధక । ప్రేమాతిశయమునం గని । వేమాటిదిగురుని
నోటవివలెనుమ్మీ, నిత్యముచదువుకొనవలెనుమ్మీ, నామ
రూపక్రియనటనలు గలిగిన దేవస్తులెదాని నెఱునిల్వనీయ
కు వివలెనుమ్మీ, నిత్యముచదువుకొనవలెనుమ్మీ॥ ౧౯౯॥

తా. నేజెప్పబోవుదానిని బాగుగావినుము. ఈబోధను సామాన్య
మైనదిగా నెంచకుముదీనిని యనేక తేజలు గురునినోటనుండియత్యాద
రముతో వివలయునునుమా. లేనిచో ననుదినము నీయచలబోధను
గుఱించిన పుస్తకములను పారాయణముసేయవలయును. నామరూప
క్రియాసహితమైన యెఱుకను నెందునునిలువనీక పాఱదోలుము. ౧౯౯.

కం॥ నేమొదటనిన్నుఁగనుగొని యేముక్కలు నీదు చెవి
లొ నిమిడించితి నో! యాముక్కలమూడింటిని । నేమాత్రము
మఱువకుండ నీబోధనిస్తి, నందుకె నింతగాబోధజేస్తి, ప్రే
మతోఁజదువుమి నేమాత్రకెప్పుడు! కామితార్థమలిచ్చునీమ
ముతోఁజుతనీబోధనిస్తి, నందుకెనింతగాబోధజేస్తి॥ ౧౯౯॥

తా. నేనునిన్ను మొదటగన్నప్పుడు యేమాటలపుడునీమనస్సు
ననాటునటుల నీచెవియందూదితినో ఆమాటల మూడింటిని మఱు
వకుము. పరిపూర్ణము నిత్యము, ఎఱుకనిత్యముకానిది. కావున మఱుపు
తెఱపుగలయెఱుకను త్యజింపుము అను నీమూడువాక్యములను మఱచి

పోకుము. నిపుమరువకుండ సుండుటకొఱకై నేనిన్ని మారులు చెప్పినదే చెప్పుచున్నాను. దీనిని మఱువక దీనిప్రకారము నడుచుకొంటివేని నీవు కోరినదన్నియు నీకు సమకూరును. ఈ బోధయొక్క నియమముతో నుండుము. అనగా నీబోధప్రకారము నడుచుకొనుమనుట. ౧౯౯.

క॥ అన్న ముదిన్న నునాకలితిన్న గనీరంబుద్రావత్పవ్యయు
రోగం । బెన్నంగ నౌషధ సేవను జన్నక్రియ నై టుక నిల్వజాల
దోయన్న ♦ యీబోధనీ చెవులతో విన్న ♦ కన్నులతో జూచి
కడమట్టజదివిన । నిన్నంటి సీయెదుట నిలుచుండి కనుగొనజా
లదోయన్నా ♦ యీబోధనీ చెవులతో విన్న॥ ౨౦౦॥

తా. శిష్యా. కషపాఱుధుజించుటచేక్షుద్వాధయు, నీరుగుడుచుట చేపిపాసయు బౌషధ సేవచే రోగ బాధయు నేలాగుపోవునో అట్లే పరిపూర్ణబోధను గురుద్వారమున నెఱిగిన పీమ్మట నెఱుకయు నిలువక పాటిపోవును. నీవీపుస్తుక మంతయు సాంగముగా జదివి పరిపూర్ణమును దర్శించినపిదప ఎఱుక యెట్లు నిలువజాలక పాటిపోవును. ౨౦౦.

క॥ జననమరణ ప్రవాహము । లగచును సీబోధ పట్టుడిని
సాధువులి । చ్చిన నొల్లకుండివారల । జనునపుడాబోధమీద జని
యించు ప్రేమ ♦ వెదకెదరి వెల్లజన చేష్ట లేను ♦ యెఱిగి చివీకు
నేవిన జెప్పవలసెసి । వును సీబోధను నొల్లననకు దొరకదు మళ్ళి
జనియించు ప్రేమ ♦ వెదకెదరి వెల్లజన చేష్ట లేను॥ ౨౦౧॥

తా. పరిపూర్ణ బోధ జననమరణములను నాశముజేయును. దీనిని వినుడు అనియు కషహత్కండుపదేశము చేయవచ్చెనేని, కొందరు మూఢులు వానిని బెడచెవిపెట్టి వినకుందురు. అట్టి మహత్కండుపోయిన పిదప నాతనిపై యనురాగముగలవారై యీతనిని వెదకుదురు. సమయమునందు నిరాకరించి నందులకు వగతురు. ఇదియంతయు జన సామాన్యమే యని యెఱుంగుము. నీవును లోకమావలె నిరాకరింపక నేజెప్పినదానిని సావధానముగా నాలకింపుము. ౨౦౧.

క॥ మఱుపుకు దన్నాత్రలుగల । వెఱుకకు దన్నాత్రలున్న వీరెం
డాక లే । పరిపూర్ణమునకు లేవని । పరిపూర్ణం బెఱుక గాదు పరికించ
వోయి ♦ వెదికినదీని పాటిలేదోయి ♦ పరిపూర్ణ మెఱుకలబరి

శోధించి గ్రంథము రచియిస్తే మరువక పరిపూర్ణముమఱుపు
గాదోయీ ♦ వెదికినదీనిసాటిలేదోయీ॥ ౨౦౨॥

తా. మఱుపునకు శబ్దస్వరూపి పంచతన్మాత్రలు గలవు శబ్ద
స్వరూపులెఱుకకునుగలవు. ఈ యెండును ఒక్కటేయనియెఱుగుము. పరి
పూర్ణంబునకు శబ్దస్వరూప సహపగంధములేవియులేవు. పరిపూర్ణము
ను, ఎఱుకయునొకటేగాదు. నీవు బాగుగా నాలోచించిచూడుము. ఎక్క
డవెదికిననుపరిపూర్ణమునకు సమానముండదు. పరిపూర్ణముమఱుపుగా
దనిదెలియుము. పరిపూర్ణ మెఱుకలరెంటిని బాగుగా విచారించియే
గ్రంథమును వ్రాయుటకుఁ బూనితిని. దీనిని బాగుగాదెలిసికొనుము.

కం॥ అందముగానద్దగంధము । చందమువినిపింతుదానిజది
విసవినినన్ । ముందుగ బయలెఱుకై యేసందునలేనెఱుక లేకజన
వలెనుమ్మి ♦ మదినిదెవినిచదువుమి నమ్మి ♦ యెందుకునీకింకనితర
శాస్త్రములతో । లందుగురైఱిగిపోదదిగానదీ యెఱుక జనవలె
నుమ్మి । మదినిదెవినిచదువుమి నమ్మి॥ ౨౦౩॥

తా. శిష్యా, నీకీగ్రంథమును బాగుగా వినిపింతును. దానిం
జదిపిననైనను వినిననైనను నీవు మొదట బయలెఱుకలరెంటినిదెలిసి
కొని యెఱుకనుపారదోలుదువు, కావున నీగ్రంథమునే జదివినమ్మ
ము ఎఱుకనశించిపోవలయును. ఇతరశాస్త్రములనుజదివి వాటినేన
మ్మిన యెడల నెఱుకపోజాలదు. కావున నీవు దీనినేజదువుము. ౨౦౩.

కం॥ చక్కెరమొక్కనిరోగులు । జక్కెరమాధుర్య మెఱుగ
జాలరటువలెన్ । మక్కువతో వినివిడువక । చక్కగగ్రంథార్థ
మెఱుగజాలరాజనుల ♦ కావుననీవుచాలించిపనులు ♦ చొక్క
మీగ్రంథముచూడుముకొనవెళ్ళి నిక్కడితోజన్మమెత్తవునరి
తెలియఁజాలరాజనులు ♦ కావుననీవుచాలించిపనులు॥ ౨౦౪॥

తా. చక్కెరనుదినియుండని రోగులు చక్కెరయొక్కమా
ధుర్యమును జూడజాలరు. చక్కెరను తినిననేగదా దానియొక్కరు
చి దెలియును అట్లే శ్రద్ధాసక్తులతో నీగ్రంథమును విసనియెడల, గ్రం
థార్థమును దెలియజాలరు. కావున నీపనులన్నియు నటునుంచి శ్రద్ధ
తో నీవుస్తుకమును మొదటినుండి కడవఱకు నేమియు విడిచి పెట్టక

చగుపుము. అట్లుదెలిసికొనిన యెడల నీకింక జన్మములు కలుగవు, ఇది యే నీకడపటి జన్మమగును. ౨౦౪.

క॥ గూఢార్థమెఱిగినతడా! రూఢుండైననతడు గ్రంథరుచి గొనరుభువిన్ | గాఢతరాజ్ఞాసంబున! మూఢుండైయున్నవాడు మొదట నేవినడు ♦ సుజనులపొడముద మొప్పు గనడు ♦ వాడు వీడనరానివాడేగ్రంథమువిని! వాడునిశ్చయమిట్టివార్తలెఱుగని వాడు మొదట నేవినడు♦సుజనులపొడముద మొప్పుగనడు॥ ౨౦౫॥

తా. శిష్యా. గూఢార్థ మెఱిగినవాడును (సాంఖ్యాదిమతస్థుడు) ఆరూఢుండైనవాడును [యోగమునభ్యసించువాడును] వీరిరువురును నీ గ్రంథముయొక్క స్వార్థస్యమునుగ్రహింపజాలరు. ఏలననగా వారును తరమతములను నమ్మినవారుగాన. వారలకీ గ్రంథముమీద మనస్సుపోదు. ఏమియుదెలియనిమూఢునకై తేనోవానికిని మొదలే తెలియదు. అట్టిమూఢుడు పెద్దఁగొప్పతనమును గనజాలడు వాడువీడని భేదము లేకయుండు పరిపూర్ణజ్ఞుడేగ్రంథమునందలిస్వార్థస్యమును బాగుగా గ్రోలును, ఇదినిశ్చయము. ౨౦౬.

క॥ తా బేటితలపుచేతను! దా బేలైయిల యుధార్తిదనరుట దెలియన్ | దా బేటిగర్భమందున! దా బేలై పుట్టకున్నదరమె నితరులకు ♦ సద్గురుబోధట్లరయనితరులకు ♦ నేబోధలెఱుగని నూబోధగలవారి! చేబోధపడయక జేకొన దలచి జెఱిగిమెయి తరులకు ♦ సద్గురుబోధట్లరయనితరులకు॥ ౨౦౭॥

తా. తా బేటియొక్కతలంపుచేత ననగా తా బేలునతెకుత్పితము గాప్రవ రించుటవలన మనుషుడు తానునుతా బేలై (వ్యర్థుడై భూమి యందుక్షుద్బాధాది బాధలం గవ్వబడుచుండును.) ఇట్టివాడులినయొ క్కయపరాధము చేతనే మఱియొక జన్మమునందు తా బేలుగాపుట్టు ను. తా బేలు తా బేలు గర్భమునుండియే జనించవలయును గాని నర గర్భమునందుండి జనించదు. అట్లే ఆరూఢులు మొదలైన వారి కని మూఢులకును నీపరిపూర్ణబోధనుదెలియుటనశక్యము, పరిపూర్ణజ్ఞులనుండియే దెలిసికొనవగును. అదివారి కేదెలియును. ౨౦౮.

క॥ ఈతయపేక్షను మనుజులు | నూతిదరిం జేరినిలిచినోట

గొణగినఁ | ఈ తేలవచ్చు వానికి | జేతులతో నీళ్ళ మీద జేరియీ
దకిను ♦ మును నేర్చిన వాకిదించకను ♦ నీతీరుగ నెదేశి కేంద్రుడు
చెల్పకి | చాతుర్యమునబోధ సాధించనయ్యెనచేరియాదకిను ♦
మును నేర్చిన వాకిదించకను || ౨౦౭ ||

తా. ఈతనేర్చు కొనుటకభిలాషగలమనుజుడు. బావియొద్దకుం
బోయినాకు నీచుటకు రావలయునని వేమూరులు జెప్పినను నీతనచ్చు
నా. రాదు ఈతచెలసిన వానిని నీటియం దీదమనిజెప్పి తానునువారివలె
నేళుదినయెడలనీదవచ్చు నుగాని లేనియెడల రాజాలదు అటులనేనాకు
నచలబోధ చెలియవలయునని జెప్పకొనుచుండినయెడల చెలియదు.
దానినిచెలిసిన పెద్దలయొద్దకుబోయి వారియొద్దదానినిఉపదేశ మొంది
నగాని రాజాలదు. కావున సద్గురువును సంపాదించుకొన వలయును.

కం॥ ప్రవిమలచిత్తుడు శిష్యుడు | సవినయమున దేశికునకు శర
ణాగతుడై త్రివిధప్రసాదములుగొని | భవనాశసితులు లేనిపదతి
వినినఁ ♦ తిరిగిరానిపదతిగనినఁ ♦ భువిలో వానివాకిబోల్చునెవ్వరు
లేరు | అవిరళభక్తియు వానినినొందునీపదతివినినఁ ♦ తిరిగిరాని
కవళిగనినఁ || ౨౦౮ ||

తా. పరిశుద్ధమైనమనస్సుగల శిష్యుడునడకువలో గురునొద్దకు
బోయి అతనిపాదంబులే శరణుననమ్మి, గురుప్రసాదమునుగ్రహించిన
వాడై, చావుపుట్టుకలనుండి విడుదలజేయునట్టియచలబోధను చెవ్వడై
తెగురునియొద్దనుండియెటుగునో వానికిసమానులెవ్వరు లేరనిచెలియు
ముతబోధనుచెలిసకొనిన వానిని, సాటిలేనిభక్తినిపొందును. ౨౦౮.

కం॥ ఉపనయనముగానిచెతా | పనయనముమీదిచదువు
మాహానెఱిగినఁ | విపరీతమగునుదానును | జపలుడుబ్రాహ్మ
ణుడుగాఁచుచర్చించిచూడ ♦ శూద్రుఁడువాడు చర్చించిచూడ ♦
ఉపనయనముచే బోధట్టులాహించనియట్టి కపటచిత్తుడుసా
ధుగణముతో సమమానె చర్చించిచూడ ♦ శూద్రుడువాడు
బర్చి చిచూడ || ౨౦౯ ||

తా. ఒకానొక బ్రాహ్మణుడు ఉపనయనము కానిదే, ఉపన
యమునకుతరువాత సభ్యునిచనుపద్యలనుతానభ్యసించేనేనివిపరీతమ

గును వాడును బ్రాహ్మణుడు కాడు. వానిని చపలునిగా నెఱుంగుము. ఉపనయనమునందు గురుడు నుపదేశము చేయును. ఉపనయనమునగా బ్రాహ్మజానమును దెలియునట్టి కంటిని దెలుచుట. ఉపనయనమునందు గురుపదేశము జెందిన నేగాని ఎవడును బ్రాహ్మజానమును జెందుటకు నర్హుడుగాడు. ఎవడైతే గురునిచే నుపనయనసంస్కారమును జెందకుండు నోవాడు సాధువుగాడు. విచారింబిచూడగా వాడు శూద్రు డానని దెలియుము. ౨౦౯॥

కం॥ మంత్రముచేత సంశ్లేష్టగు తంత్రము లేకున్న గాదు తంత్రముచేతకా మంత్రము లేకను వడిగల । మంత్రము తంత్రము రెండును తిగూడుకొని • కార్యములన్ని జరిగించుపూని • మంత్రతంత్రములలో మర్మముగురు యెఱుగును మంత్రతంత్రములలో మర్మముగురుని చెమఱకూడుకొని • కార్యములన్ని జరిగించుపూని॥ ౨౧౦॥

తా. మంత్రముచేతనే కార్యములు కా జాలవు మంత్రముతో కూడ తంత్రము లేకపోయినయెడల కార్యము కాజాలదు తంత్రముతో కూడ మంత్రము లేకపోయినను కార్యము కాజాలవు మంత్రతంత్రములు పెప్పేగుగానే పనియుచేయజాలవు. మంత్రతంత్రములు రెండునుగూడి యే సకల కార్యములను జేయుచున్నవి. ఈ రెంటియొక్క మర్మము సర్గురునికితప్ప యింకెవ్వరికిని తెలియదు. నీవు శ్రీ గురునియొద్దనుండి యా మర్మమును దెలిసికొనుము. ౨౧౦.

కం॥ సంకల్పాదికగుణములు సంకులమియెఱుకయందు సమకూడును • సంకల్పాదికగుణముల సంకులమనియెదను • జూడజూడ లేదన్న • యీ రెండును వేరుగావన్న • కొంకకనీ రెంటిగూర్చి గ్రంథముజేస్తే సంకోచింపకఁజదువు శంకఘట్టదింకజూడ లేదన్న • యీ రెండును వేరుగావన్న॥ ౨౧౧॥

తా. ఈయెఱుకయందు సంకల్పాదిగుణములుండును, ఈగుణములయొక్క కూడికనుచూచుట కెటువంటిజూడయును లేదని తెలియుము. ఈ రెండును వేరుగాదు. ఒక టయని తెలియుము. నేనీ రెంటినిజేస్సెయ్యా గ్రంథమును వ్రాసితిని. నీవు దీని చదివితివేని యేలాటి సందేహములును ఉండవు. ౨౧౧.

కం॥ హటమునకుటిలాత్మునిఁజం॥ పుటకై భటకోటికాజ్ఞ
భూపతియిడినక॥ భటులటువలెఁ జేసెడిచో॥ భటుకుటిలుఁడు
బడిన పాట్లు పాటించికనునా॥ అట్ల నెగురునినోట దావినిన॥ నిటు
వంటిబోధను నెటువంటినరుడైన॥ నటువెన్నతనచేష్ట లెటువం
టివోదానిపాటించికనునా॥ అట్ల నెగురునినోట దావినిన॥ ౨౧౨॥

తా. ఒక నెక కుత్సితుంజంప రాజానతిజెందితద్భటులు, ఆకుత్సి
తునురిడీయపోయినపుడు వానికితానుమున్న జేసిన ఆకార్యములు జ్ఞా
పకమునకువచ్చునావాడుతానుచేసిన దుష్కార్యములకువగచునా. వ
గవడు. అట్లెగురునియనుగ్రహముచే పరిపూర్ణము నెఱిగి, ఎఱుకను
పాఠదోలినవారుతాముయెఱుకయందుపడినపాట్లను తలపరు. ౧౧౨.

కం॥ సకలజనులసమ్మతిగా । నొకడైననునడువజాలడు ర్వీ
స్థలిపై । మక రాంకజననిజనకా । ద్యకలంకులలోననీవనసేమి
గణన॥ బోధందితర జనులేమిగణన॥ వికలనూననుడవై వెత
లొందబోకునీ॥ వకుటిలభక్తుడవనిచెల్పితి బోధననసేమిగణన॥
బోధందితరజనులేమి గణన॥ ౨౧౩॥

తా. సర్వజనానుసమ్మతంబైన శ్రోవనునడచుట కెవనికిన్ని సా
ధ్యముకాదు. అట్టిమార్గముకుదురుటయే దుర్లభము. విష్వాదిదేవతల
కే సర్వానుమతముగనడచుకొనుటక సాధ్యమైనప్పుడు, నీబోటిసామా
న్యనకు సాధ్యమా, కాదనుట. ఇతరమతస్థులేమేమోజెప్పుదురు, వారిక
నుగుణ్యముగి పోవుటయ సాధ్యము. నీవువారిమాటలనువినిమనస్సునం
దు చపలత్వమును పూనకుము. నీవుచపలుడవుకావని చెలిసియేనీకు
బోధించితిని. నీవును దృఢమైనమనస్సుతోనుండుము. ౨౧౩.

కం॥ బలధనవిధ్యలుదుష్టుల । కిలగలిగిననొరులమొతురెం
తయుసీర్వక॥ బలధనవిద్యలుశిష్టుల । కిలగలిగినమెరులబ్రో
తురెంతోమోదమున॥ నీపిరెంటినెఱిగి మోదమున॥ కలబో
ననైనదుష్టులచెంత జేరకు । మెలమిశిష్టులచెంతగలనైన వద
లకుమెంతోమోదమున॥ నీపిరెంటినెఱిగి మోదమున॥ ౨౧౪॥

తా. శరీరసంపత్తియు, ధనమును, విద్యయును, ఈమూడునునొకా
నొకదుష్టునికి గలిగియుండనేని వాడితరులను అసూయతోజూచుచు

నిందించుచుండును. శరీరధనవిద్యా బలములను నీ త్రివిధబలములును. నొకయోగ్యునికీ గలిగి యుండేనేని వాడు ఇతరులకు మేలుచేయవలయుననుతలంపుతోవారిని గారాబముతోజూచును. నీవీరెండువిధములవారిగుణములను బాగుగా నెఱిగి దుష్టులను నిరాకరించి శిష్టులతోడి సాంగత్యమును పడలగుము. నీకు కలయందైనను దుష్టుల సంగతి వలదు. ౨౧౮.

కం॥ అందమగుస్వాతి చక్షుఃపు | శిందువు లెందెందు బ
డునోపృథివీస్థలిద | ద్విందువులు పాధివశమున | జెందుదుగ
నామరూపచేష్టాదికమును | అట్లనెసేపు చెందేవన్నియును | మం
దితోజతగూడి మాట్లాడినంతలో | నందు కేసహవాసమరయు
ముతగువాని చేష్టారికమును | అట్లనెసేపు చెందేవన్నియును॥ ౨౧౯॥

తా. స్వాతి కాశ్చైత్యుండలి వర్షమునంబడిన వానబిగువులు, అవిపడునట్టి స్థలములయొక్క గుణదోషములనుబట్టితాము వివిధరూపనామములచేతం బరగును వర్షబిందువులన్నియునొకేవిధముగానే యుండును. పడునట్టి స్థలులు [అనగానున్ని చక్క-పఱుపబడిన నేలలు] మాత్రమువేరు. స్థలులు వర్షబిందువులకుపాధి ఎంతచోటునందు తానుండునో, అంతచోటునందునుగల తనకన్న భిన్నములైన వస్తువులను చూపించి తానుండునది ఉపాధియన బడును. అట్లెసేపురు దుర్జనులతో కేరిన యెడల నీవును దుష్టుడనగుచువు. సజ్జనులతో మై త్రిసంపాదించినయెడల శిష్టుడగుచువు. ౨౧౯.

కం॥ జారులకులోకులందఱు | జారులవలె గోచబడుటస
హజగుణంబొందులకు సకలజనములు | చోరకులని మదికి
దోచు చునికిసహజమురా | యట్లనెనుష్టాత్మనికసహజమురా |
సారిములేనిసంసారాభిని దాటించు | వారిని దనువంటివారిని
గనుటెట్లుఉనికి సహజమురా | యట్లనె దుష్టాత్మనిక స
హజమురా॥ ౨౧౯॥

తా. విబులులొకమంతయు తమవంటిజాగు లేయనియెందురు. దొంగలు ప్రపంచమునందుండువారందరు దొంగ లేయనియెందురు. ఇదిసహజమేను. దుష్టాత్మడైనవాడు. నిస్సారమైనట్టిసంసారమును సాగర

మునుదాటింప నేర్చిన సగ్గురునికూడ తనవంటిగుఱ్ఱాత్మునిగా నెంచును.

కం॥ బయలెఱుకలుశిష్యునకు॥ దయతోగురుఁడెఱుగ జే
సితరువాతనుసం॥ దియమేమి లేక యెఱుకను॥ నయమునవి
డిపించుగురుఁడు నయశాలిగాదా॥ నీమదికిది నాఁజునా లేదా॥ భ
యభక్తిగురుసార్వభౌమునిసేవ ని॥ శ్చయముగ జేసితె జయ
మందెదవు గురుఁడునయశాలిగాదా॥ నీమదికిది నాఁజునా లేదా॥

తా. శిష్యునకుగురువు పరిపూర్ణ యెఱుకల రెంటిని విశదపఱచి, సందేహములెల్ల శాపి, లేనియెఱుకను విడిచింపజేసినయెడల ఆగురువుబుద్ధిమంతుడుగాదా, నేజెప్పనది నీకు బాగుగా దెలియుచున్నదా లేదా. భయభక్తులతో గురువే సర్వమని నమ్మియుండునయెడల నీకు విజయమగును. ౨౦౭.

కం॥ పదిరెండక్షరములుగల॥ సదమల మంత్రారమోగి
సగ్గురుకృపచే॥ బదియారక్షరములుగల॥ యదియెట్టికొ డెలి
సెనేనినతడె సద్గురుఁడు॥ ఈరెండక్షగినతడె ధీవరుఁడు॥ మొదటి
దిపరిపూర్ణమును దెల్పు నెఱుకనుదదిసంతరప్రబోధముజేయునీ
వుదెలియుమతడేసద్గురుఁడు॥ ఈరెండక్షగినతడేధీవరుఁడు॥ ౨౦౮॥

తా. పది రెండక్షరములతో గూడన స్థిరమైనమంత్రమును శ్రీగురుకిటాక్షముచే నెఱిగి యాడశాక్షరములతో గూడినమంత్రము నెవడైతే నెఱుగునో వాడేజ్ఞాని వాడేసగ్గురుఁడు. మొదటిదైనద్వాదశాక్షరి పరిపూర్ణమును గురించి దెలియజెప్పును. రెండవదైనసూడశాక్షరి తరువాతి జేయవలసిన కార్యమును జెప్పును. అనగా యెఱుకనుగురించి జెప్పును. ఈరెంటిని దెలిసినవాడేధీవరుఁడుఅనగాబుద్ధిమంతుడు॥

కం॥ ఆమంత్ర యుగముదెల్పెద॥ నేమముతోచిలంచు
ముత్తసిబట్టబయల్॥ ఏమియులేదని బలికెన॥ నీమంత్రపాఠత్వ
మూలమి॥ కొకటి వినుము॥ ఎప్పుడునోట నిదిమఱవక కనుచు
ఈమూలము లేని గురైక్లేనశరీరము॥ ఏమిలేదనియెండు నిది
యాడశాక్షరి యుంకొ॥ టివిచుము॥ ఎప్పుడునోటవిధి మఱవక
కనుచు॥ ౨౦౯॥

తా. ఆమంత్రములజంటనునేనుకీ పఠించెదనువినుచు, మొదటిది

(అంతయూబట్టబయల్ ఏమియులేదు) అనునదిఅనగా సర్వమును పరిపూర్ణము. దీనినిమించినవస్తువు వేరేదియులేదు. దీనినినియమముతోతలచుము. రెండవ మూలమంత్ర మేమియన (ఈమూలము లేనిగుర్తెఱిగేశరీరము ఏమి షోడశాక్షరి. శరీరమంతయు సబద్ధమనియనుట. ఈమంత్రద్వయమును నీవు మఱువకుము. ౨౧౯.

కం॥ శోలిమంత్రపద్ధతైక్కృషగలదోయనివెచుకనేలకలదంతట నా! నలమంత్రపద్ధతైక్కృషగలదోయనిచూడ నేలకాదాచూచేది ♦ వినేదియనేదితినేది ♦ అలతోలుతదానినినవలోకనముచేసి కలకాలమెఱుకనుగలదానివిషమెఱుక కాదాచూచేది వినేది యనేదితినేది॥ ౨౨౦॥

తా. మొదటిమంత్రమునందు జెప్పబడినదానిమార్గమునుయెక్కడనోయని విచారించనేల. అది(బయలు) అంతటనునిండియున్నది, రెండవ మంత్రమునందు ప్రతిపాదించబడిన దాని (అనగా యెఱుకనివిషమార్గ మెద్దియని యడుగవలయునా అదియేకదా సర్వమును చూచునదియు వినునదియు, షూటలాడునదియు, తీనునదియును. నీవు మొదటిమంత్రమునందు ప్రతిపాదించబడియుండు దానినెఱిగి, రెండవమంత్రమునందలి దానినిజిచిపెట్టుము. అనగాపరిపూర్ణమునుగ్రహించి యెఱుకను త్యజింపుము. ౨౨౧.

కం॥ ఇదితప్ప నేమిలేదని । మొదటిది మొఱివెట్టుచుండు ముదమునవినుమీ! యిదియేమి లేదుబొమ్మని! వదిలక రెండవది లెస్స వదలుచుండునురా ♦ బయలెఱుకలు ఇదినిశ్చయమురా ♦ అదిగాననీరెఱిగి నరసినివిస్వము! విదితముగి యెఱుకను విచారమంత్రమిట్లు వదలు మండునురా ♦ బయలెఱుకలు ఇదినిశ్చయమురా॥ ౨౨౨॥

తా. మొదటిమంత్రమైనద్యాదశాక్షరిపరిపూర్ణ ముతప్పనికేదియులేదని మొఱివెట్టుచుండును. రెండవదియో ఎఱుక లేనేలేదని జెప్పచుండును. పరిపూర్ణ మెఱుకల నీతి యిదియేయని చెలియుము. కావున నీవిప్పుడు రెంటిని గుర్తెఱిగి, యెఱుకను త్యజింపుము. ౨౨౩.

కం॥ పరిపూర్ణ మిదిగొనిదిగో! యెఱుకను జూపించి లే

నియె కనులేదం చెఱిగించిన గురుడేసరి యెఱుకను నిల్పే
టిగురు డెందుకోయన్నా ♦ తద్బోధనీ కెందుకోయన్నా ♦ శ
రణన్నవారి మస్తకమందు జెయివెట్టి | తిరముగ నెఱుకను దీ
సి వేయని వాడెందు కోయన్నా ♦ తద్బోధ నీ కెందుకో
యన్నా || ౨౨౨ ||

తా. పరిపూర్ణమును. ఎఱుకయొక్క సాహాయ్యము చేతం జూ
పించి లేనియెఱుకను సశింప జేయువాడే గురుడు. ఎఱుకను బోగొట్ట
జాలని మాత్రమగును కాదు. అట్టి నానిబోధయు సద్బోధకాజాలదు.
సీకట్టి గురువును, అట్టిబోధయువలదు. శరణుబొచ్చినవానిని శిరమున
చేయుంచి అనగా నాదరముతో ఎఱుకనుండి విడిపించువాడేగురువని
నమ్ముము. అట్లు కానివాడు నిరర్థకుడు. ౨౨౨.

కం॥ పరిపూర్ణ బోధనెఱుగని గురుశిష్యులు బోధకొఱ
కుఁగోరఁబనిననుకా | గురువర్జుఁ డొకిని మఱలను| హరువర
మునఁబుట్టి నట్టియా శిఖండికిని ♦ సత్యయెట్టి యబలతండ్రికిని ♦ వ
రులవిద్రుఁడిని దేవలయు నీయల్లుడు నేను | వరియింతుమని చెప్పి
నరుసపంపిన యట్టులాశిఖండికిని ♦ సత్యయెట్టి యబల తం
డ్రికిని || ౨౨౩ ||

తా. తొల్లి మహేశ్వరుఁడసాదమున గ్రహదేశ్వరుడు శిఖండి
యనునొక కూతుఁగనియె. ఆవిడ్ల పుగుషరూపమును చెందుననివరము
గావుననాశిగువుయొక్క స్త్రీత్వమును గోశ్యముగానుంచి యెల్లరికు
నుపురుషశిష్యువేయని వెల్లడిచేసిరి వివాహకాలమా సన్న మైనందున నా
లునితీసికొనిపోక నే యొక చంద్రదాయధర్మాకు కాశీరాజకూతును ప
రిణయముజేసిరి. కొద్దిదినంబులకా కాశీరాజతనూజయు, భర్తయు తన
వంటిస్త్రీయేయని దెలిసికొనితనతండ్రికి యీలాగువర్తమానమంపెను
నాకునునీయల్లునకునునిరువురు పురుషులగు వెంటదీసికొనిరమ్మనిచా
సెను. ఇంకలకా రాజాగ్రహించినేనాపరివారములతో గ్రహదేశ్వరు
పై దండెత్తెను శిఖండియు భయపడినదై యడవికి పాకిపోయి, అక్క
డనొకచుట్టుగఁగి, యాశిని పురుషత్వమును దానుగ్రహించి తనస్త్రీ
త్వమును నాతనికిచ్చియంపెను. అట్లుపురుషాకారముతోనామగువను

యథావిధింజేపట్టి సుఖంబుననుండెను ఇతడేభీష్మునివధియించినవాడు ఎటులనై తే. పురుషత్వములేని శిఖండియు, భార్యయు, పురుషుని గోరి రో, అట్లే పరిపూర్ణజ్ఞానములేని గురుశిష్యులిద్దరును మఱియొక గురు నొద్దకుంబోయి పరిపూర్ణమును దెలిసికొనవలయును. ౨౨౩.

కం॥ పరిపూర్ణ బోధనెఱిగిన | గురువరుచే బోధగొనిన గొప్ప ఫలంబా! బరిపూర్ణ బోధనెఱుంగని | గురువుచే బోధగొనిన గొప్ప ఫలమానా! అదియెట్లన్న గూడిరతిలోనఁ | బురుషుని చేసాతు పొలఁతినడయునుబడయఁ | దరమానెవారికిఁ దమ వంటివారిచే గొప్ప ఫలమానా! అదియెట్లన్నఁ గూడిరతిలోన॥ ౨౨౪॥

తా. పరిపూర్ణమును నెఱిగిన గురునొద్ద దీనిం దెలిసికొన గొప్ప ఫలమిచ్చునుగాని, అచలబోధను దెలియనివానివద్ద నుపదేశము జెందినయెడల ఫలమిచ్చునా, ఇవ్వజాలదు. అదియెట్లనగా, శ్రీపురుషులిద్దరుసంభోగించినయెడల శిశువుల బడయవచ్చునుగాని, ఒకేజాతివారు అనగా పురుషులతోడ పురుషులును, స్త్రీలతో స్త్రీలును సంభోగించినవిడ్డలు కలుగునా కలుగ నేరదు. పరిపూర్ణబోధ తెలియని యితర మతస్థుల వలనయెఱుక పోజాలదు. కావున పరిపూర్ణము నెఱిగిన గురువునే సంపాదించుకొనుము. ౨౨౪.

కం॥ దృష్టాంతము నొఱికెనునీ | యోవము గదలించఁగా నెనిజకల్లనుచు॥ దృష్టాంత మమగబోధకు! స్పష్టముగాగప్పురముదీపముఁ జూపరోయి | యీ యుక్తిలోపముఁ జేయకోయి | తుష్టి నొందెదరిట్లుతోచి చెప్పితిగాని | శ్రేష్టమీభోధచే కొన్న వానికి దీపము చూపఁచెయి | యీ యుక్తిలోపము జేయకోయి ॥ ౨౨౫॥

తా. ఈబోధనీనోటనుండిజాతగానే యెవరేనియదృష్టాంతము లడిగినచో వారికి కప్పరమును ప్రజ్వలించజేసి దృష్టాంతముగాజూపుము. ఇట్లుచేయుటకు వెనుకదీయకుము. ఎటులనై తే ప్రకాశించు కర్పూరమెదుట నన్నియు స్పష్టముగా తెలియునో అట్లు పరిపూర్ణజ్ఞానమను వెలుతురియందు అన్నియు స్పష్టముగా దెలియును. ఈ దృ

స్థాతమును జూపిన యెడల జనులు తృప్తికొందురు. కావుననే నిట్లు జెప్పితిని. ౨౨౧.

కం॥ ఎఱుక భ్రమగల్గుశిష్యుని । పరితాపము మాన్పునట్టి
పండితుశితడే గురువరుడుగాని గురువులై గురువులమని పొట్ట
కొఱకు గొణగేవారెల్ల ♦ వారికీబోధ దెలియుటకల్ల ♦ పరిపూ
ర్ణమునలేనియెఱుక నేర్పడ దెలిపి యెఱుకనువిడిపించ నెఱుగ
కగురువులైగొనిగే వారెల్ల ♦ వారికీబోధదెలియుటకల్ల॥ ౨౨౬॥

తా. ఎఱుక యొక్క భ్రమను జెందియున్న శిష్యునిదుఃఖమును మాన్పువాడెగురువు తక్కినవారు గురువులుగారు వారు ఉదరపోషణార్థము కొఱకు గొణగువారిని దెలియుము. పరిపూర్ణమునందు లేనటువంటి యెఱుకను చూపి దానిని పోగొట్టజాలనివారు గురువులుగారు. వారు మోసగాండ్రని దెలియుము. ౨౨౬.

కం॥ గురువు శుశ్రూషయొనర్చుట । నెరిగించెద నెట్టులని
ననేర్పడవినుమీ । నరులిష్టదై వమునకుం । బరిచర్యయొనర్చు
నట్లు భక్తితో మనను ♦ గురుమూర్తి కత్వక్తితోడుతను ♦ ని
రతమరమర లేకనీవునల్పితివేని గురుబోధమఱుగునగునుచేదె
లిసేవు భక్తితోడుతను ♦ గురుమూర్తి కత్వక్తితోడుతను॥ ౨౨౭॥

తా. గురునికి శిశ్రూష చేయుపద్ధతిని దెలిపెదను వినుము. ఇష్టదైవములకు నేలాగునైనై ఖేధూపదీపనై వేద్యములర్పించి పూజయొనర్తురో అట్లుచునన్నునసంశయములుండునొకగురుని అర్చించెనేని పరిపూర్ణముయొక్క పరమరహస్యమును శిష్యుడు తెలిసికొనును. ౨౨౭.

కం॥ తనుమనధనములుగురునకు విసయంబున భారవోసివే
డ్కిగురునిచే ననువైనబోధవడసినా ఘనమతిమంతునకుసాటి
గలరాయాభువిని ♦ లోకులు । మొక్కవలదాతామువిని ♦ తాను
నితరులనితానక యేమాటా విసకపరిపూర్ణతదనకువారికిసాటిగ
లరాయాభువిని ♦ లోకులు మొక్కవలదా తామువిని॥ ౨౨౮॥

తా. గురునికి ఆత్మార్పణంబును ధనార్పణంబును, భక్తితోడేని యాతనివలన బోధనందిన మహాత్మునకు సాటియెవ్వరును లేరు అట్టివానిని జూచినప్పుడు వానికందరును నమస్కారముచేయవలయును నే

ను నివృత్తును భేదము దెలియునట్టియు మాట్లాడనట్టియు విననట్టియు, అ
నగా వృత్తిరహితమైనట్టియు. నెవ్వరును సాటిలేదని దెలియుము. ౨౨౮.

కం॥ జలమునెడఁ బాయనొల్లని । జలచరముల దీవిపూని
సచ్చిష్యుఁడు హృజ్జలజంబున పీఠముపై నిలిపితరముమానిగురు
ని నేగొల్పునుమ్మి, తదుక్తుల నేదలచునమ్మి, కలకాలమిరీతిగ
డపుచు నేప్రొద్దతలిదండ్రుల దాతడై వసుచుగురువునేగొ
ల్పునుమ్మి, తదుక్తుల నేదలచునమ్మి॥ ౨౨౯॥

తా. నీటిని విడిచి వెలుపల రానిష్టపడుమత్స్యాదిజలజంతువు
లవలె శిష్యుడును తన హృదయకమలమునం దెప్పుడును గురురూపము
నే ధ్యానించుచుండునుగాని యితరమైనవాటిపై మనస్సును పోనివ్వ
డు. గురువాక్యములను సదా తలచుచుండును. తన జీవితకాలమంత
యు నీలాగుననే నేయుచుండును గురువునే తలిదండ్రులనుగాను దొ
రగాను దైవముగాను భావింపుచుండును. ౨౨౯.

కం॥ సతిపారుగూరికిపోయిన । పతిరాక డగోరినట్లుభావము
లోనన్ । మతిమంతుఁడు సచ్చిష్యుఁడు సతతముగురు రాకగో
రు సత్యమువినరా, వానితోటి నాటెవ్వరనరా, హితునిరాక
కు స్నేహితుఁడుగోరినయట్లు । అతిదరిదుఁడుద్రవ్యతతిని గో
రినయట్లు సత్యమువినరా, వానితోటి నాటెవ్వరనరా॥ ౨౩౦॥

తా. పరదేశంబునకుంబోయిన భర్తరాకకు భార్యయేలాగు నె
దురుచూచుచుండునో, మిత్రునిరాకకు నేలాగు నెదురుజూతునో దరి
ద్రుండైనవాడు ధనస్రాప్తిని యేలాగు నెదురుజూచునో అట్లే. మంచిశి
ష్యుడు తనగురుని రాక కెదురుజూచుచుండును. అట్టిశిష్యునిసమాను
లీలోకమున లేరు. ఇది నిజమైనమాట. దీనినినమ్ముము. ౨౩౦.

కం॥ అతినలరతిచతురతలాయతి । లచేవారితండులరయ
రినుచుండ । త్పతులరయ నేర్తురట్లనె । మతిమంతుఁడు గురుని
బోధ మానినగాని, తగ్బోధతామానఁడుపూని, అతిదరి
ద్రునిచే విద్యార్జనాఘనుఁడు । చతురుని విత్తమార్జించిన తం
తులుమానినగాని, తగ్బోధతామానఁడుపూని॥ ౨౩౧॥

తా. స్త్రీలచాతుర్యమునువారితండులు తెలియజాలరు. వారి

పతులు తమభార్యలు తెలుపకయే వారి చాతుర్యములను దెలిసికొనుదు. అటులనే బుద్ధిమంతుడైనశిష్యుడు తనగురుడు చెప్పకయే బోధను దెలిసికొనును. దరిదుడు తనయొద్ద విద్య నేర్చుకొనుటకు వచ్చిన ధనవంతునియొద్ద క్రమేణ ధనములాగునట్లు బుద్ధిమంతుడైన శిష్యుడు గురునియొద్దనుండి క్రమేణ బోధను దెలిసికొనును. ౨౩౦.

కం॥ పరిపూర్ణబోధదెల్పెడు! పరియంతముశేవజేసి బహు నమ్మికగాగురుమూర్తికి దరువాతను ! మరికన్నుల గననివాని మార్గము చీచితలచరాదామాటలుచీచీ! గురువాజ్ఞావిననినేగురువైశిష్యులఁగూర్చి! గురుబోధదెల్పెడు గురువంచ కునియొక్క మార్గముచీచీ • తలచరాదామాటనుచీచీ॥ ౨౩౨॥

తా. పరిపూర్ణమునుగురుడు తనకు దెలియజెప్పనంతనటకునా తనికి శిశ్రూషాదులొనర్చి. బోధనుదెలిసికొనిన పిమ్మట గురునికంట బడని శిష్యుడుశిష్యుడుకాడు. వాడుద్రోహి, వానినమ్మకుము. వానిని గుఱించి తలచినగూడవాపముసంభవించును. గురునియనుమతిం బడయకయే తానునుకొందఱు శిష్యులను గూర్చుకొని వారికుపదేశముజేసెడు వేషధారిని నమ్మకుము. వాడుమోసగాడు. టక్కరి. ౨౩ ౨.

కం॥ తనశిష్యులువిసితనునతి! వినయంబునగొలుచుకొఱకు వినుతులొనర్చుకై! దనగురువునుగురునింటికిఁ జనుదెంచినఁ జూచి శుశ్రూషతామెనర్చుండు • లేమినిఁ దెలిపి చనుమనుచుండు • వినుముకుత్సితశిష్యా గ్రణివీడు వీఁడెల్లు! ఘనబోధోక్తస్థితిఁగనునో గురునకు శుశ్రూషతగ మెనర్చుండు • లేమినిదెల్పి చనుమనుచుండు॥ ౨౩౩॥

తా. కొందఱు, తమశిష్యులు తమ్ముగొప్పవారని యెంచి తమ్ము పొగడిత సేవించుటకొరకై తమగురువులమహత్త్వంబును తమశిష్యులయెదుట కీర్తింపుచుందురు. అట్టివారలు తమగురువులే తమయింటికి వచ్చినపుడు వారలను సరిగానాదరింపరు. అతనికి శుశ్రూషాదులు సరిగాచేయరు. అతనితో తమదారిద్ర్యమును దెల్పుకొని వానిని అంపించివేయుదురు. ఇటువంటివారికి పరిపూర్ణజ్ఞానమేలాగు కలుగునో ఆలోచింపుడు. ౨౩౩.

కం॥ కుటిలాత్మడైన శిష్యుం । డిటువలెదా బల్కుగురుడు
నింటికిరాగా । నేటుబోవుచుండిరాకో । యిటుకిక దర్శనముమ
ల్చియెప్పుడయ్యెనో యెవరికి దెలియు నెప్పుడేమానో యెటు
దోచదేమైనని తనుంచనుకొంటు । తటుకున నెక రాగిదుడ్డయి
నలేదిపు డెప్పుడయ్యెనో యెవరికి దెలియు నెప్పుడేమానో॥ ౨౩౪॥

తా. కుటిలుండైన శిష్యుడు తన గురునింటికి వచ్చినపుడు వానితో
నిట్లని చెప్పను అయ్యామీ రెక్కడికి బోవుచున్నావో మాకు దర్శనమి
చ్చితిరి. ఇంక యెప్పుడు దర్శనమిత్తురో తెలియదు. రాబోవు సంగతు
లలో నెవియెప్పుడెప్పుడు జరుగునో యెవ్వరికిని తెలియదు. తమకే
మైనను కానుక సమర్పించు కొందామంటే నాదగ్గర నెక రాగి కా
స్తానను లేదు. నాకేమియు దోచలేదు. ౨౩౪.

కం॥ జపములు తపములు సలుపుచు విపరీతస్మరణ జేయువే
దాంతార్థం । బపరిమితంబుగ జెప్పను । గవటాత్మ్యమ శిష్యుకో
టిగని మెచ్చుకొఱకు యెచ్చి ద్రవ్యమును నిచ్చుకొఱకు అప
కీర్తి సేతల కమరినట్లగుపడి యుపముచే బ్రతుకుచునుండులో
కులు తిన్న గని మెచ్చుకొఱకు యెచ్చి ద్రవ్యమును నిచ్చు
కొఱకు. ౨౩౫॥

తా. కవటాత్మ్యుడైన శిష్యుడు యెల్లప్పుడును జపతపములు సే
యుచుండును. ఎదియో ఒక స్మరణ జేయుచుండును. ఎప్పుడు జూచినను
వేదాంతము మాట్లాడుచుండును. ఇదియంతయు జేయుట పరమార్థము
కొఱకుగాదు. తన్ను తన శిష్యులు చూచి మెచ్చుట కొఱకును తనకు బ
హుమతు లందరునిచ్చుట కొఱకును యీవిధమున జేయును. ఈ బ్రతు
కు మిగుల నీచమైనది. ౨౩౫.

కం॥ గురుమూర్తికెదురహంకృతి । దొరకొన్నను దొంగ
త్రోవద్రొక్కిన చెవులం । గురునిందవినిన జేసిన నరునకు బరిపూ
ర్ణబోధ నలవియె తెలియ యాడదువాని దెలియకకలియ య
గురుడు దెలిసిన పుస్తకరీతిచే బూర్ణ । మరసితినియెంతొము
రిసిన గురుబోధ నలవియె తెలియ యాడదు వాని దెలియ
కకలియ॥ ౨౩౬॥

తా.గురునియెదుటనహంకారముజెందినవాడును,తప్పుడుశ్రో-
వలయందు బోవువాడును, గురునిందనువిన్న వాడును, గురునినిందించు
వాడును, పరిపూర్ణబోధను దెలియలేదు అట్టివానితోసహవాసముజే-
యకూడదు. గురునికిదెలిసిన పరిపూర్ణమునుదెలుపు నచలగ్రంథము
చే నేను పరిపూర్ణమును దెలిసికొంటినని వాడెంత చెప్పినను వానికి
బోధ కలుగనేరదు. ౨౩౬.

కం॥ నాలుగుశుశ్రూషణములు । లోలతగావించుకొనుచు
లోకాతీతం । బాలోకించియుగురుచే । నీలోకముజోలివిశువు
మింతేచాలన్నా • నీతోగూడ నిదిమఱువకన్నా • కీలుదెలియ
నిచదువుచాలాచదివెందుకు! చాలించునీవిట్టికీలు దెలిసితివేని
నింతే చాలన్నా • నీతోగూడ నిదిమఱువకన్నా ॥ ౨౩౭॥

తా.గురునకునాలుగువిధములైనయర్పణములుసేయవలయును
అనియెవ్విధముగా. తస్వర్పణము, మనోర్పణము, ధనార్పణము, వచ-
నార్పణము. తస్వర్పణమనగా గురునకు చరణసంవాహనాది శుశ్రూ-
షలచేయుట మనోర్పణమనగా గురువునందుదోషబుద్ధిమీయుచుంచక
పూజ్యబుద్ధియెంచుట, ధనార్పణమనగా, గురువు గృహస్థులైనపక్ష-
మున భార్యాది సకలధనములను నాతని వశముజేయుటలేక గురువు
త్యాగియైన పక్షమున ధనమునంతయు త్యజించి గురుశరణ పొందుట
వచనార్పణములుగా గురునిస్తుతించి శనదీనతను దోషజేయుట. ఇట్టి
చతుర్విధశుశ్రూషలచేగురుని సంతోషింపజేయుచుండుము. అన్నిటిని
త్యాగముచేసిగురువొక్కడే శరణమని నమ్మియీశనినాశ్రయింపుము
దీనిని మఱువకుము. ఈకీలును నెఱుగ జేయజాలనిచదువునిర్ధకములు
నీకికీలు దెలిసినయెడల చాలును అదినిన్ను కడతేర్చును. ౨౩౮.

కం॥ దేశికుచరణతీర్థము । కాశీ గంగయని గురుని గను
గొన్న నువి శ్వేశుండతనకును నుప దేశంబానరించునట్టి దే-
తారకమని • మనసందు దానెతీర్దుగని • యే సీమయంచున్నగా
శ్రీప్రయాగరా! మేనుని పురమై ప్రకాశించునా సీమ యదే
తారకమని • మనసందుదానీ తీరుగని॥ ౨౩౯॥

తా.గురునిపాదజలములనుకాశీగంగాజలములుగాను,గురువును

కాశీవిశ్వేశ్వరుడేయనియు. అతఃపదేశించుబోధయే తాగకమంత్రమనియు మనస్సునందు భావింపవలయును. అతనున సమాజేయప్రదేశము కాశీరామేశ్వరాది పుణ్యక్షేత్రములకు సమానముగా నెంచవలయును. ౨౩౮.

కం॥ గురుచరణజలముగోదా! వరియని గురుము తిర్రామభద్రుండనిత! త్పురమునుభద్రదాచలమని | గురుమంత్రమే తారకమని గుణిగల్గినట్టి ♦ తిరిగిరానిమఱుగెఱిగినట్టి ♦ గురుకున్నచోట సుందరమైన శ్రీశేష! గిరిరంగనాయక పురమనదగియుండుగుణిగల్గినట్టి! తిరిగిరాని మఱుగెఱిగినట్టి॥ ౨౩౯॥

తా. గురుని శాదోదధియే సప్తగోదావరంబనియు, శ్రీగురుకు రామచంద్ర స్వరూపుడే యనియు, అతఁడుండు పట్టణాబుభద్రాద్రినాథుని వాసస్థానంబైన భయచలంబేయనియు. అతను పదేశము జేయుమంత్రమే తారకమంత్రమనియు నెమ్మనంబున నెంచియుండు శిష్యావతంసుడు, భవనాశరహితంబైన పరిపూర్ణంబును జెందును శ్రీగురునివాసస్థానము, రంగనాథువాసస్థానమైన శ్రీరంగ పట్టణమునకు సమానమని చెప్పదురు. ౨౪౦.

కం॥ గురుకునరుడంచు దలచిన | గురుమంత్రము మరచియున్న గురుపుత్రులనా | దరణయొనర్చక యుండిన | గురువును విడనాడిరెండొగురుని జేరినను ♦ స్కరునిబోధ నెఱిగిదూఱినను ♦ యెఱుక మహాత్మ్యము నెఱిగిన యిటువంటి నరునకుదప్పదు సరికముమఱియొక్క గురుని జేరినను ♦ స్కరుబోధ నెఱిగి దూఱినను॥ ౨౪౦॥

తా. శ్రీగురుని సరిసామాన్యగా భావించినను. గురువుచే దెలియబడ్డ మత్రమును మఱచినను. గురుసంతానమును అనాదరణ జేసినను ఒకగురుని వదలిపెట్టి మఱియొకగురుని నాశ్రయించినను, గురుబోధను కావలయునని నిందించినను, ఎఱుక నేనిజవని నమ్మిదానియం దనురక్తుడై యుండినను, పై జెప్పినవాటిలో దే జేసినను ఘోరసరికవాసము శిష్యునకు తప్పదు. ౨౪౦.

కం॥ జ్ఞానవైరాగ్య భక్తస! మాననదీన్నాన దేవమంత్రప

తనత । ధ్యానమభి మంత్రములుపర । మానని యతిగోరినట్టి
మనుజ సంఘముకు బోధనుదెల్పు మనినవారలకుఁ ♦ దాను
బోధించుట తగదుబోధించినఁ దానునేననుభ్రాంతి తోలఁగు
టేలాగనిన మనుజ సంఘముకు ♦ బోధను దెల్పుమనిన
వారలకు॥ ౨౪౧॥

తా. కర్మభక్తి జ్ఞానమార్గములయందును వైరాగ్యాదుల
యందును గంగాదిపుణ్యనదులయందు స్నానమాచరించుట యందు
ను, పంచాక్షర్యాది దేహితోపాసనల యందును. ధ్యానమునందు
ను, మంత్రములయందును, నమ్మకము కలిగి ఇవియెల్లను పరమార్థ
సాధకములనియెంచువారలకు, వారెన్నిమాటులు దెలుపమని వేడి
నను నీబోధను దెలుపకుము. అట్లువారికి తెలిపిననుకూడ వారికి నేను
నీవు అనుభేదబుద్ధిపడలనేరదు. వాగ్రాభాంతియందేయుందురు. ౨౪౧.

కం॥ ఇంగితము నెఱిగిసద్గురు పుంగవుచేనరుఁడు భక్తిము
క్తిక్రియలఁ । సంగాసంగము వెడలిన । శృంగారమె వానిచే
ష్టచూచువారలకు ♦ వాఁడున్నట్లు తోచువారలకు ♦ మంగళ
సూత్రమెభృంగి శృంగారమో । శృంగారపతికి నాశృంగార ప
తికిట్లుచూచువారలకు ♦ వాఁడున్నట్లుతోచువారలకు॥ ౨౪౨॥

తా. జ్ఞానియైన శ్రీగురునికటాక్షముచే, భక్తిముక్తిక్రియల,
చేరికయును. చేరకయుండుటయును రెండునువిడిచిపెట్టినవానిచేష్టల
న్నియు చూచుటకు వింతలుగా నుండును. మానినియైనపతివ్రతకు
మంగళసూత్రమేలాగు ప్రధానభూషణముగానుండునో అట్లేపురు
షులకు పరిపూర్ణజ్ఞానమేయత్తమభూషణములు. ౨౪౨.

కం॥ జనులందఱు గురుబోధనుగనిరాజనులందు నేనుగలి
యకయున్న । న్ననుమన్నింతు రెవారని । మనసునం దలపోయ
బోధమర్మ మబ్బునా ♦ అబ్బినవారి ధర్మమబ్బునా ♦ జననమ
రణములేని ఘనమైనత్రోవనే । గననైతిసీబోధ గనకున్నయీ
బోధ మర్మమబ్బునా ♦ అబ్బినవారి ధర్మమబ్బునా॥ ౨౪౩॥

తా. సత్పురుషులందురునుపరిపూర్ణబోధను గలిగియుండగానే
సుమాత్రమువారితోగలియకుండినపక్షమున బాగుండునాయనియెంచి

పరిపూర్ణజాలతో నెవ్వడేనితానును జేరెనేని వానికాబోధయొక్కమ
ర్థములు తెలియనా. అనగా తెలియదు. అట్లు చెలిసిననువారియొక్క
పుణ్యమువంటి పుణ్యమితనికి రాజాలదు. భవనాశరహితమైన పరిపూ
ర్ణబోధదెలియనివారికి దానిమర్మ ధర్మములు చెలియ నేరవు. ౨౪౩.

కం॥ హృదయ గ్రంధీవిడుటకై | సదయతనీబోధదెల్పజన
దాగురుడై | వదలకచిత్తము లోపలఁ | బదయుగములు ద
లఁపవలదె భక్తుడైనపుడు • భ్రాంతి రహితా సక్తుఁ డైనపు
డు • కుదురవి వీరెండుగురుశిష్యులకుఁగాక | కదలిక లేనట్టిను
నబోధోక్తస్థితి భక్తుడైనపుడు • భ్రాంతి రహితా సక్తుఁ
డై నపుడు॥ ౨౪౪॥

తా. శిష్యా, హృదయమునందలిముడివీడునట్లు అనగా నెల్లసందే
హములుదీరునట్లు గురువైనవాడు దయతో నుపదేశము చేయవలయు
ను. శిష్యుడైనవాడు తానును, శ్రీగురు చరణార విందంబులకు మన
స్సునందెల్లప్పుడును తలచుచుండవలయును. గురునియందు భక్తిగల
వాడైన పక్షమునను భ్రాంతులన్నియుపోవలయునను నిష్టమున్నయె
డలను శిష్యుడాలాగు గురునిదలంచుట కర్తవ్యముకాదా. గురువుతా
నాలాగు సందేహములు వీడునట్లుపదేశముచేయకపోయినను శిష్యు
డాలాగు గురుని సేవించకపోయినను. పరిపూర్ణజ్ఞానము యుక్తమైనవిధ
మందు చెలియ నేరదు. ౨౪౪.

కం॥ గురుఁడాసవదలకుండిన | మఱిశిష్యుఁడుద్రవ్యలోభమ
ఘ్నుండైనకా | మరియాద దక్కదిరువుర | కెఱిగిండుము వీ
రలతి హీనులోయన్నా • గట్టిగదురభిమానులోయన్నా • గు
రుఁడుశిష్యునిగన్న కొడుకుగాఁగనకున్న | గురునివై శిష్యుడగు
ఱి నిల్చకుండిన హీనులోయన్నా • గట్టిగా దురభిమాను
లోయన్నా॥ ౨౪౫॥

తా. గురుడు అత్యాశగలవాడుగానుండిననుశిష్యుడు అమితలో
భిగానుండినను, గురుశిష్యులకిద్దరికిపొందుగలుగ నేరదు ఇట్టివారినిహీను
లనుగా నెఱుగుము. వీరుదురభిమానులు. గురుడుశిష్యునిపై పుత్రతాత్ప
ర్య ముంపకున్నను, శిష్యుడుగురుని జనకునిగాభావించకున్నను వారి

ధరికి పొందుకలుగ నేరదు వారు నీచులు.

౨౪౫.

కం॥ గురుగురు బోధలచేతను, బరిపూర్ణం బెఱిగియెఱు
కవదలినయత్నిం॥ గుఱుతెఱుగ నరులసక్యమె॥ యెఱిగిన
నరులట్టి బోధ నెఱిగెదరొయన్న॥ దారెఱిగిన మఱుగుండ ద
న్న॥ చిఱుతచాపనిరీతి మఱి పిశాచముభాతి॥ దిరుగుచు నుం
చు వెక్కలిమాడ్కి గురుండెఱిగెదరొయన్న॥ దారెఱి
గిన మఱుగుండదన్న॥

౨౪౬॥

తా. పరిపూర్ణ బోధను గురునిచే గ్రహించి. పరిపూర్ణము
నెఱిగి యెఱుకను న్యజించిన మహాత్ముని దెలిసికొనుట యసాధ్య
ము. అట్టి మహాత్ములను దెలిసికొనును వారిబోధను దెలిసికొనుట
సాధ్యము కాదు అట్లుయెఱిగిన పక్షమున వారి కేలాటి సందేహము
లును ఉండవు ప-పూర్ణ బోధ నెఱిగినవారు చూచువారికి బాలుర
రీతిగాను పిశాచములరీతిగాను, వెర్రివాండ్ర వలెను వర్తింపుచుండు
రు కావున వారిని దెలియుటకష్టము.

౨౪౬.

కం॥ మలమూర్తి మన్న చెంచుల కిలచందన భూరుహము
లెయింధనమటమి॥ క్కిలిగలుగఁ బట్టియట్టులె॥ చులకనను
మియుంటగల్గు సూరిభూషణుడు॥ బహుమాన్యడు దూరస్థు
డెపుడు॥ తెలియనివారికి దెలిసేది కఠినము॥ తెలివితే దెలి
పితె తెలియజేసినబోధ సూరిభూషణుడు॥ బహు మాన్యడు
దూరస్థుడెపుడు॥

౨౪౭॥

తా. మలయపర్వతమున వాసముజేయు చెంచువాండ్రుచందన
పుకటైలనేపొయ్యికిగట్టియలుగ నుపయోగింతురువలననగా అక్కడ
చందనపువ్వుతములు విస్తారము అట్లేగురువును దగ్గరయుండిన యెడ
లనాతనిమీదభక్తియెక్కువగానుండదు. కావునగురుడు దూరముగా
నుండవలయును అప్పుడే నాతనిమీద నదికభక్తియుండును. ౨౪౭.

కం॥ దూరముననుండినిన్నను జేరును సజ్జనుడుగురునిచే
తకుబోధక॥ గోరియుదుష్టుడుగోరడు॥ దూరస్థుడుగాక గురు
నిగూడియుండి యెట్లనియన్న దూరానుండి॥ కోరిత
మొదలెమ్మి జేరేజేనియగ్రోలు॥ నారీతి నెఱుగవు చేరికప్పలు

మృగోఽగూడియుండి యెట్లనయన్న దూరాననుండి ॥౨౮౮॥

తా. పూదేనెయందాస్తిగల మధుపములు [తుక్కుదలు] సరసిజము లెంతదూరముననున్నను వానిలో జేరి మధుపానము జేయును. కప్పలు తామరపుష్పముల చెతనున్నను పిల్వోనిమధువును పానము సేయజాలను, అట్లే పరిపూర్ణ బోధయందాసక్తిగలసజ్జనులు యెంతదూరదేశమున నున్నను సగ్గురుని పాదారవిందముల జేరి బోధను దెలిసికొందురు. అట్లుగాని మర్జనుడైనవాడు సగ్గురు చెతనున్నను బోధను గననొల్లను. ౨౮౮.

కం॥ వాసిని దెలిసినశిష్యుని యాశ్రమమునకుఁ దగినబోధయతనికిఁ దెలియఁ జేసిముదముఁ ద జేసెడి దేశికుడే ముఖ్యుడనుచు దెలిసికోవోయి ♦ కనియాతని గలిసికోవోయి ♦ చేసినదయలో నీయాశ సంపూర్ణిలు! వ్రాసినవేసుకొనూ చెదుతరునాత దెలిసికోవోయి ♦ కనియాతని గలిసికోవోయి ॥ ౨౮౯ ॥

తా. మంచిచెడులకు తెలియ నేర్చినశిష్యుని, ఆశనియాశ్రమమునకు (అనగా బ్రహ్మచర్య, గాఢాస్య, వానప్రస్థ, సన్యాస, ఆశ్రమములలో నేది యాదానకి) తగిన బోధములతిసుకువ దేశికు చేసి అతనిసంకోషింపజేయ నేర్చినగురుడే ఉత్తమున. అట్టివానిని కనిపెట్టి, అతనిని ఆశ్రయింపుము. అట్లుచేసి యెడల నీయభిష్టములన్నియు తీరును, నీదిని నిజమనిచున్నము. కావలయునన్న నేను వ్రాసియుచ్చెదను చూడుము ॥ ౨౮౯ ॥

కం॥ మంత్రమున గురుబోధను । సంకోచింతనుచునమ్మి తింతేగద యో వింతలు గనిరానివిధా । వంతయునొందేటి వానిబ్రతుకంతికిఁ జే చింతలు లేని గతిగానడంజే ♦ అంతకంతకువాని కతిచాద స్తమేగాని । సంతకూటమునోటి సంభోగి చెడువానిబ్రతుకంతికిఁ జే చింతలు లేని గతిగానడంజే ॥ ౨౯౦ ॥

తా. శిష్యా, కుటిలుడైనవాడు నొకపరిపూర్ణము వెళ్ళిగినసగ్గురునొద్దకునచ్చియాతని బోధమగుల వింతగానుఁ జూచియెంచియాతనికి సుత్రసామాన్యోపద్యాయాతః ముద్ధ వింతి లేవియుగానక మిగుల విచారగ్రస్తుడై యేగును. ఎట్లనగా ధమ్మపత్ని ముక్తి పొందును మేలుగాదనియెంచివారి కంతితోడి పొగిల్చియు చేయు చారపుదుఃఖమును,

తాను యిచ్చించిన సుఖములు సుఖములేకావని తెలిసికొని విచార గ్రస్తుడై యుండును. ౨౫౦.

కం॥ తనగురుబోధను దాఁజదివినవినుజనవితతిమదికివిత యియాబో॥ ధనునేర్పకున్న వ్యర్థము॥ జననంబనిశోచితశరణు శరణనునట్లు॥ వెంటనెవారు దరిఁజేరునట్లు॥ ఘనమైనయుక్తిఁ జేకొను వాఁడేశిష్యుడు॥ అనుమాన మేమియుఁ గనరాదువిన ప్రొయిశరణనునట్లు॥ వెంటనెవారు దరిఁజేరునట్లు॥ ౨౫౧॥

తా. తాను ఈపరిపూర్ణబోధను చదువునప్పుడు మిగుల నాస క్తితో వినునట్టిజనులసమూహమునకు, వినువారలు అయ్యామేమిబో ధదెలిసి కొనకపోయినయెడల మాజన్మమునిరర్థకము, అసిచెప్పి శరణా గతులయిబోధను వెల్పుమనిచెప్పనటుల, వారికిసందేహముతెల్లయు వీడునట్లుబోధించువాడే శిష్యుడు. వాడేపరిపూర్ణమునుదెలిసినవాడు.

కం॥ తనభార్యరూపురేఖలు॥ తనపుత్రులసర్గుణములుతన సంపదయు॥ దనపెరటిచెట్టుమందును॥ దనగ్రామపుసాధుజ నులుతనకు మెప్పొనా॥ యీయిలలోనెంతటివారికైన॥ విన లేదనీవహల్యను జూచిమోహించె॥ ఘనవాహనుండుచక్క నిభార్యగలిగుండి తనకుమెప్పొనా॥ యీయిలలోనెంతటివారి కైన॥ ౨౫౨॥

తా. శిష్యా, తనభార్యయొక్క రూపరేఖావలస సౌందర్య మును, తనకునూరుల మేలిగుణములును, తనకలిమియు, తనపెరటితో కాయుచెట్టుమందును, తనగ్రామమునగుండు సాధుజనులును, తా నుమెచ్చునడు. అది యెట్లనగా దేవేంద్రుడు తనకు మిగుల సౌంద ర్యవతియైనశరీదేవిభార్యగానుండియు, ఆపెయొక్కసౌగుళ్యప్తిపడ క, పరభార్యయైన అహల్యనుచూచిమోహించి, ఆపెతోకూడి పడ రానికష్టములకును, శాపములకునుచాత్రుడయ్యెను. ౧౫౩॥

కం॥ జతనముగదాఁచి చదువుము॥ రతనమృగలహారమిది యురసికులగలమా॥ యతనము దీసికనేబహు॥ యతనముగా వించితెచ్చి యిచ్చితీనేడు॥ బోధకుబంగోబహురచూడు॥ ర తనారెట్లా రాఘురతనాలంచనియంటురతనాలీపద్యా లేరసికు

తెఱిగెదరివిసికిచ్చితినేను బోధకుబందోబస్తారచూడ॥ ౨౧౩॥

తా. శిష్యా, ఈకందార్థములేరత్నములు. అట్టిరత్నములయొక్క-సమూహమైన సీగ్రంథమే రత్నహారము. ఇది రసికజనులకంతము నందుండునది. దీనిని సీకుగాను మిక్కిలిశ్రమపడితీసుకొని వచ్చియుచ్చి తినిదీనినిమిక్కిలి భద్రముగానుంచుకొనుము. ఈపద్యములుపరిపూర్ణ బోధకుబందోబస్తు గానుండును. దీనినిబాగుగాచదువుకొనుము రాళ్లు రత్నములుగావు. ఈపద్యములేరత్నములని తెలిసికొనుము. ౨౧౩.

క॥ విననేర్చిచెప్పనేర్చిన । ముజులకే దీనిలోనిమర్మము
దెలియు॥ వినఁజెప్ప నేరకుండిన । ముజులు సీబోధలోనిమ
ర్మమెఱిగెదరా । దీనందుండె ధర్మమెఱిగెదరా॥ జనులేకొ
బ్బరికాయ తిననేర్చుగలవారు । తినవచ్చునాకోతి తనకాకా
యబ్బిన మర్మమెఱిగెదరా । దీనందుండె ధర్మమెఱి
గెదరా॥ ౨౧౪॥

తా. ఈగ్రంథముతనకులభించి సంతసేతనకు బోధయంతయు దెలియునను. కొనరాదు. వినను, చనువను, గురువుయొద్దనుండి, నేర్వకు న్ను, దీనియందలి మర్మము దెలియ నేరదు గురుముఖముగాదీనిని జ దువనేర్చినవానికిదీనియొక్క-మర్మము దెలియునుగానిసామాన్యులకు దెలియనేరదు. [ముజులకు]తంకాయనుతిన నేర్చినవారికేతంకాయ లభించినపుడు తినసాధ్యపడునుగాని, తినను తెలియనికోతితంకాయ దొరకనను తిననేర్చునా. నేరదు. ౨౧౪.

క॥ తానెంత తెన్నుచదివిన । దీనినిదెలియంగలగలడేదే
కవర్యుం । బూనిక సేవించనియెడ । మానవులది యెట్లటన్న
మఱివినవోయి॥ నామాటందు మనసుంచవోయి॥ వానకాల
ములోని వషణ మొకిబిందు । వైనమింటను నిల్వదదినిశ్చయ
మేకదమఱివినవోయి॥ నామాటందుమనసుంచవోయి॥ ౨౧౫॥

తా. ఈగ్రంథమునుతానెంత బాగుగాజదివిననుగురువర్యుప్రసా దములేకపోయిన యెడల, ఇందలిమర్మము మనస్సున కెక్కదు, ఒ క్కయంశమేనియు మనస్సున నిలువదు. వర్షాకాలములోని నీటిబిందు వులలో నొక్కటియైనను ఆకాశమునందుండదోఅట్లే ఒక్కయంశమే

నియు మనస్సున నిలుచదు.

అగీగి.

క॥ నన్నాశ్రయించినావని యన్నాయాబోధనీకునతు
కుటకొఱకై | యెన్నోయుక్తులుచెప్పితి | విన్నావాదీనినీపు వి
డువకెప్పటికి ♦ నాయూజ్ఞను గడువకెప్పటికి ♦ నన్ను నీపునిన్ను
నేగన్న వేఱెట్టిదా | నన్ను నీపు విడుపునిన్ను నే విడులేనువిడువ
కెప్పటికి ♦ నాయూజ్ఞను గడువకెప్పటికి॥

అగీఁ॥

తా. నీపునాశరణబొచ్చినాపునిన్నాదరింపవలయుననుతలంపు
న నీకీబోధను జెప్పితిని. అది నీకుమనస్సున బాగుగా నాటుటకొఱకై
యెన్నోయు పమానములను జెప్పితిని. నీజెప్పినదానిలో నేదియు
నీపుమఱువవచ్చు, నీవెన్నడును నాయూజ్ఞ సత్క్రిమింపకుము. మనమిద్ద
రము పరస్పరము జూచినవేళ యెట్టిదోగాని నీపునన్ను విడిచి యుండ
లేవు. నేనును నిన్ను విడిచి యుండజాలను.

అగీఁ.

క॥ పతియైనను సతియైనను | నతిసానాసపదులుగాకయాం
తర్యమునకా | రతివేళలజ్జపడసం | తతికలుగదాచూడు మట్లత
గదలజ్జప ♦ గురుశిష్యులకట్ల తగదలజ్జప ♦ మదినినీవట్లసమ్మ
తించేసియేయెసం | గతినన్నడుగుము బోధసితి నీకుద్భవపఱతుఁ
డగదలజ్జప ♦ గురుశిష్యులకట్లతగదలజ్జప॥

అగీఁ॥

తా. శిష్యాదంపతులలో జాయయైనను సతియైనను రతిసమయ
మునాదుల్లాసముననుండక సిగ్గుతో నున్న యెడలసం తానముకలుగ నేర
దు. అట్లేగురుశిష్యులద్వారా నెవ్వరైనను సిగ్గుపడిచెప్పవలసినపుడు చె
ప్పకపోయినను, అడగవలసినపుడు అడగకయైననునుండి నేసిఫలము క
లుగ నేరదు. కావునసీపులజ్జనువదలి ధైర్యముతో నీకుగోచరముకా
సిసంగతులను అడుగుము. నేనునునీసంశయములను దీర్చెదను.

అగీఁ.

క॥ రతికొఱకుఁగాదెసతిపతి | కతిహితమతి శేవశేయున
టువలెబోధ | సితినీకుఁగుదురుటయు సమ్మతితో గురు శేవశే
యమానీతిమంతా ♦ అభిమానము పోనీతిమంతా ♦ అతనికిద
యరాగ మరనిమిషమునబోధ | సితినీకుఁగుదిరించుసిగ్గువిడిచి
కొలుపుచూసీతిమంతా ♦ అభిమానము పోనీతిమంతా॥

అగీఁ॥

తా. భోగెచ్చంగదా చర్యలునిజనాయకులకు పరిచార్యలా

నర్చుట. అట్లేసీపునుబోధ బాగుగా నలవడఁ జూరకై గురునకుపరిచగ్గ్యనే
యుము. దేహముమీది యభిమానమువదలిపోవును. నీపు లజ్జవి
డిచి గురుపరిచర్యచేసినయెడ నీమీద గురునకత్యంతానురాగముకలు
గును. నిన్ను అరనిమషములోపల పరిపూర్ణజునిగాజేయును. ౨౧౯.

కం॥ నీమానసమున సంశయ ! మేమాత్రమునిల్పఁబోకు
మిఁకనాలోడే ! నామాట నిశ్చయమునే ! నేమాత్రముదా
చలేదునీలోడునుమ్మిఁ ♦ యింతకుమిక్కిలియిఁక లేదులెమ్మిఁ
నామీదతలంపుంచిననుమఱువకిఁక నేను! నీమీదదయయుం
తు నిజమిగుకేఁముట్టు నీలోడునుమ్మిఁ ♦ యింతకుమిక్కిలి
యిఁక లేదులెమ్మిఁ ౨౧౯॥

తా. శిష్యానీచునస్సునసంశయము లేవియునుంచుకొననుము.
నాకుదెలిసినదంతయునీకుజెప్పితిని, నాలోడునేనేమియుదాచలేదుదా
నికిమించినదికయేమియులేదు. నామీదజ్ఞాపకమించినన్నమఱవకు
మునీయూ. నేను నీమీద దయయుంచి నిన్ను మఱవకుండును ఇది
యేమనకిడుపురకు వాగతము ౨౧౯.

కం॥ నాగురుబోధనునీచే ! బాగుగవిని నిందసేయుభ్రష్టు
లమాటల్లోఁగొనివిడిచెడివిదిసి ! కేగురుఁడీలాటిబోధ నెఱిగిం
చఁడోయి ♦ యెఱుకలోని దెఱిగించునోయి! ఆగురుబోధల
నన్నిటి నెఱిగిండు ! నాగురుబోధనే నయముగనీకిచ్చితెఱిగిం
చఁడోయి ♦ యెఱుకలోని దెఱిగించునోయి॥ ౨౨౦॥

తా. ఈబోధనునీవెఱిగించినప్పుడు నీచేవినిసందించుబ్రష్టుల
మాటలువినిబేలుపోకుము. నీకెట్టిగురువును, ఈలాటిబోధనునెఱిగింప
డుతక్కినవారిబోధలయంతయునెఱుకయందుంచును. అట్టియెఱుకతో
సంబంధించినబోధలన్నియునాకుందెలియును. అట్లుదెలిసియుండియునీ
కడికపదేవును చేయక, ఉత్తనమైసట్టి, అస్థుచ్చురు ప్రసాదమైసట్టి
ఈబోధను నీకిచ్చుచున్నాను. ౨౨౦

కం॥ నిక్కముగబీరపీచుల! చిక్కునుమీవిచ్చరాదుభీయీ
యెఱుక! మక్కువనే బోధించిన ! చక్కినిబోధాగ్నిచేత
సాధించుపొరా ♦ విచ్చెరుచింత చాలించుకొరా ♦ చొక్కమా

సీబోధకైక్కడికిజోను | దక్కినబోధల దిక్కుచూడకు దీనిసా
ధించుపోరా | విచ్చెనుచింత చాలించుకోరా|| ౨౬౧||

తా. ఎఱుకతో సంబంధించిన బోధలుబీరకాయపీచుల చిక్కుల
వలెమిగులచిక్కుగానుండును. అట్టిచిక్కునువిచ్చుటకు నెవ్వరికినిసాధ్య
ముకాదు. అట్లువిచ్చుటయుతగదు. అట్లు స్వరుడుచేయుడు. ఛీవాటి
నంతయువదలిపెట్టుము. ఎఱుకను, నేనుబోధించిన షరిపూర్ణజ్ఞానముచే
త నశింపజేయుము. అట్లుజేసితివేని విడరానిచిక్కులన్నియు వీడి చిం
తలన్నిటిం బాపును. ఈపరిపూర్ణబోధకు యింకేబోధయు నీడుకాజా
లదు ఇతరబోధలనుతలయెత్తియైనను చూడకుము. ఈయచలబోధను
సాధింపుము. ౨౬౧.

కం॥ అడవి యుసిరికేయు జలనిధి | బాడమిసలవణం బటం
చుఁబొగడినరీతికా | బుడమిని నీసలమందునఁ | గడువేడుకనీ
పునేనుగలి యుటవినరానీనాప్రేమ గలిసెఁగన్గొనరా ♦ విడు
పునీపునన్ను విడలేను నేనిన్నుఁ | గడువేడ్కనీపు నెక్కడఁబోకని
లచిట్లుగలియుటవినరానీనాప్రేమ గలిసెఁగన్గొనరా|| ౨౬౨||

తా. ఆరణ్యప్రదేశమునందుకాచు యుసిరికకాయలుసముద్రజ
లముసంమండులవణమును జేరి యెట్లుగుచున్నప్పుడో అట్లేమనమిద్దర
మును ఇక్కడ జేరితిమి నేను నిన్ను వదలను నీవు నన్ను వదలవు ఉసిరి
కయు లవణమును జేరి గుచున్నప్పుటలుల మన మిరువురమును జేరి
నప్పుడు మిగుల ప్రకాశింతుము. ౨౬౨.

కం॥ పెద్దలనిందయునర్చకుఁ | బెద్దలసేవించుకొఱకుఁబిరిది
వియకుమే | పెద్దలతోవాదించకుఁ | బెద్దలుబోధించుమాట
పెడచెప్పలవినకు ♦ పెద్దలునడుచు నడతనేమనకు ♦ పెద్దలకన్న
నేఁబెద్దనంచనుకోకు | పెద్దలఁగనుఁగొన్నఁ | బ్రియుముతోమొ
క్తుము పెడచెప్పలవినకు ♦ పెద్దలునడచునడతనేమనకు|| ౨౬౩||

తా. పెద్దలనుసందింపకుము, పెద్దలను సేవించుటకు వెనుకదీయ
కుమువారితో వాదములుపెట్టుకొనకుము. వారుచెప్పుదానినిసావధాన
ముగావినము వారునడుచుప్రకారము నీవునుఉండుము వారలకంటె
నీవుపెద్దవనియనుకొనకుము వారిని కన్న ప్పడువారికి నమస్కారాదు

లోనర్పము.

౨౬౩.

కం॥ పెత్తనమున నేనుంగిలఁజెత్తనుదినవలసఁ జేమచిన్న
తనమునే । హత్తుకొని దినునుజక్కెర । నిత్తఱిసేరెంటిసేకు నివ్వు
మేదైతే ♦ చేకొనుమదెస్పవ్వుమేదైతే ♦ పెత్తనమునజేతు పెం
పొందుచుండును । జిత్తుమలోదెలియు చిన్నతనమేమేలు । ఇ
వ్వుమేదైతే ♦ చేకొనుమదెస్పవ్వుమేదైతే॥ ౨౬౪॥

తా. ఏనుగు పెద్దతనము నహించియు భూమింబడియు అడుక
సపునుదినవలసినచ్యైవ. అట్లుకానిఅడకువగలచీమపుట్టినవాడచక్కెర
నుతినును. కావున నీరొంటివిభాగముగా గాంచి నీకేది యివ్వుమైజెలిదచే
యును భాగముగావిచారించిచూచినయెడల పెద్దతనమునహించినయెడ
లచేటుకలుగునని తెలియనగును. కావునయెల్లప్పుడునుచిన్నతనముతో
అనగా అడకువతో నుండుటయే మేలు. ౨౬౪.

కం॥ తననుశరణన్నచారల । మనసెట్టిదొతఱచిచూచి మ
ఱిదెల్పెదగున్ । వినువారికిందగినట్టిది । యెరిట్లుమహానుభా
వులతి చాతుర్యమున ♦ వికాసముగ నతిచాతుర్యమున ♦ మన
మునునయిబోధకరుణవిచ్చితిదీనిజ । చ్చినదనుకనినరనచ్చి
నదాఁక మఱువకుమతి చాతుర్యమున ♦ వికాసముగ నతిచా
తుర్యమున॥ ౨౬౫॥

తా. తన కెవరై జెశరణుజొత్తుకోవారిమనోభీష్టంబులు భాగముగా
నెఱిగివారిమనోభావంబులకుందగినబోధలననుగ్రహింపవలయుననిపె
ద్దలు చెప్పియున్నారు. నేనునునీహృదయము నెరిగినీకేసద్బోధనుజేసి
తిని నీపునుదీనిచిచ్చునఁకు. నిద్రయందాదప్ప మరచియుండుకూమా.

కం॥ చెప్పెదగుగురుయబోధను । చెప్పినపనిజేసెనేనిశిష్యా
గ్రణికిన్ । జెప్పెదగుఁజెప్పినపని । తప్పనివాడం చెప్పెదయ
దలచిబోధ । యిద్దరికుండఁ దగదట్టివేద ♦ చెప్పిముందుగబో
ధచెప్పెడిపనులన్ని । చెప్పఁగూడదువాని తిప్పలుపెట్టినయ
దలచిబోధ ♦ యిద్దరికుండఁదగదట్టివేద॥ ౨౬౬॥

తా. గురుడు, తనకుశిష్యుడు తాను చెప్పినపనులు చేయుచుండిన
యెడలతనికీబోధదెలుపవలయును. అట్లుచేయక పోయిననుకూడత

నిపై కోపము చేయకపోధింపవలయును అతనికి చేయరానిపనులను చేయనుని చెప్పియతనిని కష్టపరుప గూడదు. ౨౬౬.

కం॥ ఇవివినుమనినను సుజనులు । చెవియొగ్గద రివియుస్స
స్థితేసికృతికిబల్ । చవిబుట్టితురదెట్లచ । శివుడుకళానిధిని
జక్కజేసెనలేదా • నీనుదిశంక బాసెన లేదా • అవనిలోశ్రీరా
ములవగునిహాల్య । నెవరేమియనకుండ సవరించిసుగుణిగ
జేసెన లేదా • నీనుదిశంక బాసెన లేదా॥ ౨౬౭॥

తా. సజ్జనులయొద్దనుబోయిదీనినివినుమనిచెప్పినయెడలవిందురు. తక్కినవారిలకుగూడ రుచిగిలుగునట్లుగా సవరించిచెప్పవలయును. గురుకత్తియైన తానొక సాధోగించి చూచుచుండుచును హాతకము లోనొకటియైన సాతకమునుండి విముక్తుగాజేసి తనశిరమునందు శివు మధరియించెను. దేవేగ్రుహు మారువేషముతోనహాల్యోసాధోగిం చెను. గౌతమహర్షికథావ్యామైన అహాల్యునిపాషాణంబగునట్లులశేపిం చెను. గానగురుధర్మపురాణునకు పోవునపుడునొకదస్సప్తముచేత నహాల్యునిపిమ్మనగాలుగాజేసెను ఎవలనైతే చంద్రమా శిచంద్రు నిన్ని. కాముడిహాల్యుని, సుధనిర్గుణులు గాచేసినో అట్లుగురుమిశిష్యు ని చేయవలయును. ౨౬౮.

కం॥ గురుసూచనై నవరులను । మఱిమఱి విలుమన్పుజుచు
పుమాచద్యములక । గురుసూచనయెఱుంగనియొనరులనువిను
మన్పుజుచువ నగుబాదాగదరా • అదియెట్లన్న నికనేదెట్లె
దరా • పురుషసంగతిలేని పాలతింకొక్కొక శాస్త్రు । మరసిమె
ట్టుచెదానోకైప్రాసజీవతె నగుబాదాగదరా • అదియెట్లన్న
నికనేదెట్లెదరా॥ ౨౬౯॥

తా. పరిపూర్ణమునుగురించిగురూపదేశముజెందినవారికి, ఈప ద్యములనువినుపించినప్రయోజనము గలదు. అట్లుగురుపిలనుగ్రహము లేనివారోపద్యములను వినుపించుటయుక్తముగాదు. పురుషసంగత్య మిట్టిదనియెఱుంగుచిన్నముగ శ్రీకి, కళాశాస్త్రముచదివినఉపయో గముండును. దానికే, పురుషునితోసాధోగింపటయు దారి తేరినప్రథ మునిపించిన, ప్రయోజనముకలదు. ౨౭౦.

కం॥ ఎవరున్న నేమిభయమని సవరింతురుదప్పులున్న సా
ధులువినినకా సవరింతురు సుమ్మివి విని యవినీతులునిందజే
యనయ్యేదేమోయీ॥ అందులో మనదిపా య్యేదేమోయీ॥
భవనాశస్థితిలేనిపద్ధతి యీబోధనపురుగవినిపించుచాటేలమా
టేలనయ్యేదేమోయీ॥ అందులో మనది పా య్యేదేమోయీ॥

తా. మనముచదివినప్పుడు దానిలో నేమేనియు దప్పులున్న
యెడ, సభనిట్టివారలున్నారని చూడక ఇదితప్పుఇదిబప్పుచెప్పి సవ
రింతురు. దుష్టులైనవారుతప్పులను జూచి గ్రంథకర్తను దెలియనివా
డని నిందింతురుగానివాటినిసవరింపరు. వారట్లుతిట్టుటవలనమనకు
రాబోయ్యేదేదియులేదు. పోపా య్యేదియులేదు. కావునపరిపూర్ణ
బోధను ఎల్లవారియెదురను బహిరంగముగాజెప్పుము. ౨౬౯.

కం॥ పుట్టింటబిడ్డబహుగాదిట్టయియుండినను నెవరు దిట్ట
రు భువిలో॥ బుట్టింటివారికోడలు! దిట్టయినను నత్తవారు ది
ట్టేరుసుమ్మి॥ చేతులకొద్దికొట్టేరుసుమ్మి॥ అటువలె నేబహు
దిట్టయినశిష్యుని! దిట్టమగుదుమూర్తి వట్టివారుచాల తిట్టేరు
సుమ్మి॥ చేతులకొద్దికొట్టేరుసుమ్మి॥ ౨౭౦॥

తా. ఇంటపుట్టినబిడ్డ యెంతదుష్టుగానుండినను! తల్లి కూతును
యేమియు జెప్పదు. ఇంటికోడలే ఆలాగుండేనేని ఆపెరు పడరాని
పాటను చెందజేయుదురు. అనగామిగుల హింసించుదురు. అట్లే సగ్గు
రుడైనవాడు తనశిష్యుని పుట్టినింటి బిడ్డవలెజూచును. వాడెంత
దుష్టుడైనను వానిపై కోపముజెందడు తక్కినవారలు శిష్యునికొట్టి
యు తిట్టియు హింసించుదురు. ౨౭౦.

కం॥ అందముగఘనులుమెచ్చెదర! రెండుకుమెచ్చెదరు దీని
నితరజనంబుల్॥ చంచురుడుదయంబందిన! సింధువుచెలరేగిన
ట్లుచెలగునె చెరువుల్॥ కోనేళ్లుబావులునూతు లేరుల్॥ మం
దయానల పొందు మగవారెనుతిచేతు! రెండుకునుతిజేతురిల
పండపురుషులు చెలగునెచెరువుల్॥ కోనేళ్లు బావులునూతు
లేరుల్॥ ౨౭౧॥

తా. శిష్యా ఈపరిపూర్ణ బోధను, దానిని తెలిసినగొప్పవారలు

మెచ్చగలరుగాని, సామాన్యముల మెచ్చజాలరు, చంద్రోదయమైనపుడు సింధువు ఉప్పొంగునెగాని సామాన్యమైన యేగులును, తటాకములును సంతోషింపనేర్చునా. నేరదు. అట్లేమగువలపొందును, రతిసౌఖ్యమెఱింగిన [పురుషత్వముగల] పురుషుడు సంతోషింపజాలు నేగాని, నపుంసకు లెఱుంగజాలరు. ౨౭౧.

కం॥ కాకంబులుసంపూర్ణతటాకస్థజలంబు లెట్లుద్రావకత్వవచే॥ గైకొనునొకంభజలమిట్టికలియుగమిందు దుష్టులింపుమిఱుగను॥ నిల్వదుబోధకంపుపాఠినను॥ మిగుదీనికెలంకెమాకేలయిట్టిచీ॥ కాకుచొక్కడ మైతెగైకొందు మందురు ఇంపుమిఱుగను॥ నిల్వదుబోధకంపుపాఠినను॥ ౨౭౨॥

తా. కాకములు నిర్మలంబులైన తటాకాదులయందలిస్ఫటికజలములచే పిపాసం దీర్చుకొనక మిగుల నులిసమైన ఘటములయందుంచియుండు జలములనే పానము చేయును. అదేవిధమున. ఈకలియుగమునందు దుష్టజనులు నిర్మలమైఉత్కృష్టమగు నచల పరిపూర్ణబోధను జెందక ఉపయోగములేని యోగ భ్యాసములయందును, యెఱుకయొక్క మార్గములయందును మనస్సును చొప్పించుచుందురు. వారుపరిపూర్ణజులనుగేళిసేయుచుందురు. వారిమాటలుమనకువలదు.

కం॥ కుత్సితమతియగు పురుషుని॥ జెచ్చెరవినుమనుచు॥ జదువ శిష్టులవలెదా॥ ముచ్చటపాలుగవినడివి॥ కుచ్చులకుల్పాయి కుక్కకూసకెందుకురా॥ పిడుదుకుదుగ్ధ పానమెందుకురా॥ హెచ్చైనముత్యాల పచ్చలపతకము॥ గ్రుచ్చిపేరుగఁజేసి తెచ్చివేసినగోతి కూసకెందుకురా॥ పిడుదుకుదుగ్ధ పానమెందుకురా॥ ౨౭౩॥

తా. కుత్సితమైనబుద్ధిగలమనుజుని యొద్దకు బోయి ఈబోధనువినుమనిచెప్పినయెడల, వాడువినయముతో గూరుచుండి సానధానముగా వినునా, వినడు. అదియెట్లనగా శునకమునకు కుచ్చులకట్టి జగినాపనిచేసినయొకమంచికుల్లయిని తలపైనిడిన, అదిసూరక కూర్చొనియుండునా, ఉండదు. కుక్కలయొక్క రక్తమును పానము చేయు పిడుదునకు ఊరపానముచేయించిన ద్రావనా, త్రాగదు, మిగుల విలువగల

ముక్తహారమును. పచ్చలపతకముతో గూర్చి యొక క్రోతిమెడయందు వైచిన, మర్కటము కునురుగానుండునా, ఉండదు. ఎటులనై తేకుల్లా యని కుక్కకును. క్షీరమును పినుచునకును, ముక్తహారమును క్రోతికిని యిడుటనిరర్థకములలో అట్లై కుత్సితునకు బోధించుటయు నిరర్థకము. ౨౨౩.

కం॥ అక్షయబోధస్థితిగల| అక్షణవేత్తలకు మెప్పులైనకృతులతోఁ | గక్షకుండప్పలు కుమతి ప| రీక్షింపుచునుండు నెన్నో రీతులవినుమీ • తద్భావమీరీతిగఁ గనుమీ • మక్షీకమెప్పుడుమానిసుగంధాదు లీక్షింపు వ్రణముప్రత్యక్షమేగదయెన్నో రీతుల వినుమీ • తద్భావమీరీతిగఁ గనుమీ॥ ౨౨౪॥

తా. శిష్యా, నాశములేనిఈబోధయొక్క స్థితినిన్ని, దీనిలక్షణమున్ను బాగుగా నెఱిగినపెద్దలయొక్క మెప్పునకువచ్చునటుల నీగ్రంథమునురచియించితిని, దుష్టబుద్ధితనతండ్రియుంచిపోయిన కాణాచియందుతప్పలు కనిపెట్టుచుండును. ఉంచినధనముచాలదని చెప్పుచుండును. అదియెట్లులేని ఈగలు, మంచి సుగంధములేని పరిమళవస్తువలపై వ్రాలి వాని సౌగంధ్యంబునుం గ్రోలక, దుగ్ధంధములైన కురుపుల మీదను వ్రణముల మీదను వ్రాలి వాటి దుర్గంధమునే గ్రోలును. కావున దుష్టులున్న గ్రంథమునందలి గుణములను గ్రహించక దోషములనే యెన్నుచుండురు. అట్లుచేయుట సరికాదు. ౨౨౪.

కం॥ రమ్యపిలువనిదే ప| ద్యమ్ములు చదువంగవచ్చియవి నిందించు॥ సమ్మతిగాకకుమార్తెని| యిమ్మహినదియెట్లటన్న నిట్టులెవినుమీ • వానిబుద్ధినిట్టులెకనుమీ • బొమ్మలాటాడించుబొమ్మతానొకటి ధి | పొమ్మని యనిహాస్యమొనరించినను బోకయట్టులెవినుమీ • వానిబుద్ధి నిట్టులెకనుమీ॥ ౨౨౫॥

తా. ఈగ్రంథమునువినిదీనియందలి గుణదోషముల నెఱింగింపుడనివారినిరప్పించిఅడుగుటకుమునుపే అనగా వారినిరమ్మనిపిలుచుటకుమునుపే వచ్చి గ్రంథమునందలిపద్యములయందు దోషానోపణముచేసి, గ్రంథమును గ్రంథకర్తనున్ను నిందింతురు. దుష్టులందరు ఈలాగుననే జేయుదురు. అది యెట్లులేని. బొమ్మలాటయందు నడుమ నడు

మహాస్యముచెప్పబొమ్మను నెంతపోమ్మని కసరిననుపోడు. అదిఅక్కడ నేయుండి నాటక పాత్రములను ఆతంక పఱచుచుండును. ౨౫౫.

కం॥ వటియించినచన్నులుగల । కుటిలాల్ని నిండజేయు
గుత్తపురవికృ । ఎటువలెదనతప్పెఱుగక । యటువలెగ్రం
థముచుమెచ్చు డతిదుర్జనుండు । లేనిదెతప్పు వెదకుచునుండు
ఇటువంటిబోధనే నెఱుగఁజెట్లనుకోక । కటువాక్యములు
పలికిఘనులఁగాసిలఁజేయు నతిదుర్జనుండు । లేనిదెతప్పు వెదకు
చునుండు॥ ౨౬౬॥

తా. వ్రాలిన స్తనములుగలవృద్ధాంగనంజూచి, కఠినకుచద్వయముగలలే బ్రాయపురాలు పరిహాసముచేయును. కుంభములనుబోలియుండు తన స్తనములును కొంతకాలమునకు ఆలాగువ్రాలిపోవుననిఆలోచించక పరిహాసింపుచుండును. దుర్జనుడైనవాడును ఈగ్రంథమునందలివిషయమును తానెట్లుదెలియ నేర్తునో అందులకేది యుపాయమోయనియాలోచింపకగ్రంథమును వృధానిందజేయును. పెద్దలను. ఉచ్చరింపరాని మాటలాడి, కష్టపెట్టి వారిమంబులను రోయునట్లుజేయును. ౨౬౬.

కం॥ గురువర మీనాసందున । నెఱుకను తెరగలిగియుం
డెనిన్నాళ్లు సుమీ । కరుణారసేక్షణములం । చెరదీసితి నెఱుక
మాటదీతెక్కడికిఁ । బాలునుబోధదూర దెక్కడికిఁ । బరిపూ
ర్ణమునలేని యెఱుకను జూపించి । యెఱుక లేదని యంటిరెఱుక
లేదాయెను దీతెవిక్కడికిఁ । బాలునుబోధదూర దెక్కడికి॥ ౨౭౭॥

తా. ఇకశిష్యుడుగురునకు జెప్పుచున్నాడు, గురురాజా, ఇన్నినాళ్లుగురునకునునాకునునడుమ నెఱుకయనుపరదాయొకటియుండెను. దేవరివారి యనుగ్రహముచేనా తెరతోలగి పోయెను. ఎఱుక నేటితోనశించెను. దానిమాటయె యింక లేదు. తమరుబోధించినపరిపూర్ణబోధయికనన్ను విడిచిపోదు, దేవరవారు, యెఱుకనులేదని తెలియ జెప్పిదానిని పోగొట్టితిరి. తమరనుగ్రహముచే యెఱుక పాటిపోయెను. ౨౭౭.

కం॥ ధారుణిఁగొంతచరించివి । చారించితిఁగానియావిచారమునేనె । వ్యారలుసెప్పగవినలే । దారయమీనోటవిన్నా

నయ్యగురుమూర్తి ♦ తరమానుతిఃజేయ మీకీర్తి ♦ సారసనే
త్రపురారినీరజ భృందారకముఖులైన! నేరరుమిముఁదెలియ
నయ్యగురుమూర్తి ♦ తరమానుతిఃజేయమీకీర్తి॥ ౨౭౮॥

తా. గురువర్యానేనును ఈలోకమునంద నేక దేశములుదిరిగితిని.
అ నేకులతోతత్త్వవిచారముచేసితినిగాని యింతవఱకునీసాటిలేని పరి
పూర్ణబోధనునేనందునువిసనైతి. ఈయత్కృష్టమైనబోధనుతమదగ్గఱ
నుండియే నేనుదెలిసికొంటిని, మియొక్కయశస్సునుదొంగడుటకునాకుశ
క్యమాశక్యముకాదుఅయ్యా మిమ్ముబొగడుటకుబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వ
రాదులునుయిందానిదేవతలును నేరరు. మిమ్ముదెలిసికొన నేరరు. ౨౭౮.

కం॥ ఘటమెదుటఁ బెట్టిచూపిన | యటువలె బయలుండ
జూపియతిమాయలచే | నటియించుచున్న యెఱుకను | దృటి
లోవిడిపించితిపుడు తీజైనాశంక ♦ మదిఁబుట్టును వీరితింక ♦
ఎటుదోచ కిలువెడలి యటుమిమ్ముజూచిన | పుటినుండిద
యఁజేసిపుటిదాఁక భోధింపఁ దీజైనాశంక ♦ మదిఁబుట్టును వీ
రితింక॥ ౨౭౯॥

తా. ఒకపాత్రమునుకన్నెదుటంబెట్టిచూపించినలులపరిపూర్ణ
మును స్పష్టముగా కనుపఱచితిరి. అనేకవిదములైన మాయలతో
మెలగెడునెఱుకను ఒక్కక్షణములోపల విడిపింపజేసితిరి నామదిను
న్నసందేహములన్నిటిని బాపితిరి. ఇకనామనంబున నేలాటి సందయ
ములును కలుగవు. నేనేమియు దోచక సంసారాబ్ధినుండి దరిజేరుటకు
తెరువేదియుగానక స్వగృహమునువదలిమిమ్ము నాయదృష్టవశంబున
గన్న మొదలుయింతవరకు మీరునాకు బోధించితిరి అంతబోధ విని
నందుననా కెల్లసంశయములును దీరెను. ౨౭౯.

కం॥ ఒరులునేననక యుండిన | దెఱిగింపుమదేమొ బయ
లునేనొరులంచుక | ఎఱుకెవ్వరు లేదనవలె | నెఱుకనునున్నద
నియంటె యదిలేదంచుకో ♦ నేనునినునీమదినిలేదనుకో ♦ ఎ
ఱిగియిలేనెఱుక యట్లలేకుంక్షినం | బరిపూర్ణ మనుదాని నె
ట్లు గుర్రెఱిగెద వదిలేదంచుకో ♦ నేనునిను నీమదినిలేద
నుకో॥ ౨౮౦॥

తా. (ఇంక గురువు చెప్పచున్నాడు) తనకును యితరులకును భేదము నెంచకుండుటయే బయలు. తన్నును ఇతరులను భేదబుద్ధితో జూచుటయెఱుక. నిజముగా మనకును. ఇతరులకును పరస్పరము భేదములేదు, కావున ఎఱుకలేనిది అట్టిలేనిదేయెఱుకనుడిన్నదని చెప్పినయెడల పరిపూర్ణమునులేదని చెప్పవలయును. కావునయెఱుక లేనిదెను. నేను నీవు అనునదిలేనేలేదని తెలియుము. ఎఱుక మొదటయుండును. అట్టి యెఱుకచేత పరిపూర్ణమునుగనియెఱుకను త్యజింపవలయును. ఎఱుకను మొదటనే లేదని చెప్పినయెడల పరిపూర్ణమును ఎఱుకుటయెట్లు కావున పరిపూర్ణమునుగన్న తరువాతయెఱుక లేకపోవును. ౨౦౦.

కం॥ నాబుద్ధికిసరిపడ్డదిసీబుద్ధిగానియెన్ని నేర్పులఁగనినఁ
చీ బుద్ధుల యాబుద్ధులు! నాబుద్ధికిమెప్పురావు నాతండ్రివిన
రా + సెబాసు నిన్నేతండ్రిగనరా + ఈబుద్ధినిక మానకేబుద్ధి
బూనకు! మేబుద్ధిఁబూనిన సీబుద్ధిచెడిపోవు నాతండ్రివినరా + సె
బాసు నిన్నేతండ్రిగనరా॥ ౨౦౧॥

తా. ఎల్ల విధములను, నాబుద్ధికిసరియైనది సీబుద్ధియేనుసీబుద్ధిని నేమిగుల మెచ్చెదను. మంద బుద్ధులయొక్క బుద్ధులనేమెల్లను వారి బుద్ధులెఱుకతో సంబంధించియుండునా మాననాముద్దులపట్టి నేచెప్పుదానింవినుము. నివంటికుమారునిగన్న తండ్రియేతండ్రివాడేధన్యుడు ఈబుద్ధినియెప్పుడునువిడువకు. ఇంక నేయుపదేశమునుగ్రహింపకు. ఇంక నేబోధనైనను వింటి వేనిసీబుద్ధి చెడిపోవునుగావున సీబోధను మఱవకుము ౨౦౧.

కం॥ కొట్టితిఁదిట్టితిశ్రమలం! బెట్టితినీమనసు చెవులఁబెట్టక
పెడగా! బెట్టితి మొట్టితివెడలం! గొట్టితినీమనసు దెలియగోప
ములేక + సరి తెలిసితివోపికపోక + పట్టుమిచ్చెదనింక పట్టెమి
లేదాయె! బట్టుమిచ్చెదబోధ గట్టివాడవురోరి కోపములేక + స
రి తెలిసితివోపికపోక॥ ౨౦౨

తా. బిడ్డానిన్ను కొట్టితిని, తిట్టితిని. నిన్ను పెట్టరాని బాధలం బెట్టితిని నీవు చెప్పుమాటలను సరిగావినకయునుంటిని. నీతలమీద మొట్టితిని. నిన్నింటినుంచి వెడలగొట్టితిని, నిన్నీలాగు యిడుములం బెట్టినదన్నియును నీయొక్క మనస్సును శోధించుటకొఱకేయని దెలియుము. నీయు

క్క మనస్సును బాగుగా దెలిసికొంటిని. నీవుమిగుల గట్టివాడవు. ఇది గోనీకుబోధనిచ్చుచున్నానుగ్రహింపుమునీవుకడ తేరిపోదువు. ౨౦౨.

కం॥ నీవెంతకొట్టితిట్టిన నేవిడిచెడువాడగాను నీచరణంబుల్ చావైన బెండ్లియైనన్ నేవిడువనటంటిగట్టి నిజభక్తుడౌరా ♦ నేగనుగొంటి నీనిష్ఠతౌరా ♦ కావున నీకిట్టి ఘనమైన బోధను । వేవేగ దయచేసితి నీవిదివిడువకునిజభక్తుడౌరా ♦ నేగనుగొంటి నీనిష్ఠతౌరా॥ ౨౦౩॥

తా. నీవునేనెంత కొట్టినను తిట్టినను నావ దములే శరణముల నిజెప్పి దృఢమనస్సుతోనుంటివి. వివాహమైనను చచ్చిననునాచరణములయందే కావలయునని చెప్పితివి. నీవేనిజమైన శిష్యుడవు. నీవేనిజమైనభక్తుడవు. నీయొక్క నియమనిష్ఠలన్నియు నేరుజూచి మెచ్చుకొంటిని కావున నీవట్టివాడవనినందున నే నీకిబోధ నిచ్చుచున్నాను, ఇంతశీఘ్రముగా నీకనుగ్రహించినదియు దానంబట్టియే. ఈబోధను గ్రహించి వదలిపెట్టకయుండుము. ౨౦౩.

కం॥ నానోటిమాటవెంబడి! దానెప్పుడుసంచరించె దగు నీచిత్త! బేనదిగనియీబోధ ని దానఁబిచ్చితినిదీని దాచుకోసుమ్మి♦ నిత్యమునీవుచూచుకోసుమ్మి♦ యేమరుడైననీబోధనడిగిన! వానిమనసరయక వానికిచెల్పెదు దాచుకోసుమ్మి♦ నిత్యము నీవు చూచుకోసుమ్మి॥ ౨౦౪॥

తా. నేచెప్పినటుల నడచెడువాడవు కాబట్టి నీకిబోధ ననుగ్రహించితిని. నేను నీచిత్తవృత్తిని బాగుగాకనిపెట్టియే నీకిపరిపూర్ణ బోధం దెలియ జెప్పితిని. దీనినినీవుభద్రముగాదాచుకొనుము. ఇదియేనీకు కాణాచి. అట్లుదాచి ప్రతిదినమును దానినిమనస్సునకు తెచ్చుకొని స్మరించుచుండుము. నేనెటులనై నే నీమనంబుశోధించినపిదప నీకిబోధను జెప్పితిను అట్లనీవునువిన్నె వరైనను ఈబోధను ఉపదేశముచేయుమని యడిగినపక్షమున, వారిమనస్సులను శోధింపక బోధనునొసంగకుము.

కం॥ కన్న దివిన్న దిలేకయు! నున్న దిపరిపూర్ణ మనుచు నూహనెగినన్ గన్న దికన్న టైచనును । నన్నరయగ నెవ్వరున్నారామీదనడుగ ♦ విన్నావా యన్న వారెవ్వరనగ ♦ నిన్ను

బోలికగాను గండ్లులపండుగై | తిన్నగగలిగిండు నిన్నను తెఱ
దీయ నామీదనడుగఁ విన్నా వాయున్న వారెవ్వరనగ || ౨౮౫ ||

తా. కనునదియు వినునదియు కానిదే పరిపూర్ణమని ఊహచేసె
ఱుగుము. పరిపూర్ణము కననువిననునేరదు. అదియెల్లెడల నిండియుం
డును. అట్లునీ వెఱిగినపక్షమును, పరిపూర్ణమునుకని యెఱుక తనకు
తా నె నశించిపోవును. అట్లుయెఱుక బోయినతరువాత ఎఱుగువారును
అడుగువారును ఉండరు. తరువాతయుండువారలు పరిపూర్ణ మొక్క
టిదక్కయింకెవ్వరునులేరు. నీవునీవుఅనుచెప్పుచున్నయెడల కన్నుల
పండుగగానుండునుగాని ఆనేనునీవుఅను అహంకారమును తెరనుతీసి
వైచినవెనుక సంతయుపరిపూర్ణముగా నె తెలియబడును. ౨౮౫.

కం॥ లేనిజగమెఱుక లేదనిమానుగనిదిచెలిసినపుడు మర్మ
ములేకక | గానబడుబట్టబయలై | మానుగగలిగిండు సెందు
జూచిననందు • అందముగాను జూచినముందు • అందునింద
నరాకె యెందుజూచినబయలు | సందుసందులనిండి పొందశక్య
ముగాకచూచిననందు • అందముగాను జూచినముందు || ౨౮౬ ||

తా. జగమెఱుకల రెంటినిలేదని దృఢముగా నెఱిగినవెనుక,
కొంచెమైననుమఱుగులేకపరిపూర్ణముస్పష్టముగా కనబడును. ఏదై
పుసెందుజూచినను గానబడుచునుండును. ఇక్కడ యున్నది ఇక్కడ
లేదనిచెప్పట కలవికాక, ఎల్లయెడలను, యెల్లసందలయందుబొం
దులయందును పరిపూర్ణముఅందముగాగాన్పించుచుండును. దానిని
పొందుటకు నెవ్వారికినిశక్యముకాకయునుండును. ౨౮౬.

కం॥ సమ్మూఁజమ్మగమనమున | ముమ్మాటికి నెఱుకజోలి
మూర్ఖునకమదిక | సమ్మమచలమ్మలెస్సగ | నిమ్మళము
గనిల్చిమాడ నీవునిల్వలేవు • సమ్మకుమెఱుకయదినమ్మలేవు •
తమ్మలలోన నిమ్మగ వెలిగెడు | తుమ్మెదయనినేను సమ్మ
బల్కితిసుమ్మ నీవు నిల్వలేవు • సమ్మకుమెఱుక యదినమ్మ
లేవు || ౨౮౭ ||

తా. నేచెప్పినమాటలనుసమ్మము ముమ్మాటికినిగీకుయెఱుకజో
లివలదు. పరిపూర్ణ మొక్కటియేనిజమనిసమ్మము. బాగుగానాలోచిం

చిచూచి తివేని నీవేఅబద్ధమని తెలిసికొనుచువు. బాగుగానాలోచించి చూచినయెడల నీవుఅనునదేనిల్వదు. నీకు మొదటనేతామరలయందు మధుపానముచేయు తుమ్మెదవంటి యెఱుకయని నీకుజెప్పలేదా అట్టి యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ౨౮౭.

కం॥ తెలవాణినునికజన్మము! కలయయ్యెజగంబుతెల్లగా నుగొనుచుండక! గలమేలుకొన్నపిమ్మట! నిలునగ లేదయ్యె నెఱుకనిక్కమునుమ్ము! సమ్మినదానినీవికనమ్ము! ఎక్కడఁ జూచినచిక్కటిల్లుచు బయలు! మక్కువగలిగింపుదిక్కుల నంతట! నిక్కమునుమ్ము! సమ్మినదానినీవికనమ్ము! ౨౮౮॥

తా. ఎఱుకయను కలమండి మేలుకొంటివి. పరిపూర్ణమును మెలకువనుకాంచితివి ఎఱుక అబద్ధమని తెలిసికొంటివి. జగ మెఱుకలు రెండును కల్లలాయెను. పరిపూర్ణోదయమాయెను. అట్టియుదయమైనపిదప ఎఱుక నిలువలేక పాటిపోయెను. ఎఱుక లేదని దృఢముగా నమ్ముము. పరిపూర్ణ మొక్కటియే నిత్యమైనదియు సత్యమైనదియు కావున దానినేసమ్మియుండుము. ఏదనికజూచినను పరిపూర్ణమునిండి వ్యాపించియుండును. ౨౮౯.

కం॥ ఖండాఖండములొందక! నిండినపరిపూర్ణ మెఱుకని నెఱుక నెఱుకనుదా! ఖండించిచిజ్జడంబుల! దండిగఁబరిపూర్ణ మెఱుక నుండువారెవరు! మండితముగను నిండువారెవరు! ఎండలోపలనున్నదండిచీడిటిచాటు! మొండిజేహము లేకయుండునట్ల నెచూడుముండువారెవరు! మండితముగను నిండువారెవరు॥ ౨౯౦॥

తా. అఖండమై నటనంటిదియు, [అనగా భౌగింపనలవికానిదియు] సర్వదిశలయందు నిండినదియైనన ఈపరిపూర్ణమును తెలిసికొనుము. చిద్రూపముగాను జడస్వరూపముగాను (అనగా శరీరాత్మలరూపము) పరిణమించియుండునీయెఱుకను పాఠికోలుము. అట్లెఱుక పోయినపిమ్మట పరిపూర్ణమునెఱుగువారెవరునులేరు. అనగాపరిపూర్ణ

మొక్కటియేనుండును. ఎల్లను నొక్క పరిపూర్ణమే నిండియుండును. ఎండయందు జీకటి కనుపడక దాగి యుండునటుల, నీపరిపూర్ణము నందును, ఎఱుకతో సంబంధించిన నీశరీరాదులు గానంబడవు.

క॥ ఇదిమర్మమనుచునెఱుంగక । విదితజ్ఞులనునుచున నెడు వేత్తలమాటల్ మదిలోనిల్పకుమంత్రము । మదిలోమఱచుండఁబోకుమాబోధరీతి॥ నిశ్చలముగ నిలుపు విభ్యాతి॥ ఇదియది యని యెఱుగ యెప్పుడుగలిగి । తె దప్పుకు మీబోధ దైవమనెఱుజ్జప్తిమాబోధరీతి॥నిశ్చలముగనిలుపువిభ్యాతి॥ ౨౯౦॥

తా.ఎవడైనను, మేమువేదాంతవేత్తలము, శాస్త్రజ్ఞులమని చెప్పుచు నీయొద్దకే శించి యేమనియుబోధించిరేని, నేబోధించిన పరిపూర్ణముయొక్కగుట్టును నావలబెట్టి వారిమాటలను వినబోకుము నేజెప్పినదాని యెన్నడును మఱువకుము, ఈబోధననుష్ఠించి యశస్సును జెందుము. ఎఱుకను గుఱించి తలవకుము. ఈబోధయే దైవమని నమ్మియుండుము. ౨౯౦.

క॥ కలవంటిదియెఱుకను దనకలలోపలనైనగాని గానఁగఁబోక । గల మేలుకొనినపిమ్మట । గలయని చూడకుమునీప్రకాంక్షలులేక । యెన్నడునీవాకాంక్షలఁబోక । కాంక్షాకాంక్షల రెంటి కలనైనదలచక । కాంక్షలు గలయెఱుకకానిపోయిన వెనుక కాంక్షలులేక । యెన్నడునీవాకాంక్షలఁబోక॥ ౨౯౧.

తా.స్వప్నప్రాయమైన యెఱుకను, నీస్వప్నమునందు గూడ స్మరింపవలదు ఎఱుకయను కలనుండి మేల్కొనిన పిమ్మట, ఆకలను గుఱించి (అనగా యెఱుకనుగుఱించి, తలవకుము. కలయందలి సంగతులనెవడైనను మరిలదలతురా. నీప్రరాగద్వేషంబులను విడిచిపెట్టుము. కలలోనైనగూడ నీకు వాటితలంపువలదు. అట్టిరాగద్వేషసహితమైన ఎఱుక నశించిన పిదప, నీకుపరిపూర్ణమునం దేలాటి భ్రాంతులు నుండవు. పరిపూర్ణము రాగద్వేషాది రహితము. ౨౯౧

కం॥ లేనివియైజగమెఱుకలు । మానసమునసత్యమట్లమాన
కతోఁచున్ । లేనివిలేవని చూచినదానన్నదిలేకబయలుతా
నేయైయుండు ♦ తెలివిలోఁదెలివి తెలిపిలేకుండు ♦ అలసినఁదె
లిసినఁగలసిన మెలసిన । వలసిననదివెల్లివిరిసినరీతినిఁదానేయై
యుండు ♦ తెలివిలోఁదెలివి తెలివిలేకుండు॥ ౨౯౨॥

తా. శిష్యానిత్యములుకానివియు, సత్యములుకానివియునైన
జగమెఱుకలుకొందును. మనస్సునకు సత్యముగానే తోచుచుండును,
ఈరెండును లేనివని భాగుగా నెఱిగినపిదప, తానుఅనునదిఉండదు. (అన
గాఅహంకారాదులుండవు ఒక్కబయలే మిగిలియుండును. తెలివిలో
తెలివిలేకుండును [అనగాఅన్నిటియునెఱుగునెఱుక సరియైన జ్ఞానము
కాదు పరిపూర్ణజ్ఞానమొక్కటియేసరియైనజ్ఞానము. అలసినను తెలిసిన
ను, చేసినను, మెలగినను ఏమిచేసినను పరిపూర్ణముసర్వమునిండినదై
మార్పులేమియు లేక నుండును. ౧౯౨.

కం॥ మాటలకుదురునులక్ష్యము । బాటలచేఁజెడునుగుఱి
యు మర్మమెఱిగినన్ । మాటలు లేకయు బయలే! మాటకు
నొకచాటులేక మఱియుండునన్నా ♦ చూపులచేతఁ జూడరా
దన్నా ♦ లేపుమాపునులేదుప్రాపుదాపునులేదు । ఆపదసం
పదయనిశములేనిది మఱియుండునన్నా ♦ చూపులచేతఁజూడ
రాదన్నా॥ ౨౯౩॥

తా. మాటలచేతనే లక్ష్యములు [చూపబడునది అనగా గుఱు
తుగలది ఎఱుక] కలుగును, ఆమాటలచేతనే గుఱింపునట్టి ఎఱుక
యు తనయొక్క-మర్మమెఱిగినయెడనాశముచేయును-ఈపరిపూర్ణము
ను మాటలు వర్ణింపజాలవు. దీనినినశింపచేయునుజాలవు. ఈపరిపూర్ణ
ముఏమాటలచాటునను నుండదు. దానిని కన్నులు జూడజాలవు. దా
నికిలేపుమాపులును అనగా మొదలు కొనలును దగ్గరదూరములును
సంపదలునుదారిద్ర్యములునులేవు అట్టి యవస్థలతోఁజిసంబంధముఎ
ల్లప్పుడును లేకవాటిచేత చలింపక పరిపూర్ణము ఎల్లప్పుడును నొక
టే విధముగా నుండును. ౨౯౩.

కం॥ తరమాపరిపూర్ణముగన | గురుకృప లేనట్టినరులుగురు
తులిమటకై | పరమార్థమెఱుగశక్యమె | గురుకృప చేదెలిసె నేని
గురుతుండదయ్యా ♦ మఱుగెఱిగిన మఱినిల్వదయ్యా ♦ మఱు
గుఱెలిసినమీద మఱియెఱుకతాబోవు | మఱుగుచేత నెబహు
మాయల బెట్టును గురుతుండదయ్యా ♦ మఱుగెఱిగిన మఱి
నిల్వదయ్యా॥ ౨౯౪॥

తా. శిష్యా, గురుకటాక్షము లేని మనుష్యమాత్రుడు పరిపూర్ణ
మును స్వయమంగా దర్శింపలేడు. గుర్తుగల ఎఱుకను త్యజింపను జా
లడు. అట్టిగురుకృప లేని వానికి పరిపూర్ణమును దర్శింప సాధ్యముకా
దు. గురూపదేశమునందినవానికి గుర్తులేవియు నుండవు. అనగా ఎఱు
కతోడి సంబంధములుండవు. అట్టివానికి పరిపూర్ణమెఱుకల మర్మమెఱి
గినపిదప ఎఱుకతానెదాను నిలువజాలక పారిపోవును. వాటిమర
ము నెఱుగక యుండినయెడల అనేకవిధములైన మాయలకు బోబడి
యందును ౨౯౪.

కం॥ ద్వయదోషరహితమగుచును | ద్వయగోషముపొం
దబోకద్వయ సూన్యజ్జవై | ద్వయమద్వయములు గాకను |
ద్వయమద్వయ మనెడియెఱుకదగులక తాను ♦ మిగులుట లేక
పగిపురుమాను ♦ పగలురాత్రులుగాక పరిపూర్ణమైబయలువె |
ఘరిక మలవకతొలగక సలుగక దగులక తాను ♦ మిగులుట
లేక సగపురుమాను॥ ౨౯౫॥

తా. ద్వివిధదోషములచే విడువబడినవాడవై అనగా ఆదోష
ములంబొదిక, రెండును లేనివాడై అనగా శరీరాత్మలు లేనివాడవై. వీటి
రూపమైనఎఱుకతోడిసాంగత్యములేకయుండుటచేతదంఢములేకయుం
డును, పరిపూర్ణము, వెలుగక, మలగక, తొలగక, సలుగక, తగులకయు
నుండును అట్టిపరిపూర్ణమునుదర్శించి యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ౨౯౫

కం॥ కూడిగురుశిష్యులిదరు | వేడుకతోబయలనున్న విధ
పాత్యెఱుక ౯ | వీడిరిది లేనిదనుమా | చాటున నికనేమిదోచ

దదియేమోకాని ♦ వింటిరెమిర లిదియందులోని ♦ చూడు
మియెఱుకను వేడితివి సుమంచు | నీడుజోడునులేని యేకమైవిల
సిల్లునదియేమోకాని ♦ వింటిరెమిర లిదియందులోని॥ ౨౯౬॥

తా. శిష్యా గురుశిష్యులిరువురు పరిపూర్ణ మునందున్న విధము.
నెఱిగిన వెంట చే ఎఱుకను పాఱదోలిరి. ఎఱుక లేనే లేదని బాగుగా నెరుగు
ము అది దేనిచాటునను లేదు. పరిపూర్ణ మెఱుకలరెంటిని బాగుగా
దెనిసికొని, నిజముకాని యెఱుకను వదలిపెట్టుము. ఈడుజోడులే
నిగియు, నిత్యమైనదియు, సత్యమైనదియు ఒక్క పరిపూర్ణ మే యని
నెఱుగుము. ౨౯౬.

కం॥ ఎఱుక నెఱుంగనిబయలున! గురుడును శిష్యుండువారి
గొడవలునికమి | రెఱుంగరు. ఎఱుక నెఱుంగరు. | ఎఱిగినవ
న్నియునుమిరెయేనునుశ్చక్కి-♦యుశ్చక్కి-దా నెప్పడుశ్చక్కి-♦
మఱియింక మాటాడ మాఱలేదాయెను | సరిలేనిబయలై తె
సరిపోయె నటుమిద నేనునుశ్చక్కి ♦ యుశ్చక్కి-దా నెప్పడు
శ్చక్కి॥ ౨౯౭॥

తా. ఎఱుకను నెగని పరిపూర్ణ యమునందు, గురుశిష్యులకుం
జరిగిన సంవాదములు మొదలగు సంగతులుగానరావు. పరిపూర్ణము
నెఱిగినతరువాత యెఱుకను జూడజాలరు. అనగా యెఱుక యేనశించి
పోవును. ఇంతవరకు మనలకు దెలిసియుండు సంగతులన్నియునబద్ధము
నీవునేను అనునదియునబద్ధము. మనమిరువురు బద్ధము. అబద్ధమెప్పుడును
నిజముగాదు. పరిపూర్ణమును దర్శించినపిదప, మనమిరువురు మాట
లాడుటయనునది యేనుండదు. సమానరహితమైన పరిపూర్ణోదయమైన
పిదప సంతయునుశ్చక్కి. ౨౯౭.

కం॥ అలభద్రాచలమనిన బ! యలుగనుగు రైఱుగ వలయు
నెఱుక యేవిష్ణు! దులదోచిగురునికృపచే | నిలువక విష్ణేగిపో
వనిశ్చయమిదెరా ♦ కృష్ణదాసు నిశ్చయమిదెరా ♦ ఇలలోన

నెవరైన నీకందార్థములలో! పలి గూఢార్థము తెలియభ్రమ
నుచెందరు వారు నిశ్చయమిదెరా ♦ కృష్ణదాసు నిశ్చయమి
దెరా॥ ౨౯౮.

తా. శిష్యా. పరిపూర్ణమును భద్రాచల తేత్రముగానెంచవ
లయును. ఎఱుకను భద్రాచలవాసుడైన శ్రీవిష్ణునిగానెంచవలయును.
గురుకృపచే యెఱుకయను విష్ణుని పోగొట్టవలయును. అట్లు విష్ణుడు
[ఎఱుక]నూయమైపోయినయెడల. పరపూర్ణ మొక్కటిమాత్రమునిత్య
ముగానుండును. ఇదయేగ్రంథకర్తయైన కృష్ణదాసులవారినిశ్చయము.
ఈగ్రంథమును బాగుగాజదివి, దీనియందలిగూఢార్థములను గురుము
ఖముగా నెఱిగినవనుజుని కేలాటి భ్రములునుండవు. ౨౯౮.

కం॥ భాగవతులనారాయణ! యోగికి జానకి యనియెడు
యువతీమణికికా! బాగుగ బుత్రుడనైభూ! భాగమునం గృ
ష్ణుడనును బ్రభవించినాను ♦ అనంతకీబ్రభుడనైనాను ♦ నా
గురుకృపచేత సయమైసయీభోధ! నేగంటికన్నంతనీకు దెల్పు
టకీట్లుప్రభవించినాను ♦ అనంతకీబ్రభుడనైనాను॥ ౨౯౯॥

తా. శిష్యా. నాదుతుండి భాగవతుల నారాయణ యోగినా
దుతల్లి జానకియనెడు స్త్రీరత్నము. వారలిద్దరికిని జనియించిన నన్ను
కృష్ణదాసుడందురు. అనంతమ్మయనెడు యువతీమణిని చేబట్టితినినా
గురుకృపచేత నీభోధనెఱిగితిని. అట్లెరిగిన దెల్లయు నీకుందెల్పుటక
య్యే నేనీ భూమియం దవలరించితిని. ౨౯౯.

కం॥ దేశాటనంబుజేసితి! వ్రాసితిగ్రంథములుకొన్ని వర
గురుశిష్యుల! చేసెడుచర్చలువింటిసి! రోసితిమోతార్యపేక్ష
రూఢిగవినుమీ ♦ నీవిట్టియారూఢతగనుమీ ♦ దేశికుదయబు
ట్టజేసితి శుశ్రూషోప! దేశముగని యుపదేశ మిచ్చితిమెచ్చి
రూఢిగవినుమీ ♦ నీవిట్టి యారూఢతగనుమీ॥ ౩౦౦॥

తా. నేనును అనేక దేశములను గిరిగితిని. కొన్ని గ్రంథము

లను రచించితిని. గురుశిష్యులొకప్పుడు సంవాదము లనేకముల వింటిని మోక్షము మొదలగు వాటిపైగల వాంఛను వదలితిని. ఒక గురు నొద్దకు బోయి ఆయనకు, ధనార్పణము, మనోర్పణము, వాక్యార్పణము, ఆత్మార్పణము మొదలైన చతుర్విధ శుశ్రూష లనుజేసి, వారి యనుగ్రహమును సంపాదించితిని వానిచే నుపదేశ మందితిని అట్టి యుపదేశము నీకు జెప్ప కుతార్థుండనైతిని. ౩౦౦.

కం॥ ఏపురుషుడు గురువర్యుని । శ్రీపాదముబట్టలేడో చె
లువుగనాతం । డీపు స్తకమునుజూచిన! నేపట్టున నిలువకేగుని
దినిజమయ్యా ♦ సరులార మీమదిదెలియరయ్యా ♦ ముదము
ననినువెడలి మోక్షసతీశుడై సదయుజౌసగురునిసమాఖమున
కునేగునిదినిజమయ్యా ♦ సరులారమీమది దెలియరయ్యా॥ ౩౦౧॥

తా. శిష్యా, ఏపురుషుడైతే, సగ్గురుని పాదపద్మములను బూ
జింపడో అట్టివాడైగ్రంథమును జదివినను, విన్నను. నిలువక పాటిపో
వును. ఇదిసత్యము. దీనిని సత్యమని మీరు బాగుగా నెరుగుడు. సం
తోషముతో దారాగృహదులను వదలి, మోక్షకాంతకు ప్రభువైన
[అనగా మోక్షముచెందిన] దయావంతుడగు సగ్గురుని పాలికేగి
యాతనిచే బోధను గొన్నవారును జననమరణ రహితులగుదురు.

కం॥ ఘనులీకందార్థంబులు । విని యీసారాంశమును గ్ర
హించినవారె! ల్లనుమదమోక్షమునొందుదు । రసవరతము ని
హసుఖంబు లందుదురిలను ♦ అట్టై శ్వర్యానందులై తగను♦
పొందుగ ధనకనక పుత్రప్రాత్రులుగల్గి! సందేహముడిగి ని
శ్చలచిత్తములసౌఖ్య మందుదురిలను ♦ అట్టై శ్వర్యానందు
లై తగను॥ ౩౦౨॥

తా. ఈకందార్థములవినిన్ని, ఇందలి సారాంశమును గ్రోలిన
పెద్దలు కడపట మోక్షముజెందుదురు. ఈ భూమియం దున్నంతకాల
ము సుఖముగానుందురు. అణిమాద్యట్టై శ్వర్యములతో గూడుకొ
న్నవారై ధనకనక పుత్రప్రాత్రులు గలిగి సుఖంబున నుందురు.

పరలోకమునందును మోక్షసుఖము జెందుదురు. అనగా ఇహపర
ములయందును సుఖమును నుంచుదురు. 3౦౨.

౫ ద్య.

ఇది శ్రీమదచలగురువర్యుడు. శివరామదీక్షితుని శిష్యుడైన
అప్పయమంత్రికి శిష్యుడగు పరశురామ వంశోద్భవ సీతారామ
స్వాముల కత్వంత ప్రేయశిష్యుండును. సుజన విధేయుండును, పరి
పూర్ణజ్ఞుండును భాగవతుల నారాయణయోగి పుత్తుగిగును
నైన భాగవతుల కృష్ణదాస్యనిచే రచియింపఁ
బడ్డదియు ఎఱుక అబద్ధ మనియు, పరిపూర్ణ
మొక్కటియే నిజమనియు దెల్పెడు.

శుద్ధనిర్గుణ తత్త్వ కందార్థము
సర్వం సంపూర్ణము.

'10284

